

STAN SANITARNY

NA TERENIE
MIASTA RYBNIKA,
POWIATU RYBNICKIEGO
I MIASTA ZORY
2022 ROK

POWIATOWA STACJA
SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W RYBNIKU

SPIS TREŚCI:

STRONA:

I. STAN SANITARNY MIASTA RYBNIKA

❖ Działania w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	6
❖ Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.....	8
❖ Szczepienia ochronne	16
❖ Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	24
❖ Bezpieczeństwo wody	26
❖ Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	38
❖ Bezpieczeństwo żywności	45
❖ Warunki higieniczno-sanitarne placówek oświatowych, wychowawczych i wypoczynku	64
❖ Nadzór nad warunkami higieny pracy	77
❖ Choroby zawodowe	84
❖ Nadzór nad chemikaliami	86
❖ Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	92
❖ Promocja zdrowia i komunikacja społeczna	96

II. STAN SANITARNY POWIATU RYBNICKIEGO

❖ Działania w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	108
❖ Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.....	110
❖ Szczepienia ochronne	117
❖ Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	123
❖ Bezpieczeństwo wody	125
❖ Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	136

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

❖	Bezpieczeństwo żywności	142
❖	Warunki higieniczno-sanitarne placówek oświatowych, wychowawczych i wypoczynku	157
❖	Nadzór nad warunkami higieny pracy	168
❖	Choroby zawodowe	173
❖	Nadzór nad chemikaliami	174
❖	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	179
❖	Promocja zdrowia i komunikacja społeczna	183

III. STAN SANITARNY MIASTA ŻORY

❖	Działania w ramach bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego	195
❖	Zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.....	197
❖	Szczepienia ochronne	203
❖	Stan sanitarny w podmiotach wykonujących działalność leczniczą	211
❖	Bezpieczeństwo wody	213
❖	Stan sanitarny urządzeń i obiektów użyteczności publicznej	222
❖	Bezpieczeństwo żywności	228
❖	Warunki higieniczno-sanitarne placówek oświatowych, wychowawczych i wypoczynku	244
❖	Nadzór nad warunkami higieny pracy	254
❖	Choroby zawodowe	260
❖	Nadzór nad chemikaliami	261
❖	Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny	269
❖	Promocja zdrowia i komunikacja społeczna	272

Szanowni Państwo,

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w związku z ogłoszonym na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanem epidemii w 2020 r., w I półroczu 2022r. kontynuował działania przeciwepidemiczne w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi w kierunku SARS-CoV-2, w szczególności w zakresie ustalania osób z kontaktu w zgłaszanych ogniskach w placówkach oświatowo-wychowawczych, żłobkach i ogniskach domowych. Z dniem 28 marca 2022 r. w związku z wejściem w życie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego (Dz. U z 2022r. poz. 679) zniesiono obowiązek poddania się kwarantannie osobom mającym kontakt z osobami u których stwierdzono zakażenie wirusem SARS-CoV-2, natomiast rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 maja 2022r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. 2022, poz. 1025) od 16 maja 2022 r. stan epidemii wywołany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 został zastąpiony stanem zagrożenia epidemicznego.

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem żywności, wody pitnej jak również kąpielisk, środkami zastępczymi, kosmetykami, higieną środowiska, higieną pracy, higieną nauczania i wychowania, produktami biobójczymi i chemikaliami, przeprowadzono ogółem 4027 kontroli sanitarnych na terenie nadzorowanym tj. : na terenie miasta Rybnika, miasta Żory oraz powiatu rybnickiego. Wydano 2015 decyzji administracyjnych, nałożono 135 mandatów karnych na kwotę 23,950,00 złotych. Przeprowadzono 18238 wywiadów epidemiologicznych w związku ze zgłoszonymi chorobami zakaźnymi. Wykonano 2239 badań, na które złożyło się 1070 oznaczeń chemicznych, 2715 oznaczeń fizycznych oraz 1481 mikrobiologicznych. Ponadto pobrano do badań 7642 próbki. Równocześnie prowadzono i koordynowano programy zdrowotne oraz podejmowano działania w zakresie promocji zdrowia we współpracy z innymi instytucjami i służbami publicznymi.

dr inż. Michał Dudek
Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Rybniku

**STAN SANITARNY MIASTA RYBNIKA
W 2022 ROKU**

DZIAŁANIA W RAMACH BIEŻĄCEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2022r. pod nadzorem Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku znajdowało się **2584** obiektów. Skontrolowano ogółem **1020** obiektów, w **158** obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem **1377** kontroli i wizytacji sanitarnych w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie miasta Rybnika. PPIS w Rybniku wydał ogółem **917** decyzji administracyjnych. Nałożono **73** mandaty na kwotę **13.400,00zł**.

Ponadto, wydano **1** decyzję o nałożeniu kary pieniężnej na łączną kwotę **500,00zł** za niepoddanie się obowiązkowej kwarantannie w związku z SARS-CoV-2 .

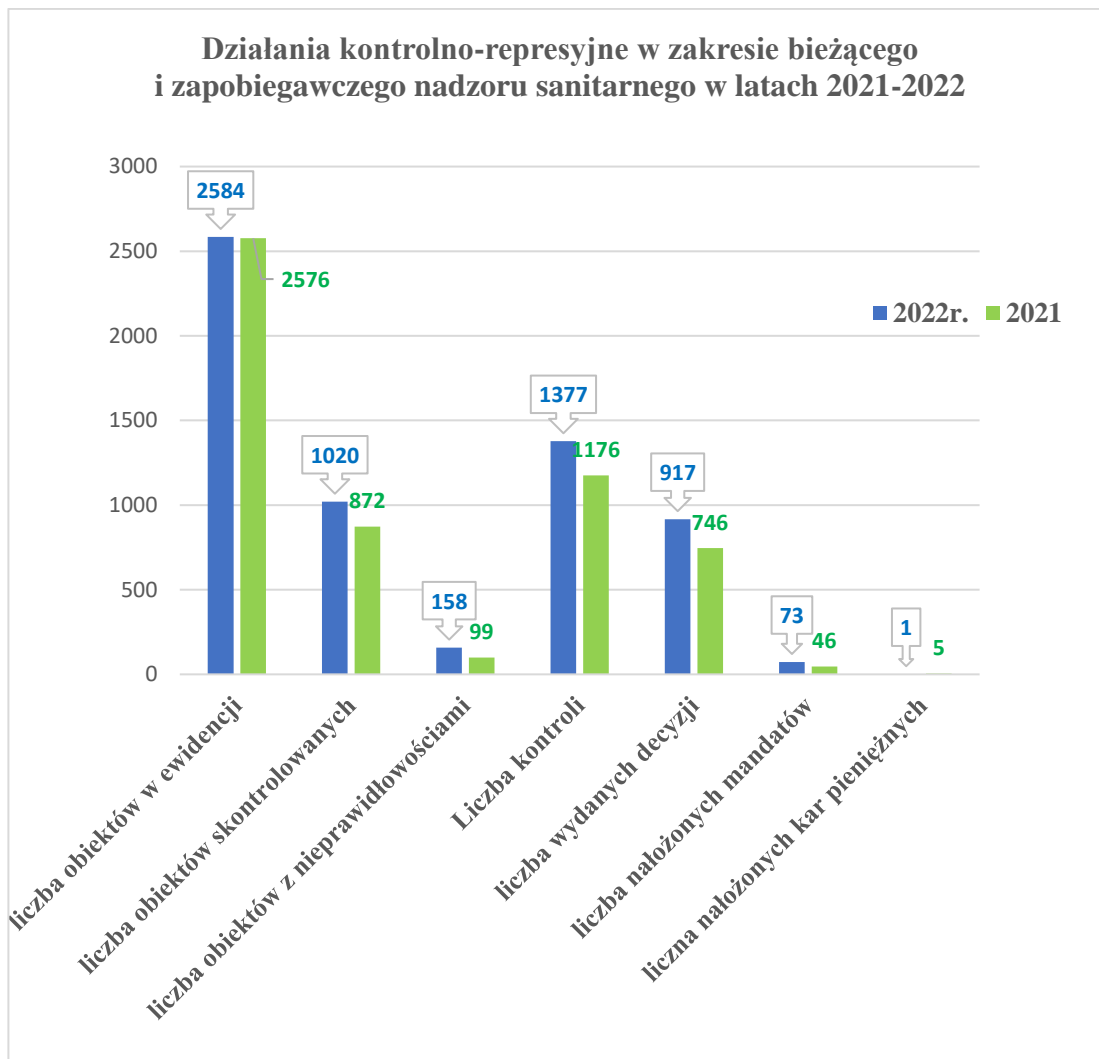
Odsetek obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Odsetek obiektów	14,5%	15,1%	9,0%	11,4%	15,5%

W 2022 roku najwięcej nieprawidłowości (jak i w latach ubiegłych) stwierdzono w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności (22,9 % skontrolowanych obiektów) oraz w zakresie nadzoru nad warunkami higieny pracy w środowisku pracy i nadzoru nad chemikaliami (35,4%

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

skontrolowanych zakładów pracy). Odnotowano natomiast wzrost odsetek obiektów z nieprawidłowościami w ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowych (10,6% skontrolowanych placówek).

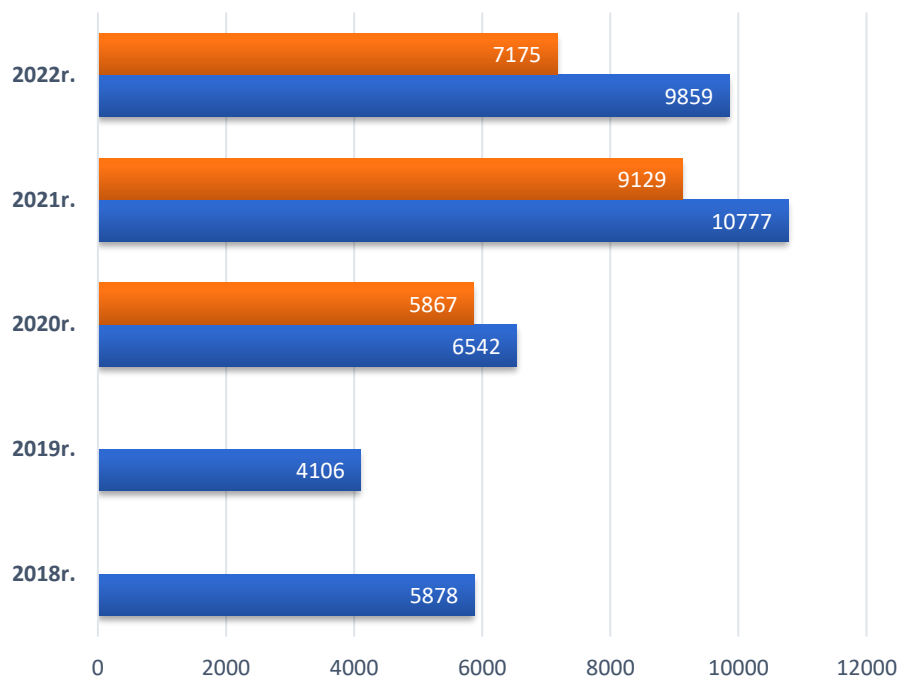

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALACZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Na terenie miasta Rybnik odnotowano 9859 zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia, zatrucia, grypę. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-CoV-2-7175.

Liczba zgłoszonych zachorowań w latach 2018-2022

	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
■ SARS-C0V-2			5867	9129	7175
■ liczba zgłoszonych zachorowań	5878	4106	6542	10777	9859

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Zestawienie liczby zachorowań i hospitalizacji w 2022 roku w porównaniu do 2021 roku.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano (wzrost, spadek, na tym samym)
				↑ ↓ ↔
Rok		2021	2022	w 2022
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	8/6	6/3	↓
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	70/70	56/54	↓
3	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	3/3	0	↓
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	91/69	156/151	↑
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	51/30	61/50	↑
6	Legioneloza	0/0	1/1	↑
7	Płonica (szkarlatyna)	6/0	26/0	↑
8	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	14/0	20/0	↑
9	Kiła	8/4	7/1	↓
10	Rzeżączka	0	2/0	↑
11	Borelioza	46/2	54/2	↑
12	Styczność i narażenie na wściekliczę- potrzeba szczepień	15	28	↑
13	Wirusowe zapalenie mózgu i opon mózgowych	2/2	0	↓
14	Ospa wietrzna	429/0	673/0	↑
15	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	11/0	21/0	↑
16	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	2/0	2/1	↔
17	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1/0	6/0	↑
18	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	2/2	3/3	↑
19	Tularemia	1/0	0/0	↓
20	HIV	0/0	2/1	↑

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

21	Gruźlica	26	26	↔
22	Grypa (podejrzenia)	789	1445	↑
23	Grypa potwierdzona badaniami	1/1	0/0	↓
24	COVID-19	9129	7175	↓

W 2022r. w porównaniu do roku 2021 odnotowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (wzrost o 244 przypadki) oraz wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2 (wzrost o 65 przypadków). Odnotowano również wzrost zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę o 656 przypadków. Spadła natomiast liczba zgłoszonych zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2 o 1954 przypadków.

W 2022 r. na terenie miasta Rybnik 57 osób zostało narażonych na wściekliznę, z tego 28 osób decyzją lekarza specjalisty zostało poddanych szczepieniu przeciw wściekliznie (w 2021r. - 44 osoby, 15 poddanych szczepieniom).

W 2022r. cztery osoby zostały zarejestrowane jako nosiciele pałeczek *Salmonella* (serotyp – *Salmonella enteritidis*).

W 2022r. odnotowano 86 zgonów z powodu choroby zakaźnej, w 83 przypadkach powodem zgonu był wirus SARS-CoV-2, co stanowiło 1,2 % zachorowań na SARS-CoV-2. Stwierdzono znaczny spadek zgonów spowodowanych zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 w stosunku do liczby zgłoszonych zachorowań na SARS-CoV-2 (w 2021 r. odsetek zgonów spowodowanych SARS-CoV-2 wynosił 2,6%), co świadczy o skuteczności szczepień ochronnych na COVID-19 wpływających przede wszystkim na łagodniejszy przebieg zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

Pozostałe przypadki zgonów spowodowane były chorobami zakaźnymi : *Clostridium difficile*- 1 osoba, *gruźlica*- 2 osoby.

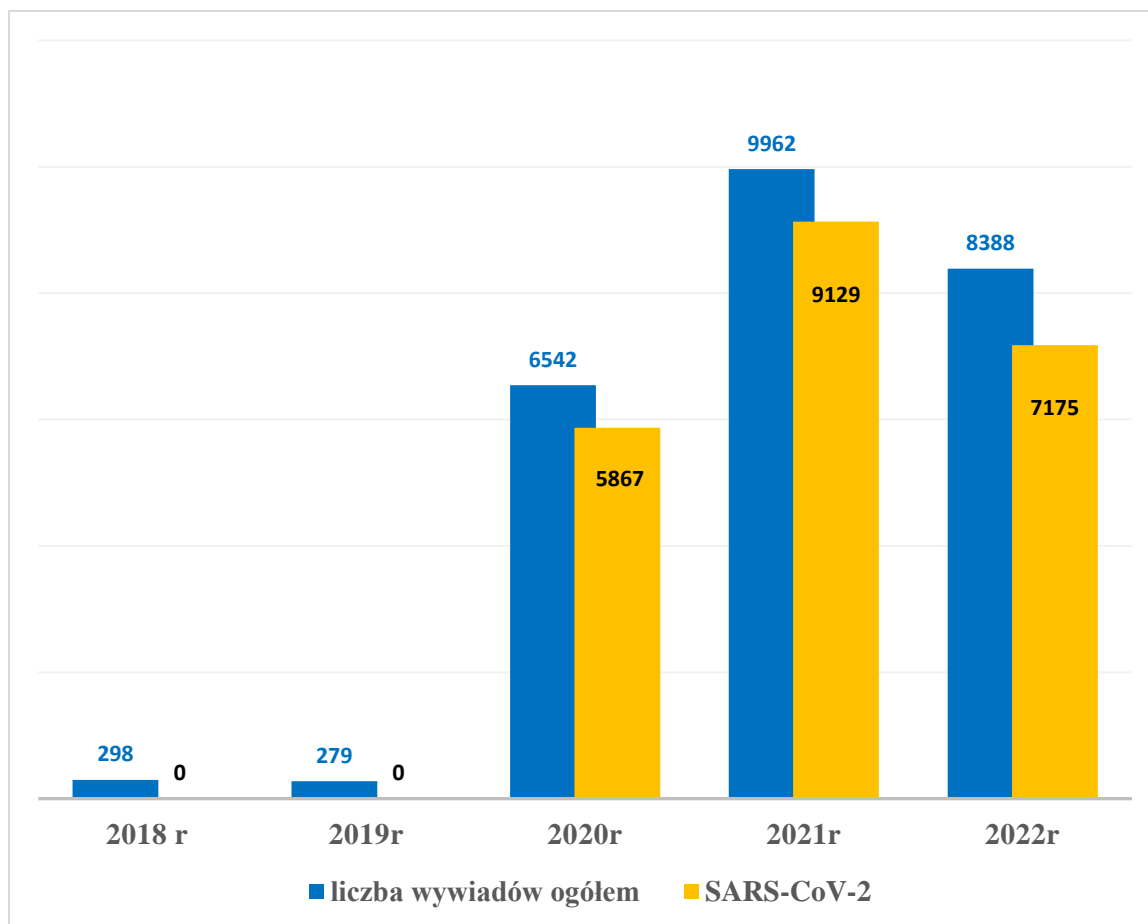
Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba zgłoszonych zgonów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zgonów					
Ogółem	0	2	142	258	86
SARS-CoV-2	0	0	142	254	83

W 2022r w związku ze zgłoszonymi zachorowaniami wśród mieszkańców miasta Rybnik przeprowadzono ogółem 8388 wywiadów epidemiologicznych, w tym 7175 wywiady epidemiologiczne w związku z zachorowaniem na SARS-CoV-2.

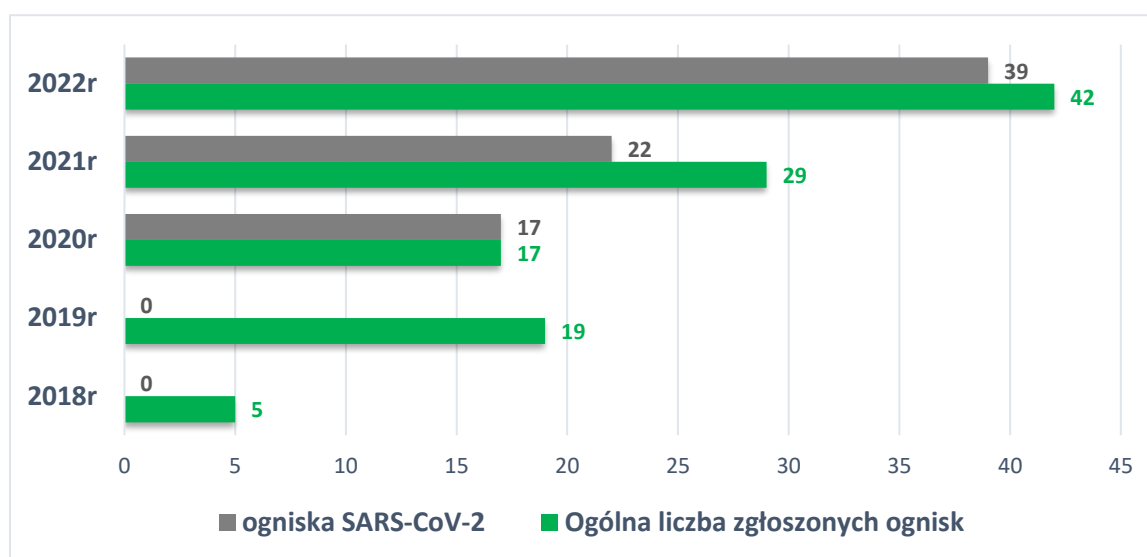
Liczba przeprowadzonych wywiadów w latach 2018-2022

Ogniska epidemiczne

W 2022 r. wystąpiły 42 ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą. Ogniska odnotowano w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku oraz w SP ZOZ Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku. Zdecydowaną większość ognisk wywołał jeden czynnik- wirus SARS-CoV-2, tj. 39 ognisk. Pozostałe ogniska zostały wywołane czynnikiem: *Clostridium difficile*- 3 ogniska.

Liczba zgłoszonych ognisk epidemicznych w latach 2019-2022 w podmiotach leczniczych

W ogniskach zachorowało 383 pacjentów oraz 37 osób z personelu. Liczba zgonów w ogniskach wyniosła 14 (w 2021r- 66). Szpitale stosowały się do procedur, zaleceń oraz szybko podejmowały czynności mające na celu przecięcie drogi szerzenia się zakażenia. W porównaniu z rokiem 2020 i 2021 znacznie zmalała ilość zakażeń wśród personelu, na co niewątpliwie wpłynęły szczepienia ochronne na COVID-19 personelu medycznego jak i stosowane zabezpieczenia ochronne.

Odsetek zakażeń personelu medycznego w ogniskach epidemicznych w latach 2020-2022

Rok	2020	2021	2022
Odsetek zakażeń personelu	25%	9,7%	8,7%

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r. odnotowano również jedno ognisko wywołane SARS-CoV-2 w placówce oświatowej – szkoła podstawowa.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

W 2022r. na terenie miasta Rybnika nie odnotowano ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową.

Działania profilaktyczne w zakresie chorób zakaźnych

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych w związku z trwającym stanem zagrożenia epidemicznego w PSSE w Rybniku prowadzone były wielowymiarowo, tj:

- ❖ Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych/ ponadpodstawowych:
 - „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” edukacją objęto 2530 w trakcie 17 działań.
 - „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Do realizacji programu przystąpiło 10 szkół a edukacją objęto 1804 osób.
 - Akcja informacyjno-edukacyjna „Wirusochrona”. Działanie prowadzono w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej do której przystąpiły łącznie 142 placówki szkolne i przedszkolne a edukacja objęto 31862 osób.
- ❖ Prowadzono jednocześnie akcje i kampanie społeczne oraz medialne takie jak:
 - Promujące szczepienia ochronne w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” oraz „Europejski Tydzień Szczepień” (Łącznie 108 działań, 1215 odbiorców).
 - Akcję informacyjno-edukacyjną „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”. (łącznie 20 działań, 3778 odbiorców).
 - Kampanię społeczną #Szczepimy się. (Łącznie 37 działań, 2601 odbiorców).
 - „Tydzień profilaktyki chorób zakaźnych”
 - Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej. (Łącznie 3 działania, 271 odbiorców).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Działania w zakresie tematów:
 - Profilaktyki zakażeń **wirusem SARS-CoV-2**. (Łącznie 21 działań, 2395 odbiorców).
 - Profilaktyki **grypy**. (Łącznie 42 działania, 4019 odbiorców).
 - Prewencji w zakresie antybiotykooporności w tym, **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** oraz **Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach**. (Łącznie 39 działań, 5837 odbiorców).
 - Obchodów **Światowego Dnia Higieny Rąk, Światowego Dnia Mycia Rąk** itp.
 - **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne**. (Łącznie 83 działania, 12350 odbiorców).
- ❖ Dystrybuowanie materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowanie ich podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- ❖ Przeprowadzono konkurs na 30 sekundowy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOOCHRONA”
- ❖ Na bieżąco w mediach społecznościowych zamieszczanie ważnych materiałów edukacyjno-informacyjnych oraz znaczące dla tematu informacje.
- ❖ Wspomaganie placówki oświatowo-wychowawcze w działach własnych.
- ❖ Organizowanie oraz przeprowadzanie w szkołach podstawowych warsztatów edukacyjnych podczas realizacji „Tygodnia chorób zakaźnych” np. w Szkole Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 20 im. Harcerzy Buchalików w Rybniku,

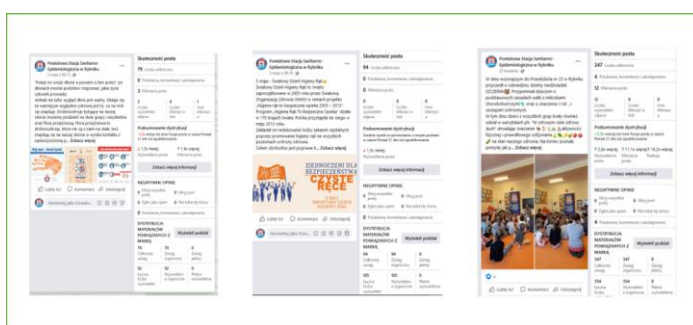

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Przeprowadzanie w przedszkolach warsztatów edukacyjnych ph. „W zdrowym ciele zdrowy duch” z udziałem dzielnego niedźwiadka SZCZEPANA np. Przedszkole Nr 25 w Rybniku.

- ❖ Organizacja i udział w eventach i happeningach np. w Branżowej Szkole I i II Stopnia Izby Rzemieśniczej w Rybniku - akcja związana z obchodami Światowego Dnia AIDS. Działanie miało na celu uwrażliwienie młodzieży na problem HIV/AIDS, solidaryzowanie się z ludźmi dotkniętymi tą chorobą oraz promocja nowej kampanii #jedynytest. Pracownicy PSSE w Rybniku przygotowali i przeprowadzili prelekcję na temat „Zagrożenie zakażeniem wirusem HIV i chorobą AIDS”, w której sygnalizowali jak ważna jest profilaktyka i wykonywanie badań diagnostycznych w kierunku HIV, tak jak w przypadku innych chorób, np. nowotworów piersi, raka płuc czy marskości wątroby. W działaniu udział wzięli wszyscy uczniowie szkoły.
- ❖ Dużą uwagę poświęcono profilaktyce chorób zakaźnych przenoszonych przez kleszcze.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

Na terenie miasta Rybnika szczepienia obowiązkowe realizowane są w 37 punktach szczepień. Przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych w punktach szczepień w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych.

Ponadto w związku z prowadzoną przez Głównego Inspektora Sanitarnego analizą funkcjonowania systemu szczepień i dystrybucji szczepionek przeprowadzono kontrole we wszystkich punktach szczepień w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej działających na nadzorowanym terenie. Kontrolą objęto w szczególności :

- ✓ system informowania pacjenta o zbliżającym się terminie szczepień kalendarzowych,
- ✓ system zamawiania szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej,
- ✓ sposób przechowywania szczepionek przez świadczeniodawców ,
- ✓ procedury monitorowania terminów ważności preparatów szczepionkowych i postępowanie ze szczepionkami, dla których upłynął termin ważności.

Ww. zakresie przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych.

Corocznie opracowywana jest analiza stanu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży. Dokonuje się jej na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54).

Liczba kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat wg roku urodzenia (2022-2003) podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym w 2022r. na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach składanych przez punkty szczepień – 25 075 (w roku 2021 – 26 180).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Na nadzorowanym terenie nadal odnotowuje się wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2022 punkty szczepień wykazały 425 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2021: nieszczepionych dzieci było 408. Najliczniejszą grupę osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych stanowią rodzice/opiekunowie prawni, którzy nie wskazują powodu nie wykonania szczepień. Inne przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych to: odrębność kulturowa, religijna, etniczna, wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną, wpływ ruchów antyszczepionkowych, wcześniej NOP u osoby zobowiązanej.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma w Polsce charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski. Podstawą prawną nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*, który nakłada obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym na osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające krócej niż 3 miesiące. W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny. Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom (poddawania dzieci szczepieniom) jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Państwowy powiatowy inspektor sanitarny, jako organ administracji publicznej sprawujący nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, jest uprawniony w trybie przewidzianym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 479z późn. zm.) do żądania od osób zobowiązanych wykonania obowiązku szczepień – tj. jest prawnym wierzycielem tego obowiązku administracyjnego. Przepisy tej ustawy jednocześnie nakładają na organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej będące wierzycielami obowiązku szczepień ochronnych prawny obowiązek podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zastosowania przewidzianych prawem środków egzekucyjnych w celu nakłonienia osoby uchylającej się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych. Organem egzekucyjnym właściwym w sprawie prowadzenia egzekucji obowiązku szczepień jest wojewoda, do którego kierowane są przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej jego wykonania. Skierowanie wniosku do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień jest poprzedzone wystosowaniem do osoby uchylającej się upomnienia, zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku szczepień

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, następnie sporządzeniem przez wierzyciela tzw. tytułu wykonawczego.

W 2022r. wystosowano ogółem 19 pism informacyjnych przypominających o obowiązku szczepień ochronnych, w tym 10 wezwań do osób (opiekunów prawnych) uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych.

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP)

Niepożądany Odczyn Poszczepienny (NOP) to każde zaburzenie stanu zdrowia związane ze szczepieniem, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy, w których kryterium czasowe jest dłuższe. NOP może być wynikiem:

- problemów zdrowotnych przypadkowo występujących w tym samym czasie co szczepienie;
- indywidualnej reakcji organizmu osoby szczepionej na podanie szczepionki;
- nieprawidłowej techniki wykonania szczepienia;
- wady szczepionki wynikającej ze złego przechowywania.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2022 r. odnotowano 8 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (w tym 4 po szczepionkach przeciw COVID-19), w 2021 r. odnotowano 55 NOP (w tym 49 po szczepionkach przeciw COVID-19).

Wyniki analizy stanu zaszczepienia oraz dane dotyczące zgłaszanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych są corocznie publikowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (NIZP-PZH-PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce” za dany rok na stronie internetowej : www.pzh.gov.pl. Biuletyn jest podstawowym źródłem informacji o stanie uodpornienia populacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba zarejestrowanych NOP w latach 2019-2022- wg szczepionki po której wystąpił NOP

Szczepionka po której wystąpił NOP	Zarejestrowanych w PSSE w Rybniku	Zakwalifikowany jako NOP- z terenu miasta Rybnika		
	Ogółem	ciężki	poważny	łagodny
2019 rok				
BCG	3	0	0	3
DTP	4	0	0	1
InfanrixHexa	2	0	0	0
InfanrixHexa, Synflorix	1	0	0	0
InfanrixHexa, Synfolrix, Rotarix	1	0	0	0
Tertaxim	4	0	0	2
MMR	3	0	0	1
Tdap	1	0	0	0
InfanrixIPV +Hib	1	0	0	0
Hexacima, Synflorix	3	0	1	0
DTP, Imovax, Act-Hib	1	0	0	0
DTP, Act-Hib	1	0	0	0
Tetraxim, , MMR	1	0	1	0
Pentaxim, EuvaxB	1	0	1	0
2020 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Bexsero	2	0	0	0
DTP	2	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

BCG	1	0	0	0
Synflorix	1	0	0	1
Hexacima	1	0	0	1
InfanrixIPV	1	0	0	1
InfanrixDTPa	1	0	0	1
Varilrix	1	0	0	1
Pentaxim	1	0	0	0
Prevenar13	1	0	0	0
MMR	1	0	0	0
VaxigripTetra	1	0	0	0
Pentaxim, Prevenar13	1	0	0	1
InfanrixHexa, Prevenar13	1	0	0	0
DTP, Act-Hib,Imovax EuvaxB	1	0	0	1
2021 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Act-Hib	1	0	0	1
Astra Zeneca	25	0	0	16
Bexsero	1	0	1	0
Comirnaty	29	2	1	17
MODERNA	8	0	3	5
Janssen	4	0	0	4
DTP	1	0	0	0
Euvax B pentaxim rotateq synflorix	1	0	0	0
Euvax B Pentaxim Prevenar 13	1	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Gardasil 9	1	0	0	1
Infanrix Hexa	1	0	0	0
Infanrix IPV	3	0	0	1
Infanrix IPV Hib	1	0	0	1
MMR, Varivax Synflorix	1	0	0	1
Prevenar 13	1	0	1	0
Prevenar13 Pentaxim	1	0	0	0
2022 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
AstraZeneca	1	0	0	0
Boostrix	1	0	0	1
BCG	2	0	0	0
Comirnaty	7	0	0	4
DTP Imovax Act-hib, Prevenar 13	1	0	0	0
INFANRIX HEXA	1	0	0	1
MMR	1	0	0	1
Pentaxim	1	0	0	0
Pentaxim Prevenar13	1	1	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

NOP COVID-19 zgłoszonych do PPIS w Rybniku- wg grup wiekowych

wg grup wiekowych	2021	2022
od 6m.ż. do 4 lat	-	0
5-11 lat	0	2
12-15 lat	0	2
>15 lat	66 (w tym 1 osoba 16 lat)	4
Razem	66	8

Kalendarz wprowadzania szczepienia COVID-19

- 12-15 lat - od 7 czerwca 2021
- 5-11 lat – od 12 grudnia 2021
- 6 m.ż, - 4 lat – od 12 grudnia 2022r.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok. 95%), co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne. Chronione są bowiem nie tylko osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również te osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione, noworodki i najmłodsze niemowlęta, a także osoby, które nie wykształciły odporności immunologicznej pomimo prawidłowego przeprowadzonego szczepienia (np. osoby z niedoborami odporności immunologicznej oraz w trakcie leczenia immunosupresyjnego po przeszczepie).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Niezależnie od sprawowanego nadzoru Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi działania informacyjne promujące szczepienia ochronne jako bezpieczną i skuteczną metodę zapobiegania chorobom zakaźnym, w szczególności u dzieci i młodzieży w ramach oświaty zdrowotnej.

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Lecznictwo zamknięte

Według ewidencji na terenie miasta Rybnik zarejestrowane są 3 podmioty lecznicze zamknięte, w tym szpital jednodniowy.

Przeprowadzono 7 kontroli tj. 4 kontrole sanitarne, 1 kontrolę interwencyjną oraz 2 kontrole sprawdzające wcześniej wydanych decyzji dot. złego stanu technicznego. Kontrola interwencyjna skutkowałą wydaniem decyzji administracyjnej dot. złego stanu technicznego obiektu SP ZOZ Państwowego Szpitala dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku.

Ponadto wydano 3 decyzje prolongujące zmieniające termin wykonania obowiązków wcześniej wydanych decyzji dot. szpitali: SP ZOZ Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych w Rybniku i SP ZOZ Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku.

W szpitalu jednodniowym LENSCLINIC 2 w Rybniku, przy ul. Mikołowskiej 47 przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną, w trakcie której nie stwierdzono uchybień sanitarno-higienicznych.

Lecznictwo Otwarte – w tym praktyki zawodowe.

Według ewidencji na terenie miasta Rybnika zarejestrowane są 344 obiekty.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego w 2022 roku przeprowadzono 50 kontroli w obiektach podmiotów leczniczych i praktykach zawodowych, w tym 1 kontrolę sprawdzającą wcześniej wydanej decyzji dotyczącej złego stanu technicznego podmiotu leczniczego AD Medico Przychodnia Lekarska w Rybniku, ul. Jankowicka 18 oraz wydano 1 decyzję prolongującą zmieniającą termin wykonania obowiązków decyzji ww. podmiotu leczniczego.

Stan sanitarno-higieniczny pozostałych skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella sp.*), nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

W 2022 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody skontrolowano 21 obiektów i przeprowadzono 31 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 15 decyzji administracyjnych:

- ✓ 2 decyzje dot. oceny rocznej i półrocznej o jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 1 decyzję dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi,
- ✓ 6 decyzji dot. oceny rocznej jakości wody na pływalni,
- ✓ 1 decyzję nakazującą dot. zapewnienia właściwego prowadzenia dezynfekcji wody w brodzikach do płukania stóp,
- ✓ 2 decyzje nakazujące dotyczące jakości ciepłej wody użytkowej w podmiotach leczniczych
- ✓ 3 decyzje dotyczące jakości wody w kąpieliskach.

Ponadto wydano 1 ocenę okresową jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz 2 oceny dotyczące materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta Rybnik są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Rybniku-Stodołach, w Rybniku przy ul. Tęczowej oraz w Rybniku - Boguszowicach przy ul. Rajskiej.

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2022 r. na terenie miasta Rybnik ogółem średnio ok. 15 tys. m³/d wody tj. ok. 0,3 tys. m³/d wody więcej niż w 2022 r.

Na terenie miasta Rybnika wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – 10 675 m³/d.
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku - Stodołach – 1960 m³/d.
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Rybniku, przy ul. Tęczowej –1328 m³/d.
- strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego przy ul. Rajskiej - 1061 m³/d.

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla miasta Rybnika są:

- ❖ Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 – producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem miasta,
- ❖ Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-210 Rybnik, ul. Pod Lasem 62 (właściciel ujęć głębinowych w Rybniku przy ul. Tęczowej i przy ul. Rajskiej oraz dystrybutor w 97,5 % wody na terenie miasta),
- ❖ PGE Górnictwo Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, ul. Podmiejska, 44-207 Rybnik – właściciel ujęcia głębinowego w Rybniku-Stodołach,
- ❖ „HYDROINSTAL” Sp. z o. o. 44-253 Rybnik, ul. Jastrzębska 12 (dystrybutor pozostałych 2,5 % wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2022 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Rybnika, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Rybniku, Hydroinstal Sp. z o.o. w Rybniku, PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. Oddział Elektrownia Rybnik, a także SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku, ul. Energetyków 46 oraz PGG S.A KWK ROW Ruch Jankowice (posiadający indywidualne ujęcia wody), zostały wykonane badania **146** próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz **18** próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkami w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków przekroczenia stężenia żelaza, obniżonego odczynu oraz nieprawidłowości zmian w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$ oraz wystąpienia pojedynczych bakterii grupy coli (<10 jtk/100 ml), z jednoczesnym wykluczeniem bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych. Wykazane wyżej przypadki zanieczyszczeń wody do spożycia nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, tym nie mniej wymagały podjęcia działań naprawczych. Wykonane w ramach kontroli wewnętrznej ponowne badania wykazywały poprawę jakości wody.

W ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w 2022 r. wykonał badania **21** próbek wody z terenu miasta Rybnika i przeprowadził **9** kontroli sanitarnych w ramach przyjętego planu działania (w tym po działaniach naprawczych podejmowanych przez dostawcę wody). Próbkami w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem jednorazowego stwierdzenia w 3 próbkach wody pobranych z wodociągu zasilanego z ujęć powierzchniowych pojedynczych bakterii grupy coli oraz nieprawidłowości zmiany w zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w $22\pm 2^{\circ}\text{C}$. Wykluczona została obecność bakterii *Escherichia coli* oraz paciorkowców kałowych, a PWiK Sp z o. o. w Rybniku podjęło natychmiastowe działania naprawcze. W związku z czym niezgodność nie stanowiła zagrożenia dla zdrowia konsumentów. Badania próbek pobranych podczas kontroli przeprowadzonej po działaniach naprawczych nie wykazały przekroczeń.

Przeprowadzono 3 kontrole w ramach 3 interwencji. Badania nie wykazały przekroczeń – interwencje bezzasadne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Odsetek kwestionowanych próbek wody do spożycia w latach 2019-2022

ROK	2019	2020	2021	2022
Odsetek próbek wody	5,7%	3,6%	6,2%	4,9%

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta Rybnik.

Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające również, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, informacje o udostępnieniu zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w prowadzonej przez tut. organ bazie danych EXCEL WODA, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

W 2022 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ciepła woda użytkowa

W 2022 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego.

Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac.

Na terenie miasta Rybnika dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 7 obiektach, przeprowadzono 11 kontroli (zostało to ujęte w części dotyczącej obiektów komunalnych), pobrano 36 próbek, w tym:

- w 2 podmiotach leczniczych (szpitale): 6 kontroli, pobrano 20 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- w 1 hotelu: 1 kontrola, pobrano 4 próbki wody do badań laboratoryjnych,
- w 1 domu dziecka: 1 kontrola, 2 próbki wody do badań laboratoryjnych,
- w 3 domach pomocy społecznej: 3 kontrole, 10 próbek wody do badań laboratoryjnych.

W obydwu szpitalach stwierdzono skażenie ciepłej wody użytkowej. W SP ZOZ Wojewódzkim Szpitalu nr 3 w Rybniku w stopniu średnim, w 3 punktach. Wydano decyzję administracyjną – jakość wody została doprowadzona do obowiązujących wymagań.

W SPZOZ Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku stwierdzono skażenie bardzo wysokie w jednym punkcie, wysokie w jednym punkcie i średnie w 2 punktach. Wydano decyzję administracyjną, ze względu na utrzymujące się skażenie sprawa pozostaje w toku.

W pozostałych obiektach ciepła woda użytkowa spełniała obowiązujące wymagania.

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli na terenie miasta Rybnika kontrolowana była na przestrzeni całego minionego roku w 4 pływalniach krytych (w tym pływalni w Zespole Szkół Budowlanych w Rybniku) oraz w sezonie letnim w 2 pływalniach odkrytych należących do MOSiR w Rybniku.

Zarządzający pływalniami zgodnie z harmonogramami na 2022r., uzgodnionymi z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku zbadali w akredytowanych laboratoriach 320 próbek wody (pływalnie kryte – 283 próbek, pływalnie odkryte - 37 próbek).

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymany na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów uzdatniania. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Do najczęstszych problemów zalicza się podwyższone wartości stężenia:

- ✓ chloru wolnego i związanego (nierzadko też wartość wolnego chloru była niższa od wymaganej),
- ✓ chloroformu,
- ✓ utlenialności nadmanganianowej,
- ✓ potencjału redox,
- ✓ odczynu,
- ✓ mętności,
- ✓ ogólnej liczby mikroorganizmów w 36°C
- ✓ Legionelli sp.

W wyniku przekroczeń dopuszczalnej wartości liczby Legionelli sp. pod natryskami w Zespole Szkół Budowlanych w Rybniku, zarządca podjął niezwłocznie działania naprawcze. Do tut. organu wpłynęła informacja o terminie ponownego badania oraz o zamknięciu pływalni do czasu uzyskania właściwych wyników, które zostały przesłane do PPIS w Rybniku nie wykazując przekroczeń. Przekroczenie dopuszczalnej liczby Legionelli sp. miało również miejsce w wodzie doprowadzanej do niecki wanny jacuzzi na pływalni krytej. Poinformowano tut. organ o zamknięciu wanny jacuzzi oraz o zleceniu ponownych badań, po wdrożeniu

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

działań naprawczych. Powtórne wyniki badań przesłane do PPIS w Rybniku nie wykazały przekroczeń.

W przypadku wystąpienia pozostałych nieprawidłowości zarządzający pływalniami w większości przypadków informowali o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami tut. organ przeprowadził w 2022 roku kontrole 6 nadzorowanych pływalni, pobierając łącznie 53 próbki wody (dla pływalni krytych – 35 próbek, dla pływalni odkrytych – 18 próbek). Stwierdzone przekroczenia dotyczyły następujących parametrów:

- ✓ potencjał redox,
- ✓ chlor wolny, chlor związany,
- ✓ mętność,
- ✓ odczyn,
- ✓ chloroformu.

W jednym obiekcie (pływalnia odkryta) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku wydał decyzję nakazującą zapewnienie właściwego prowadzenia dezynfekcji wody w brodzikach do płukania stóp, tak aby możliwe było utrzymanie odpowiedniego stężenia chloru wolnego (w zakresie 1-2 mg/l) określonego w załączniku nr 2 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 1230) w terminie do 15.05.2023 r.

W wyniku przeprowadzonych przez przedstawicieli PPIS w Rybniku kontroli w zakresie wypełniania przez zarządców pływalni obowiązku informowania osób korzystających z pływalni o jakości wody stwierdzono, że we wszystkich przypadkach zamieszczano stosowny komunikat.

W ramach jednej interwencji skontrolowano obiekt nie będący pływalnią – Wodny Plac Zabaw „Pluskadełko” w Ośrodku MOSiR w Rybniku – Kamieniu. Pobrano jedną próbkę wody do badań laboratoryjnych, w której nie stwierdzono nieprawidłowości (interwencja bezzasadna). Zalecono utrzymanie stężenia chloru wolnego na poziomie 0,7 – 1,0 mg/l.

Zgodnie z przepisami krajowymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku dokonuje zbiorczej rocznej oceny, czy woda na pływalni odpowiada wymaganiom, poprzez analizę:

- parametrów jakości wody na pływalni ocenionych na podstawie wymagań określonych w przepisach krajowych,
- wyników badań wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią,
- zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz,
- wyników badań wody na pływalni wykonywanych przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego w roku kalendarzowym, którego dotyczy ocena.

Zgodnie z przepisami krajowymi zbiorcza roczna ocena za poprzedni rok kalendarzowy jest dokonywana do dnia 31 marca kolejnego roku.

W 2022r. wydano 6 ocen rocznych.

Woda w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Woda w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio uzależniona od stanu tego środowiska. Systematyczne monitorowanie, zarządzanie jakością oraz nadzór nad jakością wody w kąpieliskach, wprowadzone przepisami krajowymi w oparciu o przepisy dyrektywy 2006/7/WE, poprzez m.in. podejmowanie działań mających na celu rozpoznawanie zagrożeń, poprawę jakości wody, wprowadzanie ograniczeń w kąpeli, nadzór sprawowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, skutkuje minimalizacją ryzyka dla kąpiących się.

Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach jest możliwe poprzez ocenę realnych zagrożeń, analizę wskaźników mikrobiologicznych i przede wszystkim poprzez zarządzanie jakością wody w kąpieliskach przez: organizatora, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które pozwalają na wykrycie zanieczyszczeń stanowiących niebezpieczeństwo dla osób kąpiących się.

Zgodnie z przepisami prawa krajowego środki zarządzania polegają na: określeniu i regularnej aktualizacji profilu wody w kąpielisku, określeniu harmonogramu kontroli wody, kontroli i ocenie jakości wody w kąpielisku, klasyfikowaniu jakości wody, określeniu oraz ocenie przyczyn zanieczyszczenia, które mogłyby mieć wpływ na wodę w kąpielisku oraz niekorzystnie wpływać na zdrowie kąpiących się, informowaniu społeczeństwa, w tym aktywne rozpowszechnianie i niezwłoczne udostępnianie informacji o klasyfikacji wody w kąpielisku oraz zakazie kąpieli przez oznakowanie kąpieliska, podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie narażeniu kąpiących się na kontakt z czynnikami zagrażającymi ich życiu lub zdrowiu.

Na terenie miasta Rybnik w 2022 r. funkcjonowały 2 kąpieliska „Pniowiec” i „Kamień”. Sezon kąpielowy w 2022 roku trwał w okresie od 25.07.2022 r. do 05.09.2022r. Dla każdego z kąpielisk wykonano 1 kontrolę urzędową (przed sezonem) oraz 2 kontrole wewnętrzne wykonał organizator kąpieliska. Na podstawie wyników pobranych próbek i ocen wizualnych, dokonywano bieżących ocen jakości wody w kąpielisku, które przekazywano Prezydentowi Miasta Rybnik. Dokonano także oceny sezonowej.

Przez większość sezonu woda w kąpieliskach była przydatna do kąpieli, jednak w dniu 23.08.2022 r. otrzymano informację od organizatora o pogorszeniu wizualnej jakości wody na kąpielisku „Pniowiec” i „Kamień”. Przeprowadzono dodatkową kontrolę urzędową, podczas

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

której stwierdzono zakwit sinic na obu kąpieliskach. W związku z powyższym w dniu 24.08.2022 r. wydano decyzję o nieprzydatności wody do kąpeli i zakazie kąpeli. Organizator podjął stosowne kroki w celu wykonania nakazów decyzji, zamieszczając odpowiednie informacje na kąpielisku i na stronie internetowej oraz w lokalnych mediach.

W przypadku kąpieliska „Pniowiec”, w związku z ustąpieniem zakwitów, potwierdzonym podczas kontroli przeprowadzonej w dniu 30.08.2022r., w dniu 31.08.2022r. wydano decyzję o przydatności wody do kąpeli i odwołaniu zakazu kąpeli. Natomiast w przypadku kąpieliska „Kamień” z powodu utrzymującego się zakwitów sinic brak przydatności i zakaz kąpeli obowiązywał do końca sezonu kąpielowego.

We wszystkich próbkach wody pobranych w sezonie w kąpieliskach „Pniowiec” i „Kamień” wartości parametrów mikrobiologicznych *Escherichia coli* i paciorkowców kałowych spełniały wymagania obowiązujące dla wody w kąpieliskach.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) poza kąpieliskami mogą być również tworzone miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli, które mogą funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 dni w kalendarzowym. Utworzenie miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli odbywa się za zgodą rady gminy w drodze uchwały (po złożeniu odpowiedniego wniosku przez organizatora takiego miejsca). Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli mają zabezpieczyć wyjątkowe sytuacje, w których występuje konieczność zorganizowania formy rekreacji związanej z kąpielą. Sytuacje te to przypadki, w których nie dało się wcześniej przewidzieć konieczności utworzenia miejsca do kąpeli zgodnie z wymaganiami i procedurą przewidzianą dla kąpielisk. Mogą one być związane z koniecznością np. zorganizowania zawodów, obozu czy też wydarzeń kulturalnych połączonych z wypoczynkiem (kąpielą).

W 2022r. w okresie od 24.06.2022 r. do 24.07.2022 r., na terenie miasta Rybnik funkcjonowały dwa miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli „Pniowiec” i „Kamień”. Badania próbek wody oraz oceny wizualne w obydwu miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli (1 próbka pobrana przed sezonem i 1 w trakcie) wykazały przydatność wody do kąpeli. Miejsca te zostały utworzone zastępczo w celu zapewnienia kąpiącym się bezpiecznych warunków wypoczynku, w związku z unieważnieniem przez rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego z dnia 3 czerwca 2022 r. Uchwały Rady Miasta Rybnika Nr 864/LI/2022 z 28 kwietnia 2022 r., w części dotyczącej wyznaczonych granic kąpielisk „Pniowiec” i „Kamień” i brakiem formalnej możliwości utworzenia kąpielisk.

Serwis kąpieliskowy zgodnie z art. 347 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) to serwis internetowy, w którym prezentowane są dane o kąpieliskach w Polsce, wraz z informacjami o jakości wody w kąpieliskach.

Celem *Serwisu kąpieliskowego* jest natychmiastowe prezentowanie aktualnych informacji o jakości wody w kąpieliskach podczas trwania sezonu kąpielowego, tak aby minimalizować ryzyko zdrowotne osób kąpiących się.

W *Serwisie kąpieliskowym* w trakcie trwania sezonu kąpielowego publikowane były m.in. na mapie Polski wszystkie wyznaczone kąpieliska, wraz z danymi o jakości wody w kąpieliskach, podstawowymi informacjami o ich lokalizacji i dostępnej infrastrukturze oraz danymi kontaktowymi do organizatorów kąpielisk.

Serwis kąpieliskowy zawiera informacje dotyczące kąpielisk, a w szczególności:

- ❖ wykaz kąpielisk i bieżącą ocenę jakości wody w kąpielisku,
- ❖ informacje o zakazie kąpeli wraz ze wskazaniem przyczyn zakazu oraz informacje o innych zaleceniach dotyczących jakości wody,
- ❖ ogólny opis wody w kąpielisku, sporządzony w oparciu o profil wody w kąpielisku, przedstawiony w języku nietechnicznym,
- ❖ informacje o: możliwości występowania krótkotrwałych zanieczyszczeń, liczbie dni, w których kąpiel była zakazana w czasie poprzedniego sezonu kąpielowego, z uwagi na takie zanieczyszczenie,
- ❖ ostrzeżeniu o każdym takim występującym lub przewidywanym zanieczyszczeniu,
- ❖ dane o rodzaju oraz spodziewanym czasie trwania sytuacji wyjątkowej, której występowania nie przewiduje się przeciętnie częściej niż raz na cztery lata.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2022r. Oddział Laboratoryjny, w skład którego wchodzi : Sekcja Badań Mikrobiologicznych Higieny Komunalnej i Środowiska oraz Sekcja Badań Fizykochemicznych Higieny komunalnej i Środowiska, wykonał badania ogółem 128 prób w ramach nadzoru sanitarnego na terenie miasta Rybnika.

Rodzaj wody - prób	Liczba prób	Liczba oznaczeń-fizycznych	Liczba oznaczeń-chemicznych	Liczba oznaczeń-mikrobiologicznych
Woda do spożycia	22	102	66	102
Pływalnie	64	69	115	98
Kąpieliska	4	0	0	8
Pluskadelko	2	7	5	7
Woda ciepła (Legionella sp.)	36	0	0	36

Oddział Laboratoryjny wykonuje również badania na zlecenie Klienta zewnętrznego w ramach: monitoringu prowadzonego przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody do spożycia; prowadzonego systemu HACCP; przydatności do spożycia wody wodociągowej oraz w studniach przydomowych ; oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz inne zlecone przez Klienta. Ogółem przebadano **575** próbek wody Klienta zewnętrznego i wykonano: 1793 oznaczenia fizyczne, 978 oznaczeń chemicznych , 1864 oznaczeń mikrobiologicznych.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2022 roku na terenie miasta Rybnika znajdowało się 647 obiektów. W 2022 roku skontrolowano 159 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 172 kontrole sanitarne. W wyniku przeprowadzonych kontroli w 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości w zakresie złego stanu higieniczno-sanitarnego w obiekcie. Ponadto przeprowadzono 14 kontroli w związku z ekshumacją zwłok i szczątków oraz wywozem zwłok u 6 podmiotów.

W 2022 r. na wniosek różnych podmiotów oraz osób fizycznych wydano:

- 6 opinii dotyczących warunków organizacji imprez masowych na terenie miasta Rybnika,
- 2 inne opinie sanitarne (1 opinia w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta oraz 1 opinia w zakresie spełnienia wymogów dla hotelu),
- 12 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich z cmentarzy rybnickich,
- 5 decyzji na wywóz za granicę prochów osób zmarłych oraz 1 decyzję na wywóz zwłok osoby zmarłej,
- 29 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia do Rybnika zwłok/szczątków oraz prochów z zagranicy,
- zostały wydane dwie decyzje w związku z rezygnacją przeprowadzenia ekshumacji przez wnioskodawcę.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Tabelaryczne Zestawienie kontroli obiektów w roku 2021 i 2022

Wyszczególnienie	Liczba urządzeń i obiektów									
			skontrolowanych							
	według ewidencji na 31 XII		ogółem		ze stwierdzonym złym stanem					
					higieniczno-sanitarnym i technicznym		tylko higieniczno-sanitarnym		tylko technicznym	
Rok	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Zakłady fryzjerskie	131	137	21	37	0	0	0	0	0	0
Zakłady kosmetyczne	105	109	12	14	0	0	0	0	0	0
Zakłady tatuażu	9	10	1	1	0	0	0	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	28	27	3	3	0	0	0	0	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	39	31	15	6	0	0	0	0	0	0
Ustępy publiczne i ogólnodostępne	18	17	13	14	0	0	0	0	0	0
Pływalnie kryte, odkryte i mieszane	6	6	2	5	0	0	0	0	0	0
Noclegownie i domy dla bezdomnych	2	2	1	0	0	0	0	0	0	0
Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	12	10	2	7	0	0	0	0	0	0
Domy pomocy społecznej	5	5	0	3	0	0	0	0	0	0
Dworce autobusowe i kolejowe	4	4	1	3	0	0	0	0	0	0
Tereny rekreacyjne	41	36	11	12	0	0	0	0	0	0
Cmentarze	12	12	2	6	0	0	0	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Domy przedpogrzebowe	9	9	2	4	0	0	0	0	0	0
Podmioty lecznicze, szpitale	93	118	2	6	1	2	0	0	0	1
Inne obiekty (w tym nie objęte nadzorem)	112	114	17	44	0	0	0	0	0	0
Ogółem	618	647	105	159	1	2	0	0	0	1

W 2022 roku wydano 3 decyzje nakazujące w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w:

- **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych** w związku z stwierdzeniem:
 - złego stanu sanitarno - technicznego ścian i sufitów w następujących pomieszczeniach Oddziału X (dwie łazienki i cztery sale chorych) oraz zniszczoną stolarkę drzwiową i skorodowane kaloryfery w dwóch łazienkach na parterze. Decyzja została wykonana w całości
 - przekroczeniem liczby bakterii *Legionella sp.* w instalacji ciepłej wody użytkowej. W wyniku wydanej decyzji zostały wyłączone prysznice oraz podjęto działania naprawcze, co zostało wykonane, natomiast zalecenia dotyczące doprowadzenia jakości wody ciepłej do obowiązujących - decyzja nie została wykonana w całości, sprawa w toku.
- **Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 3 w Rybniku** w związku z przekroczeniem liczby bakterii *Legionella sp.*, na instalacji ciepłej wody użytkowej. Decyzja została wykonana w całości.

Ponadto w jednym obiekcie świadczącym usługi hotelarskie w Rybniku w wyniku przeprowadzonej kontroli sprawdzającej stwierdzono wykonanie nakazów dotyczących niewłaściwego stanu sanitarno-technicznego w pomieszczeniach obiektu (brudne, zakurzone ściany i sufity w pokojach gościnnych, na klatce schodowej i pomieszczeniu pralnio-suszarni; zacieki na sufitach w łazienkach i magazynie bielizny czystej; brudna, zniszczona wykładzina podłogowa w ciągach komunikacyjnych oraz w niektórych pokojach).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Wydano 1 decyzję umarzającą dla Domu Kultury w Rybniku-Boguszowicach w zakresie dotyczącym doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego brudnych, zakurzonych ścian dwóch magazynów kostiumów i rekwizytów na poddaszu obiektu. Strona wykazała, że pomieszczenia te zostały wyłączone z użytku.

W pozostałych skontrolowanych obiektach w 2022 roku nie stwierdzono nieprawidłowości. Szczegółnej kontroli poddano obiekty, w których wykonywane są zabiegi, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są wdrożone i stosowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Procedury zawierały sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzenia dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

W związku z regularnym opracowywaniem „Informacji o spełnieniu wymagań określonych w ustawie z dnia 15 września 2017 r. *o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium*”, na terenie miasta Rybnik przeprowadzono jedną kontrolę w obiekcie, w którym świadczone są usługi solaryjne. W czasie wykonywanych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

W związku z opracowywaną co roku „Oceną stanu higieniczno-sanitarnego przygotowania do sezonu letniego wypoczynku oraz w trakcie jego trwania w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc postojowych przy trasach komunikacyjnych miejscowościach turystyczno - wypoczynkowych”, Sekcja HKiŚ prowadzi nadzór nad wydzieloną grupą obiektów. Ocenie poddane są w szczególności obiekty takie jak: ustępy publiczne, obiegi noclegowe, obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe, dworce autobusowe i kolejowe, parkingi oraz stacje paliw. W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń i utrzymuje się na dobrym poziomie.

Stan sanitarny środków transportu

W 2022 roku wrywkowo na terenie miasta Rybnika skontrolowano:

- 5 autobusów komunikacji publicznej,
- 14 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich,
- 1 samochód do przewozu bielizny.

łącznie: 20 środków transportu.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Skontrolowane środki transportu nie budziły zastrzeżeń pod względem higieniczno-sanitarnym, oraz technicznym - brak decyzji/mandatów. Na nadzorowanym terenie większa część taboru - autobusów komunikacji to autobusy niskopodłogowe, w pełni klimatyzowane, spełniają ekologiczne normy EURO 6 tj. mają korzystne wskaźniki dotyczące emisji spalin.

Interwencje

W 2022 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęło łącznie 16 interwencji, spośród których 5 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów bez wstępnego rozpoznania, 1 przekazano do rozpatrzenia wg właściwości po wstępnym rozpoznaniu, 10 rozpatrzono bezpośrednio.

Rozpatrzone interwencje dotyczyły:

a/ uciążliwości powodowanych przez hałas: 2 interwencje

- ✓ pierwsza dotycząca hałasu emitowanego przez dźwig osobowy w bloku mieszkalnym. Została przeprowadzona 1 kontrola wraz z wykonaniem 1 pomiaru hałasu. Obliczony maksymalny poziom dźwięku nie odpowiadał dopuszczalnemu poziomowi dźwięku określonego w normie. Interwencja zasadna. Przekazano sprawę do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Rybniku,
- ✓ druga dotycząca hałasu emitowanego przez agregaty chłodnicze sklepu Żabka. Została przeprowadzona 1 kontrola wraz z wykonaniem 1 pomiaru hałasu. Obliczony maksymalny poziom dźwięku nie odpowiadał dopuszczalnemu poziomowi dźwięku określonego w normie. Interwencja zasadna. Przekazano sprawę do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Rybniku;

b/ niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości: 3 interwencje częściowo zasadne, problem dotyczył pojawienia się w mieszkaniach i częściach wspólnych insektów. Przeprowadzono 3 kontrole sanitarne. Zarządcy nieruchomości przy współpracy mieszkańców podjęli odpowiednie kroki wykonania zabiegów dezynsekcji o czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny został poinformowany pisemnie;

c/ niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi:

1 interwencja, która okazała się zasadna tj.: w Państwowym Szpitalu dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku przeprowadzono kontrolę, w związku z którą została wydana decyzja nakazująca doprowadzenie do należytego stanu sanitarno - technicznego ścian i sufitów w pomieszczeniach Oddziału X oraz odnowienie zniszczonej stolarki drzwiowej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

i skorodowanych kaloryferów w dwóch łazienkach na parterze. Decyzja została wykonana w całości.

d/ uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi:

1 interwencja, które okazała się bezzasadna

e/ nieprzestrzegania przepisów przeciwepidemicznych – 1 interwencja dotycząca nieprzestrzegania określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii w punkcie Tauron w Galerii Śląskiej w Rybniku, przeprowadzono kontrolę, interwencja bezzasadna;

f/ innych spraw: 2 interwencje – bezzasadne, dotyczące w szczególności:

- ✓ stanu sanitarno-porządkowego pomieszczeń wspólnych w budynku mieszkalnym w Rybniku, przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości,
- ✓ prowadzenie działalności gospodarczej kosmetycznej w domu prywatnym w Rybniku, 1 interwencja, bezzasadna – wystosowano wezwanie do osoby prowadzącej ww. działalność w celu złożenia wyjaśnień. Prowadzona działalność gospodarcza w domu prywatnym jest zarejestrowana jako działalność kosmetyczna mobilna.

Interwencje przekazane do załatwienia wg właściwości do innych organów bez wstępnego rozpoznania (5 interwencje), które dotyczyły:

- ✓ uciążliwości środowiskowych generowanych przez zalegające odpady w Rybniku przy ul. Raciborskiej oraz przy ul. Małachowskiego – sprawy przekazano do Prezydenta Miasta Rybnika (2 interwencje),
- ✓ nieprawidłowego stanu kołder na oddziale neurologii w sanatorium w Ustroniu – sprawę przekazano zgodnie z właściwością miejscową do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie (1 interwencja),
- ✓ uciążliwości hałasowych występujących na terenie posesji w Rybniku, a związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej myjni samochodowej i punktu wymiany opon - sprawę przekazano do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach (1 interwencja),
- ✓ lokalizacji pojemników na odpady przy budynkach wspólnoty mieszkaniowej w Rybniku - sprawę przekazano do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Rybniku (1 interwencja),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ nieprawidłowego stanu kołder na oddziale neurologii w sanatorium w Ustroniu – sprawę przekazano zgodnie z właściwością miejscową do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Cieszynie (1 interwencja).

Interwencje przekazane do załatwienia wg właściwości do innych organów po wstępnym rozpoznaniu (1 interwencja), która dotyczyła: uciążliwości spowodowanych obecnością i zanieczyszczeniem jakie stwarzają gołębie przebywające na balkonach, parapetach i dachach kamienic – przeprowadzono wizję, która potwierdziła zaistniały problem, przekazano sprawę do Prezydenta Miasta Rybnika,

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się 2482 obiektów z czego 1287 na terenie miasta Rybnik.

Liczba i rodzaje obiektów objętych nadzorem

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba
Zakłady produkcji żywności	73
Obiekty obrotu żywnością	773
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	297
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	124
Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	20
Razem	1287

W 2022 roku skontrolowano 525 obiektów, w 120 obiektach stwierdzono nieprawidłowości.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 800 kontroli sanitarnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 317 prób w tym: 304 próbki środków spożywczych, 7 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz 6 prób zmiotków. Zakwestionowano 5 prób.

W oparciu o ujednolicone arkusze oceniono 325 obiektów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W porównaniu z rokiem 2021 odnotowano zmniejszenie liczby nadzorowanych obiektów, przy skontrolowaniu nieco mniejszej ich liczby. Natomiast liczba obiektów z nieprawidłowościami znacząco wzrosła. Odnotowano taką samą liczbę kwestionowanych prób.

Usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych egzekwowano w drodze postępowania administracyjnego i mandatowego. Ogółem wydano 99 decyzji administracyjnych nakazowych oraz 273 decyzji płatniczych za kontrole usterkowe i sprawdzające. Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia działalności zakładu, ani decyzji zakazującej wprowadzania żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej do obrotu. W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-porządkowych osoby odpowiedzialne ukarano 73 mandatami karnymi na łączną kwotę 13.400 zł.

Oprócz decyzji nakazowych wydano łącznie 330 innych decyzji merytorycznych dotyczących: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W porównaniu z rokiem 2021 odnotowano zdecydowanie większą liczbę wydawanych decyzji represyjnych, nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz znacząco wyższą liczbę i łączną kwotę nałożonych mandatów karnych. Mniejsza liczba nałożonych mandatów w latach 2020-2021 związana była z ograniczeniem czynności kontrolnych w związku z epidemią.

Liczba nałożonych mandatów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba nałożonych mandatów	77	65	36	45	73
Kwota nałożonych mandatów (PL)	17250	13550	8300	6600	13400

Zakłady produkcji żywności

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 73 zakłady produkcyjne, z których skontrolowano 32, przeprowadzając 44 kontrole sanitarne.

Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	5
Automaty do lodów	3
Piekarnie	28
Ciastkarnie	20
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Producenci pierwotni	2
Producenci żywności w warunkach domowych	6
inne wytwórnice żywności	8
Ogółem	73

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podczas kontroli najczęściej stwierdzanymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były :

- zły stan ścian, sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą lub ubytkami kafelek (głównie w piekarniach),
- brak badań właścicielskich wyrobów gotowych (ciastkarnie), brak opracowanego harmonogramu tych badań.

Wydano **13** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień, w tym wydano **2** decyzje nakazujące przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji – w związku ze stwierdzeniem w badanych laboratoryjnie zmiotkach, obecności szkodników zbożowo-mącznych. Ponadto wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń - odnowienia ścian i sufitów, likwidacji ubytków płytek podłogowych, opracowania harmonogramu badań właścicielskich produkowanych lodów.

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- brudne posadzki w magazynie mąki, brudno pod paletami, oraz zalegające zbędne niezwiązane z produkcją rzeczy,
- zalegające zbędne rzeczy w na stanowiskach produkcyjnych, brudna odzież personelu, brudne posadzki w pomieszczeniach produkcyjnych, brak płynu do dezynfekcji powierzchni produkcyjnych, sprzętu,
- występowanie przeterminowanej żywności (surowce).

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono **7** mandatów karnych na kwotę **1500 zł**.

W zakładach produkujących żywność pobrano **35** prób do badań laboratoryjnych.

Zdyskwalifikowano **2** próby tzw. zmiotków pobranych w piekarniach, z uwagi na stwierdzoną obecność szkodników zbożowo-mącznych.

Ponadto podczas kontroli, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 2 zakładach produkcyjnych (piekarnia i pączkarnia). Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu limitów zawartości ww. substancji.

Obiekty obrotu żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się **773** zakłady obrotu żywnością, z których skontrolowano **324**, przeprowadzając **526** kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze	374
Kioski spożywcze	86
Apteki	29
Magazyny hurtowe	28
Obiekty ruchome i tymczasowe	104
Środki transportu	42
Inne obiekty obrotu	110
Razem	773

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- brudne ściany i sufity, ubytki kafelek podłogowych i kasetonów sufitowych,
- zniszczone, wymagające wymiany blachy do odpieku pieczywa (supermarkety),
- zniszczone koszyczki do eksponowania pieczywa (kioski),
- brak zapewnienia ciepłej i zimnej wody przy zlewozmywaku (kioski),
- brak dostępnych dla klienta wykazu składników wraz z wyróżnionymi alergenami w przypadku żywności sprzedawanej bez opakowań jednostkowych (sklepy, kioski).

Wydano **55** decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień.

Decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń - odnowienia ścian i sufitów, odnowienia lub wymiany blach do odpieku pieczywa, wymiany koszyków do ekspozycji pieczywa, zapewnienia dostępu dla klienta składu wraz z wykazem alergenów dla żywności sprzedawanej luzem i/lub na wagę.

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia (sklepy),
- brak czystości i porządku na zapleczu sklepów (brudne, urządzenia chłodnicze, zamrażarki, posadzki, śmieci pod podestami, zakurzone regały, brudne koszyki zakupowe, liczne pajęczyny w pomieszczeniach zaplecza – głównie w sklepach,
- brak segregacji wyrobów mięsnych
- brak zapewnienia identyfikowalności wyrobów mięsnych (małe i średnie sklepy)
- przechowywanie zbędnych rzeczy na zapleczu (stoiska, małe sklepy).

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono **45** mandatów karnych na kwotę **7.850 zł**.

W zakładach wprowadzających do obrotu żywność pobrano **282** prób do badań laboratoryjnych. Zdyskwalifikowano **3** próby żywności :

- 1 próbę cytryn z uwagi na przekroczenie dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu – (tlenek fenbutatyny)
- 2 próby mięsa drobiowego z uwagi na wykrycie obecności w 25g bakterii *Escherichia coli* -szczepów opornych na cefalosporyny.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Z uwagi na stwierdzone także podczas kontroli nieprawidłowości tj.:

- nieprawidłowe znakowanie suplementów diety wprowadzanych do obrotu za pośrednictwem internetu oraz brak oznakowania w języku polskim suplementów diety wprowadzanych do obrotu w sklepie stacjonarnym,
- prowadzenie działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów – dot. stoiska wędliniarskiego,

do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w oparciu o art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, wystosowano 2 wnioski o ukaranie w drodze decyzji administracyjnej.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się **421** zakłady żywienia zbiorowego, z których skontrolowano **168**, przeprowadzając **229** kontroli sanitarnych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego – typ otwarty	85
Zakłady małej gastronomii	211
Stołówki pracownicze	3
Bufety przy zakładach pracy	2
Stołówki w domach wczasowych	1
Kuchnie niemowlęce	1
Bloki żywienia w szpitalach	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	4
Stołówki w domach dziecka	1
Stołówki w żłobkach i małego dziecka	11
Stołówki szkolne	34
Stołówki przedszkolne	48
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	8
Inne zakłady	3
Zakłady usług cateringowych	7
Ogółem	421

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów na zapleczu – brudne, z odpryskami farby z zaciekami ,
- brak dostosowania struktury żywienia do wymagań zawartych w przepisach (stołówki przedszkolne),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- brak zapewnienia szkoleń dla personelu z podstawowych zagadnień dotyczących higieny żywności.

Wydano **31** decyzji administracyjnych celem uzyskania poprawy stanu sanitarnego, a w szczególności nakazujące zapewnienie: odnowienie ścian i sufitów zaplecza (zmywalnie naczyń obieralnie ziemniaków), zapewnienia szkoleń dla personelu oraz prawidłowego komponowania posiłków podawanych (stołówki przedszkolne).

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- brudne: urządzenia chłodnicze i mroźnicze oraz brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w tych urządzeniach (mała gastronomia oraz restauracje, a także stołówki szkolne),
- brudne szafki kuchenne, półki, piec do odpieku pizzy (mała gastronomia),
- brudne posadzki w pomieszczeniu obróbki wstępnej, nieuporządkowane zaplecza szatni (restauracje),
- zalegające odpady w miejscu ich składowania (restauracje),
- w magazynach żywność po terminie przydatności do spożycia (stołówki szkolne),
- brak higieny personelu,
- nieporządek w szatni.

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono **21** mandatów karnych na kwotę **4.050 zł**.

Ponadto podczas kontroli, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 1 lokalu gastronomicznym. Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu limitów zawartości w/w substancji.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się **20** zakładów z tej grupy (1 produkcji 19 obrotu), z których skontrolowano **1** przeprowadzając **1** kontrolę sanitarną, podczas której nie stwierdzono nieprawidłowości.

Nadzór nad importem/eksportem

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów użytku przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wywożonych zagranicę przeprowadzono 7 kontroli dokonując sprawdzenia dokumentacji 7 partii środków spożywczych o łącznej masie: 6875,73 kg i wydano 7 świadectw eksportowych oraz 5 decyzji płatniczych.

Ocena sposobu żywienia w zakładach żywienia zbiorowego

W 2022r. nie pobrano do analizy laboratoryjnej posiłków obiadowych. Natomiast pobrano oraz poddano analizie ilościowej i jakościowej jadłospisy dekadowe w 1 przedszkolu, w którym posiłki przygotowywane były w kuchni własnej placówki (od surowca do wyrobu gotowego). Stwierdzono nieprawidłowości, które były związane z brakiem realizacji wytycznych Instytutu Żywności i Żywienia dotyczących pokrycia zapotrzebowania na wapń, żelazo wynikających z niewystarczającej podaży mleka/przetworów mlecznych oraz produktów zawierających w swoim składzie żelazo. Placówkę pisemnie zobowiązano do podjęcia działań naprawczych.

Ponadto w ramach „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej” poddano ocenie teoretycznej 1 jadłospis dekadowy pacjentów będących na diecie podstawowej hospitalizowanych w szpitalu. Uzyskano negatywną ocenę jadłospisu dekadowego ze względu na średnią ocenę dekadową spożycia warzyw i/lub owoców, stąd też do szpitala skierowano pismo wskazujące na potrzebę uzyskania poprawy struktury żywienia w tym zakresie.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego lub związane z realizacją zaplanowanych zamierzeń:

❖ Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letnim za 2022r.

W okresie letnim 2022r. tj. w okresie od 20 czerwca do 30 września bieżącego roku skontrolowano łącznie 53 obiekty (w tym 34 obiekty małej gastronomii oraz 19 zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego łącznie 60 kontroli (w tym 39 w obiektach małej gastronomii i 21 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego). Nieprawidłowości dot. bieżącego stanu sanitarnego stwierdzono w 3 zakładach małej gastronomii oraz w 4 zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego. Stwierdzono:

- mała gastronomia: brak porządku, brak wdrożenia procedur kontroli wewnętrznej HACCP. Zostały nałożone 2 mandaty karne w łącznej wysokości 200 zł,
- zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego: przeterminowane środki spożywcze brudne podłogi, brak identyfikowalności żywności stosowanej do przygotowywania potraw. Zostały nałożone 4 mandaty karne na łączną kwotę 400 zł.

Ponadto w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami tj.: zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów, uszkodzone płytki podłogowe, brak dostępnego dla klientów wykazu alergenów występujących w podawanych potrawach, brak aktualnego wyniku badania wody wykorzystywanej przy przygotowywaniu potraw, zostały wydane 3 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości. Natomiast podczas przeprowadzonych 3 kontroli placówek prowadzących żywienie dzieci w trakcie wypoczynku letniego (uczestników obozów harcerskich i kolonii sportowych) nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno – sanitarnych. Posiłki dostarczane były przez zakłady prowadzące działalność w ramach świadczonych usług cateringowych, posiadające decyzje o zatwierdzeniu zakładu przez PPIS w Rybniku. Posiłki serwowane w naczyniach wielokrotnego i jednorazowego użytku przez osoby z aktualną dokumentacją do celów sanitarno – epidemiologicznych.

❖ Ocena realizacji zamierzenia z nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety za 2022 r.

W ramach realizacji zamierzenia z nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety przeprowadzono łącznie 5 kontroli, w tym 3 kontrole tematyczne w związku z otrzymywanym pismem ŚPWIS. Łącznie skontrolowano oznakowanie 6 suplementów diety, w 6 przypadkach stwierdzono nieprawidłowości polegające m.in. na:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- stosowaniu niedozwolonych oświadczeń zdrowotnych i żywieniowych,
- sugerowaniu leczniczych właściwości,
- braku pełnych danych adresowych podmiotu odpowiedzialnego za wprowadzanie do obrotu,
- braku informacji szczegółowych dotyczących spożywania suplementów diety i warunków przechowywania.

W związku z powyższym wydano 2 zalecenia, 4 decyzje administracyjne.

W roku 2022 do ŚPWIS skierowano wniosek o ukaranie przedsiębiorcy w związku z prowadzeniem działalności polegającej na wprowadzaniu do obrotu suplementów diety, za pośrednictwem internetu – z uwagi na nieprawidłowe znakowanie.

- ❖ Akcja kontrolna dotycząca nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi w supermarketach, a w szczególności sprawdzenia stanu higienicznego koszyków i wózków zakupowych, regałów, urządzeń chłodniczych, posadzek oraz warunków przechowywania żywności (w tym tj. przechowywania ziemi i nawozów w pobliżu regałów z żywnością).

W ramach realizacji tej akcji kontrolą objęto 20 obiektów (super i hipermarkety), w których przeprowadzono 20 kontroli. W 3 obiektach stwierdzono nieprawidłowości tj.: brudne urządzenia chłodnicze i mroźnicze, brudną podłogę w magazynie i sali sprzedaży, brudne regały do ekspozycji żywności, brudne koszyki zakupowe, stąd też nałożono 3 mandaty karne w wysokości 650 zł i wydano zalecenia doraźne, których realizację sprawdzono podczas przeprowadzonych rekontroli tych obiektów. Ponadto w 2 obiektach stwierdzono dodatkowo: nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian, posadzek oraz niewłaściwą zniszczoną powierzchnię blach do odpieku pieczywa, dlatego też wydano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono natomiast przechowywania żywności w nieprawidłowej temperaturze czy też w pobliżu opakowań z ziemią czy nawozami.

- ❖ Akcja dot. występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 60 kontroli, w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości tj. brak zapewnienia identyfikowalności wędliny, brudne ściany i sufity, brak wdrożenia procedur mycia

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

i dezynfekcji. Nałożono 1 mandat karny w wysokości 100 zł oraz wydano decyzję administracyjną nakazującą usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

- ❖ Akcja dotycząca kontynuacji nadzoru nad przestrzeganiem przez kontrolowane zakłady wymagań dot. żywności bezglutenowej.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 14 kontroli sanitarnych w zakładach produkcji i obrotu żywnością. W zakładach produkcyjnych sprawdzono dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu procedur kontroli wewnętrznej GHP/HACCP. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości.

- ❖ Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad miejscami obrotu ryb w związku z przypadkami śnięcia ryb w Odrze.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 26 kontroli sanitarnych w placówkach handlowych i zakładach żywienia zbiorowego. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, nie stwierdzono w obrocie ryb niewiadomego pochodzenia.

- ❖ Akcja kontrolna dot. materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością zawierających niedozwolony składnik – mielony lub sproszkowany bambus.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 8 kontroli (w tym: 5 kontroli w obiektach obrotu żywnością, 1 kontrolę w obiekcie żywienia zbiorowego oraz 2 kontrole w obiektach materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością). Jedynie w 1 obiekcie (sklep z materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością) stwierdzono występowanie wyrobów z tworzyw sztucznych, które na podstawie oględzin oraz uzyskanej dokumentacji wskazywały na obecność niedozwolonych włókien naturalnych (bambus lub inne wypełniacze naturalne). Informacje o składzie tych wyrobów widniały na dołączonych do wyrobu etykietach. Wszystkie stwierdzone podczas kontroli kwestionowane produkty zostały w ramach własnych kontrolowanego przedsiębiorcy wycofane z obrotu i zabezpieczone. Zostało wygenerowane powiadomienie informacyjne RASFF z uwagi na stwierdzenie użycia niedozwolonych biosubstancji w wyrobie do kontaktu z żywnością z tworzywa sztucznego.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Akcja dot. sprawdzenia pochodzenia surowców (w szczególności oleje) stosowanych przez zakłady produkcyjne.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 2 kontrole w zakładach produkcyjnych. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości (w tym nie stwierdzono nielegalnych praktyk na stosowaniu produktów nieprzeznaczonych do produkcji żywności).

- ❖ Akcja dot. sprawdzenia składu oraz znakowania suplementów diety w kontekście spełnienia wymagania zawartego w Rozp. 1925/2006 PEiR w odniesieniu do monakolin ze sfermentowanego ryżu.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 5 kontrole stoisk z suplementami diety w aptekach. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono suplementów diety zawierających na opakowaniu jednostkowym informacje niezgodne z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej (UE) 2022/860 z dnia 01.06.2022 r. (Dz.Urz.UE L 151/370), dot. substancji podlegającej ograniczeniom tj. monakolina ze sfermentowanego czerwonego ryżu.

- ❖ Akcja kontrolna dotycząca oceny poprawności przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (w szczególności nieopakowanej) w zakresie wyróżnienia alergenów

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 22 kontrole sanitarne. Sprawdzone dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu GHP/HACCP. W dwóch zakładach piekarniczym i ciastkarskim stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku wykazu składników z prawidłowo zaznaczonymi alergenami dla produkowanej żywności, stąd wystosowano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Członkami sieci RASFF są punkty kontaktowe RASFF, które reprezentują: Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), kraje członkowskie UE, kraje członkowskie EFTA (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria).

W sytuacji gdy wykryte zostaje zagrożenie związane z żywnością, paszą lub wyrobem/materiałem do kontaktu z żywnością krajowy punkt kontaktowy danego członka sieci ma za zadanie przekazać bezzwłocznie do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej tzw. powiadomienie na specjalnie dla tego celu stworzonym formularzu powiadomienia w elektronicznym systemie iRASFF.

Każdy członek sieci RASFF wyznacza jeden punkt kontaktowy, reprezentujący dany kraj lub organizację międzynarodową.

W Polsce zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF oraz:

Organy urzędowej kontroli żywności i pasz w Polsce przekazują informacje o stwierdzonych na terenie Polski przypadkach niebezpiecznej żywności, pasz lub materiałów do kontaktu z żywnością zgodnie z zakresem systemu RASFF do KPK RASFF w GIS, obecnie SCP, oraz podejmują odpowiednie działania na podstawie powiadomień RASFF i raportują o wynikach tych działań.

W związku z otrzymanymi w 2022r. w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, systemu RASFF, powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi przeprowadzono 91 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

- ✓ owoce – 4 produkty: rodzynki: przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (1); grapefruit , cytryny - przekroczenie dopuszczalnego poziomu pestycydów (2); ananas w syropie przekroczenie dopuszczalnego poziomu cyny (1),
- ✓ warzywa - 5 produktów: cukinia, pomidory - przekroczenie dopuszczalnego pestycydu (2); marchewka – przekroczenie dopuszczalnego poziomu kadmu (1); Buraczki wiórki – obecność odłamków szkła (1); Mix sałat z burakiem” – stwierdzenie genu shigatoksyny (1),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ suplementy diety - 3 produkty : przekroczenie dopuszczalnego poziomu alkaloidów pirolizydynowych (1), obecność niezadeklarowanej substancji- johimbiny (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu estrów glicydowych kwasów tłuszczowych (1),
- ✓ wyroby cukiernicze - 4 produkty – nieprawidłowe oznakowanie w języku polskim (1); w związku z międzynarodowym ogniskiem Salmonella Typhimurium (1); zanieczyszczenie surowca użytego do produkcji fragmentami szkła (1); obecność estrów 3-MCPD kwasów tłuszczowych oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych (1),
- ✓ produkty zbożowe - 2 produkty: przekroczenie dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (1),
- ✓ wyroby do kontaktu z żywnością - 5 produktów: ryzyko pęknięć szkła (1); migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych (1); migracja ołowiu (1); przekroczenie limitu migracji formaldehydu (1); przekroczenie migracji kadmu i ołowiu (1) ,
- ✓ wyroby mięsne - 4 produkty: wykrycie bakterii Salmonella Typhimurium (1); obecność pałeczek Salmonella Enteritidis (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji farmakologicznie czynnej (2),
- ✓ produkty mleczne - 3 produkty – możliwa obecność metalowych ciał obcych (1); obecność 2-chloroetanolu w ekstrakcie waniliowym(1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu tlenu etylenu (1),
- ✓ przekąski - 4 produkty:obecność niezadeklarowanego alergenu (2); zawartość alkaloidów tropanowych (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu fumonizyny (1),
- ✓ pozostałe przetwory - 6 produktów: obecność ciał obcych pochodzenia nieorganicznego (1); obecność tlenu etylenu (2); stwierdzenie Bacillus cereus (1) obecność Salmonella Enteritidis (1), przekroczenie zawartości benzoenu sodu i sorbinianu potasu, obecność niezadeklarowanej substancji słodzącej- acesulfamu K, zastosowanie niedopuszczonej substancji słodzącej- cyklaminianów (1), niewłaściwe oznakowanie produktu (1).

Podczas tych działań nie stwierdzono kwestionowanej żywności czy też kwestionowanych materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Interwencje

W roku 2022 r. zgłoszono 16 wniosków o interwencję, które dotyczyły:

- niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych, zgłaszano między innymi: nieświeże dania serwowane w restauracji; opiłki metalu w soli sprzedawanej w supermarkecie; obecność owadów w serwowanej żywności ,
- wykorzystywania do smażenia oleju smaźalniczego nie nadającego się do użycia w lokalach gastronomicznych,
- wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- braku czystości w ogródku piwnym,
- braku zabezpieczenia przed zanieczyszczeniami ciast sprzedawanych na wagę w sklepie,
- zalegania odpadów, obecności much w miejscu ich składowania (lokale gastronomiczne),
- obecności gryzoni (restauracja),
- niewłaściwego stanu wentylacji i związanej z tym uciążliwości zapachowej dla osób mieszkających w pobliżu lokalu oraz braku przystosowania lokalu do prowadzenia działalności gastronomicznej.

Przeprowadzono **17** kontroli. Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych **7** ze złożonych wniosków uznano za zasadne. Nałożono **3** mandaty karne na łączną kwotę **800 zł**, także za dodatkowo stwierdzone inne nieprawidłowości. Ponadto wydano polecenia doraźne oraz wydano **4** decyzje nakazujące poprawę stanu sanitarno-technicznego. Do badań laboratoryjnych pobrano **6** prób, nie zakwestionowano żadnej z nich.

Działania edukacyjno – informacyjne w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz zapobiegające zatruciom grzybami

Działania w zakresie bezpieczeństwa żywności, prewencji zatruc pokarmowych i profilaktyki układu pokarmowego w PSSE w Rybniku prowadzone są wielowymiarowo poprzez:

- ❖ Prowadzenie programów edukacyjnych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”** Do realizacji programu przystąpiło 29 przedszkoli, edukacją objęto 5220 osób.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?” Do realizacji programu przystąpiło 10 przedszkoli, edukacją objęto 420 osób.
- Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę” Pomimo że program z przyczyn organizatorów został zawieszony, wiele szkół realizowało zadania z zakresu promocji zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i edukacji konsumenckiej.

- ❖ Prowadzenie działań profilaktycznych skierowane do ogółu społeczeństwa w ramach kampanii informacyjnej „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood. Działania te objęły głównie publikację materiałów informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych, przeprowadzenie webinarium skierowanego do intendentów szkolnych, dystrybucję materiałów w wersji tradycyjnej oraz elektronicznej, ekspozycję materiałów informacyjno-edukacyjnych podczas eventów, akcji, happeningów organizowanych w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- ❖ Zamieszczanie w mediach społecznościowych ostrzeżeń publicznych dotyczących żywności. ostrzeżeń publicznych dotyczących wyrobu do kontaktu z żywnością, innych ostrzeżeń związanych z czynnikiem fizycznym, chemicznym lub biologicznym stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Podejmowanie interwencji w sytuacji zgłoszenia ogniska zakażenia poprzez wdrożenie działań edukacyjnych, informacyjnych, kontrolnych i naprawczych.
- ❖ Łącznie akcją objęto 16934 osób w 154 działaniach.

W PSSE w Rybniku, jak co roku osoby, które zebrały grzyby dziko rosnące i miały wątpliwości czy zebrane grzyby są jadalne mogły uzyskać bezpłatną konsultację zebranych grzybów.

W 2022 r. pracownik posiadający posiadającej uprawnienia grzyboznawcy, przeprowadzili 68 takich konsultacji. Największe wątpliwości osób, co do tego czy zebrany grzyby są jadalne budziły zebrane czubajki kanie, mleczaje rydze, borowiki ceglastopore, opieńki miodowe, maślaki, purchawica olbrzymia. Zdarzały się pojedyncze przypadki niejadalnych czy trujących grzybów wśród ocenianych grzybów np. goryczak żółciowy, mleczaj wełnianka, krowiak podwinięty, pieczarka karbolowa (żółtawa) i inne.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I WYPOCZYNKU

W 2022 r. w ramach działań Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży realizowano zadania z zakresu ochrony zdrowia dzieci i młodzieży w związku z ich pobytem w placówkach nauczania, wychowania, opieki i wypoczynku. W związku z trwaniem stanu epidemii sprawowany nadzór nad placówkami dotyczył oceny realizacji wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki dla placówek oświatowo-wychowawczych w czasie trwania epidemii. Restrykcje dotyczyły obszarów: organizacji opieki, higieny, czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i powierzchni. Ponadto, pracownicy sekcji brali czynny udział w działaniach mających na celu zapobieganie szerzeniu się koronawirusa SARS-COV-2, takich jak przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych oraz objęcie osób z kontaktu kwarantanną domową lub nadzorem epidemiologicznym.

W roku 2022 w ewidencji znajdowało się 145 obiektów, przeprowadzono 104 kontrole sanitarne w placówkach stałych oraz 17 kontroli na placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży, w tym, w okresie wypoczynku zimowego – 4, w okresie wypoczynku letniego - 13.

Dokonując oceny stanu sanitarnego placówek, kierowano się następującymi kryteriami:

- stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia oraz bieżącej czystości i porządku,
- warunki do utrzymania higieny osobistej (w tym przestrzegania wynikającego z epidemii reżimu sanitarnego),
- warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,
- ergonomia stanowiska pracy ucznia (a więc dostosowanie mebli do wzrostu użytkowników),
- higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych (w tym organizacja przerw),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- możliwość pozostawiania w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
- sytuacja w zakresie prowadzonego dożywiania w szkołach,
- warunki profilaktycznej opieki nad uczniami w szkołach,
- nadzór nad gospodarką preparatami i substancjami chemicznymi w pracowniach szkolnych.

Wydano ogółem 31 decyzji administracyjnych, w tym 9 decyzji nakazujących usunięcia nieprawidłowości, 17 decyzji płatniczych, 4 decyzje zmieniające termin wykonania zaleceń oraz 1 decyzję na żłobek w zakresie spełnienia warunków sanitarno-lokalowych wraz z określeniem maksymalnej liczby miejsc.

Ponadto na wniosek strony wydano 7 opinii o spełnieniu warunków sanitarno-lokalowych dla placówek oświatowych (2 szkoły, 4 przedszkola, 1 centrum szkoleniowe).

Działania kontrolne w latach 2021-2022

Rodzaj placówki	Liczba placówek w ewidencji		Liczba placówek skontrolowanych		Liczba kontroli		Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	
Rok	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Żłobki	15	14	5	9	5	9	0	0
Przedszkola/punkty przedszkolne	36	40	9	30	9	34	0	1
Szkoły Podstawowe-samodzielne	18	19	10	16	10	17	1	2
Zespoły Szkół	38	27	8	26	12	30	1	7
Licea ogólnokształcące-samodzielne	4	5	1	2	1	3	0	0
Technikum- samodzielne	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły zawodowe/branżowe	2	2	2	2	2	2	0	0
Inne placówki pozaszkolne	34	38	14	9	14	9	0	0
Ogółem	147	145	49	94	53	104	2	10

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 10 obiektach (9 placówkach oświatowych) tj.:

- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 9 w Rybniku, ul. Wodzisławska 123:
 - Budynek Przedszkole Nr 6 przy ul. Nacyńskiej 6, 44-218 Rybnik – stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w salach zabaw dla dzieci, w szatni, w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, gabinecie dyrektora, gabinecie pomocy dydaktycznej, pokoju nauczycielskim, w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla personelu oraz stwierdzono zły stan techniczny armatury sanitarnej w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla 6-latków.
 - Budynek Szkoły Podstawowej nr 6 przy ul. Wodzisławskiej 123, 44-218 Rybnik - stwierdzono zły stan techniczny ogrodzenia terenu boiska szkolnego.
- ✓ Przedszkole nr 1 w Rybniku, 44-210 Rybnik, ul. T. Kościuszki 12 – stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny sufitów w salach zabaw dla dzieci, na korytarzy, w holu, w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla dzieci oraz w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla personelu
- ✓ Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi Nr 20 im. Harcerzy Buchalików, 44-251 Rybnik, ul. Ziółowa 3 - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów na parterze, I i II piętrze oraz zły stan sanitarno-higieniczny ścian w sali gimnastycznej.
- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 10, 44-200 Rybnik, ul. Wodzisławska 46:
 - Budynek Przedszkola nr 2, 44-200 Rybnik, ul. Wodzisławska 46 - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w salach zabaw dla dzieci na parterze, I i II piętrze oraz w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla dzieci na parterze i II piętrze.
 - Budynek Szkoły Podstawowej Nr 2, 44-200 Rybnik, ul. Wodzisławska 46 - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w szatni, salach lekcyjnych na parterze i I piętrze oraz w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów na parterze.
- ✓ Zespół Szkół Nr 3 w Rybniku, ul. Orzepowicka 15a, 44-217 Rybnik:
 - Budynek Liceum Ogólnokształcącego Nr V w Rybniku, ul. Orzepowicka 15a - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w małej oraz dużej sali gimnastycznej, w szatniach dla uczniów oraz na korytarzu przy szatni.
- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 – Filia Szkoły Podstawowej nr 11 w Rybniku, ul. Konrada Winklera 8, 44-217 Rybnik - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

ścian i sufitów w salach lekcyjnych, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów i personelu oraz brak bieżącej ciepłej wody w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym dla chłopców i dziewcząt.

- ✓ Szkoła Podstawowa z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego nr 10 im. św. Jadwigi Królowej Polski, 44-210 Rybnik ul. Grunwaldzka 18 – stwierdzono zły stan techniczny stolarki drzwiowej w kabinach ustępowych dla dziewcząt i chłopców na I, II i III piętrze oraz zły stan techniczny nawierzchni boiska do piłki nożnej.
- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 ul. Gustawa Morcinka 18, 44-273 Rybnik:
 - Budynek Szkoły Podstawowej, stwierdzono zły stan techniczny podłoża nawierzchni boiska szkolnego.
- ✓ Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 11 – Filia Szkoły Podstawowej nr 11 w Rybniku, ul. Konrada Winklera 8, 44-217 Rybnik - brak bieżącej ciepłej wody w dwóch (ogółem cztery) pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla chłopców i dziewcząt.

Wyniki kontroli wykazują, że warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie miasta Rybnika w porównaniu do lat ubiegłych uległy pogorszeniu. Pomimo prowadzonych prac remontowych w kilku obiektach, wydano 9 decyzji administracyjnych na stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny placówek. Odnotowuje się natomiast systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny sprzęt sportowy, meble edukacyjne oraz sprzęt multimedialny. Placówki posiadają odpowiednie certyfikaty i atesty.

W ramach bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo-wychowawczych kontrolowano stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu wśród uczniów klas I - III. W 2022 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu uczniów w 39 oddziałach w 8 placówkach na 787 stanowisk (uczniów). Nie stwierdzono nieprawidłowości. Zebrane informacje w placówkach wykazały iż stoły i krzesła, z których korzystają uczniowie w badanych placówkach są zestawione i oznakowane zgodnie z normą.

W 2022 roku w ramach nadzoru przeprowadzono kontrole pod kątem przestrzegania przepisów określających wymogi w stosunku do mebli oraz sprzętu sportowego używanego w szkołach i przedszkolach. Dokonano oceny posiadania przez placówki certyfikatów w 77 obiektach. W skontrolowanych placówkach stwierdzono, iż wyposażenia posiadają odpowiednie certyfikaty.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba placówek oświatowych skontrolowanych w ramach posiadania certyfikatów dla wyposażenia w 2022r.

Rodzaj placówki	Liczba skontrolowanych placówek
Przedszkola	30
Szkoły Podstawowe	16
Zespoły	26
Technikum	0
LO	2
Branżowe	2
Policealne	0
Specjalne	1

W ramach sprawowanego nadzoru nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych skontrolowano 4 obiekty posiadające place zabaw. Stan techniczny oraz bezpieczeństwo użytkowanych obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej był

wystarczający, nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości

Dodatkowo, w trakcie przeprowadzanych czynności monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzenia przerw na świeżym powietrzu. Na 46 placówek szkolnych skontrolowanych w 2022r. wszystkie placówki zapewniają przerwy krótsze niż 10 minut, ale zapewniają co najmniej jedną przerwę 15-20 minutową. Wszystkie placówki zapewniają uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu oraz dostęp do wody pitnej.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podczas kontroli sanitarnych, sprawowano nadzór nad przestrzeganiem przez dyrekcję placówek oświatowych wymogów w zakresie zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, w szczególności w salach zabaw, w salach zajęć oraz salach lekcyjnych. W 43 placówkach wydano zalecenia pokontrolne w zakresie zapewnienia odpowiedniego oświetlenia w pomieszczeniach - przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia.

Liczba skontrolowanych placówek w zakresie pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach

Rodzaje placówek	Oświetlenie sztuczne	
	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba placówek, w których stwierdzono oświetlenie niezgodne z normą lub brak przeprowadzonych pomiarów natężenia oświetlenia
Żłobki	9	4
Przedszkola/ punkty przedszkolne	30	12
Szkoły podstawowe- samodzielnie	16	10
Zespoły szkół	26	12
Licea ogólnokształcące- samodzielnie	2	2
Szkoły zawodowe/ branżowe	2	2
Inne placówki pozaszkolne	9	1
RAZEM	94	43*

**Uwaga - dotyczy placówek, w których stwierdzono brak przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach zgodnie z normą.*

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Na podstawie przedstawionych sprawozdań z pomiarów natężenia oświetlenia stwierdzono, iż w 83 placówkach zapewniono prawidłowe natężenie oświetlenia, a w 67% skontrolowanych obiektach nie przeprowadzono natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, szczególnie w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży.

W związku z likwidacją gimnazjum, istniejące pracownie chemiczne zostały przejęte przez Szkoły Podstawowe funkcjonujące samodzielnie oraz Zespoły Szkół. W 2022r. w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi w placówkach oświatowych skontrolowano 7 placówek (2 SP, 4 Zespoły Szkół, 1 LO). W trakcie kontroli sprawdzano oznakowanie miejsc, w których przechowywane są substancje i mieszaniny chemiczne, posiadania przez placówki aktualnych spisów posiadanych substancji i mieszanin chemicznych, zapewnienia dostępu do kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych, środków ochrony. Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

W miesiącach lipcu i sierpniu 2022 r. przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego dokonano oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2022/2023. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 6 placówkach szkolnych. Przygotowanie do roku szkolnego odbywało się zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Edukacji i Nauki i Ministra Zdrowia. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W skontrolowanych placówkach przeprowadzano prace przygotowawcze tj. gruntowne prace porządkowo-konserwatorskie pomieszczeń oraz otoczenia wokół szkół, termomodernizacja trwała w jednej szkole, gdzie wydłużony został termin jej zakończenia.

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, iż skontrolowane szkoły podstawowe zarówno samodzielne jak i w zespołach zapewniły uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników. Szkoły zapewniają możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w szafkach indywidualnych, wydzielonych półkach. Najczęściej z możliwości pozostawienia przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I-III.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono wykonanie 2 decyzji w całości w placówkach szkolnych tj. doprowadzono do należytego stanu technicznego ściany i sufity w pomieszczeniach szatni dla chłopców i dziewczynek obok Sali gimnastycznej, ubikacji, pomieszczeniu z natryskami, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych, Sali gimnastycznej; doprowadzono do należytego stanu ściany i sufity w salach lekcyjnych, na korytarzu szkoły, zapleczu pracowni chemicznej, gabinecie pielęgniarki, logopedy, pedagoga, jadalni, pokoju nauczycielskim, szatni dla uczniów, pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów. Ponadto stwierdzono częściowe wykonanie wydanych decyzji w 2 placówkach szkolnych w postaci doprowadzenia do należytego stanu ścian i sufitów w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów oraz stanu technicznego armatury sanitarnej; doprowadzenia do należytego stanu technicznego drzwi w kabinach ustępowych dla uczniów.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku zimowego oraz letniego skontrolowano 17 placówek, w których uczestniczyło 420 dzieci i młodzieży. Przygotowanie placówek pod względem bezpieczeństwa i warunków higienicznych nie budziło zastrzeżeń. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był w placówkach oświatowych, obiektach użyteczności publicznej oraz innych obiektach sportowych, natomiast wypoczynek w formie wyjazdowej organizowano w hotelach bądź ośrodkach sportowych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewnili uczestnikom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę medyczną. Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi przeciwepidemicznymi. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Ponadto przeprowadzono wspólne kontrole wypoczynku pod namiotami z funkcjonariuszami KMP w Rybniku.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Kontrole warunków wypoczynku dla dzieci i młodzieży były wzmocnione działaniami edukacyjno-informacyjnymi pod hasłami „**Bezpieczne ferie 2022**” oraz „**Bezpieczne wakacje 2022**”.

„*Bezpieczne Ferie 2022*” – do wszystkich

placówek oświatowych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych, samorządów lokalnych, organizatorów zimowych form wypoczynku rozesłano w wersji elektronicznej materiały edukacyjno-informacyjne z prośbą o ich rozpropagowanie. Wszystkie materiały oraz informacje zamieszczono również na portalach społecznościowych PSSE w Rybniku.

Ponadto pracownicy SOZ i ONS/HDiM w czasie kontroli sanitarnych na placówkach organizujących zimowe formy wypoczynku spotykali się z dziećmi i młodzieżą.

W trakcie spotkań pracownicy PSSE w Rybniku przekazali materiały i wytyczne dot. szerokopojętego bezpieczeństwa w czasie wolnym, poruszali temat rozwagi dotyczącej przyjmowania substancji niewiadomego składu czy pochodzenia, profilaktyki środków psychoaktywnych, profilaktyki chorób grypopodobnych w tym szczególnie wytycznych i zaleceń dot. koronawirusa, antybiotykooporności i innych tematów prozdrowotnych. Przypominali dzieciom, jak unikać zagrożeń i bezpiecznie poruszać się. Przypominali o konieczności noszenia odblasków, jazdy samochodem w foteliku z zapiętymi pasami bezpieczeństwa, a także o konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas zabaw na podwórku, w górach, na śniegu w domu i w kontaktach z obcymi. Pracownicy PSSE w Rybniku przygotowali dla dzieci zagadki, krzyżówki i rebusy prozdrowotne.

„*Bezpieczne Wakacje 2022*” Powiatowa Stacja

Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku rozpoczęła 1 czerwca 2022 r. a zakończyła 31 sierpnia 2022r.

W czerwcu przekazano materiały informacyjno-edukacyjne drogą elektroniczną do szkół przedszkoli, massmediów, domów kultury, ośrodków sportowych i rekreacyjnych oraz do ośrodków organizujących letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W trakcie działań szczególną uwagę zwraca się na zasady bezpiecznej kąpieli, bezpiecznego opalania, dbałości o odpowiednie nawodnienie oraz higieniczne spożywanie pokarmów. Ponadto pracownicy PSSE w Rybniku zwracają uwagę na profilaktykę środków psychoaktywnych szczególnie w kontekście przyjmowania/spożywania substancji niewiadomego pochodzenia czy składu, niebezpiecznych roślin (barszcz Sosnowskiego), pajęczaków (kleszcze), bezpieczeństwa ruchu drogowego, korzystania z kąpielisk wodnych, korzystania z pomocy odpowiednich służb w razie wypadku i wiele innych.

Działania prowadzone były samodzielnie oraz z pracownikami ONS/HDiM i służbami mundurowymi jak Policja, Straż Miejska, Ochotnicza Straż Pożarna.

Wraz z Policją, Strażą Miejską, Ochotniczą Strażą Pożarną zorganizowano eventy, happeningi dla społeczeństwa. Działania miały na celu promowanie hasła wakacji „*Kręci mnie bezpieczeństwo... w wakacje*”. W punkcie informacyjno-konsultacyjnym odwiedzający uzyskiwali informację głównie nt. bezpiecznego opalania oraz chorób związanych z niewłaściwym korzystaniem z promieniowania UV w tym szczególnie groźnego CZERNIAKA, bezpiecznego spędzania czasu wolnego bez używek (w tym bez palenia również w wersji elektronicznej), promocje szczepień ochronnych do których zachęcał miś SZCZEPAN, profilaktyki wielu chorób szczególnie uwydatniających się w okresie letnim itd. Największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy wiedzy dot. bezpieczeństwa oraz konkurs strącania przeszkód przy pomocy strażackiego węża gaśniczego, w których uczestnicy otrzymywali nagrody takie jak odblaski, smycze, kolorowanki itd. Podczas akcji rozdawane były ulotki informacyjno-edukacyjne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

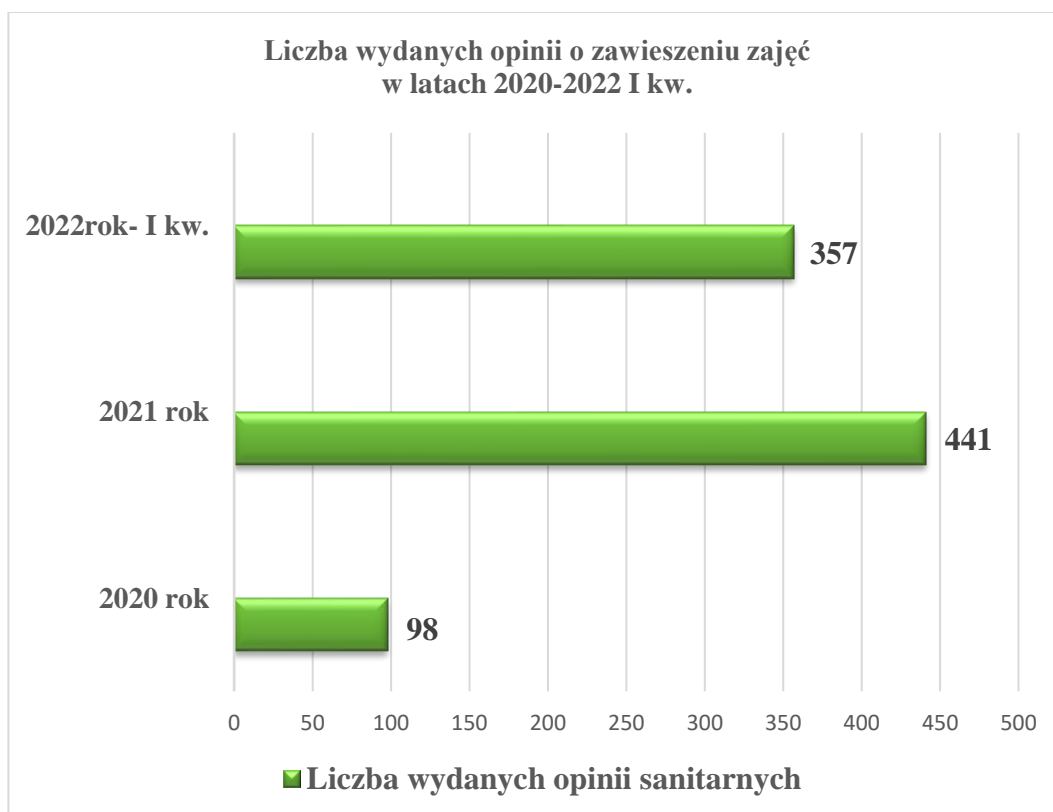

Interwencje

W 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w placówce oświatowej na terenie miasta Rybnik. Interwencja wpłynęła drogą telefoniczną, w związku z występowaniem przypadków wszawicy w Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 1. Interwencja była uzasadniona.

Działania w związku z epidemią SARS-CoV-2 w placówkach oświatowych

W związku z trwającym stanem epidemii w I kwartale 2022r. (od 28 marca 2022r. odstąpiono od obejmowania kwarantanną na osoby z kontaktu) wydano ogółem 357 pozytywnych opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejście na zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dla różnego typu szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 1 opinia dla żłobka, 65 opinii dla przedszkoli oraz 291 dla szkół. W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano, czy nadzorowane placówki odpowiednio wdrożyły wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki. Kontynuowano współpracę z wydziałami edukacji celem przekazywania bieżących informacji na temat wprowadzanych wytycznych dla szkół, przedszkoli i innych form wychowania oraz zaleceń dla organizatorów uroczystości szkolnych (studniówki). Na bieżąco monitorowano sytuacje w placówkach oświatowych oraz podejmowano decyzje stosownie do zmieniającej się sytuacji i rozwoju epidemii.

Działania w zakresie profilaktyki wad postawy

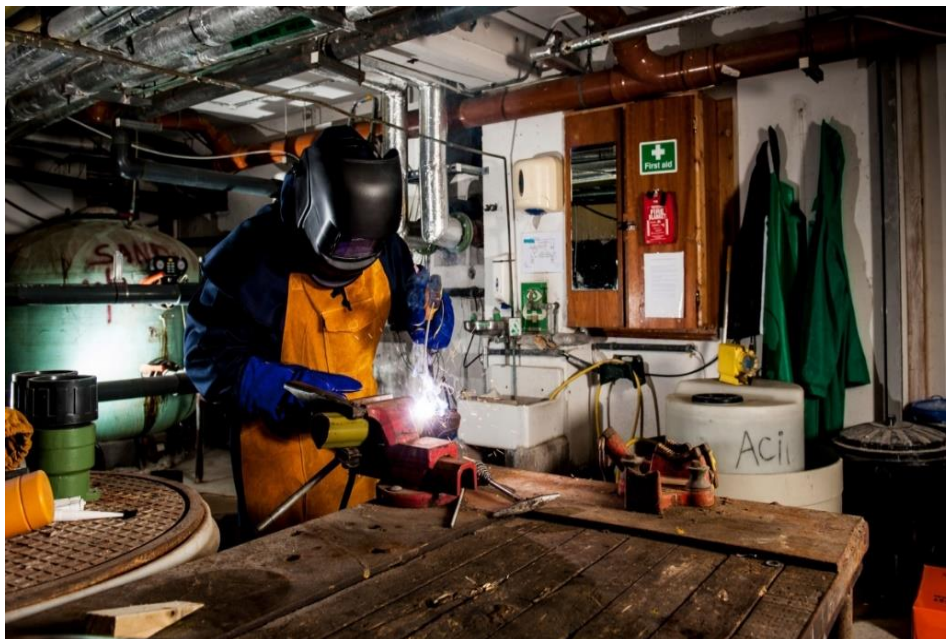
Działania w zakresie profilaktyki wad postawy w PSSE w Rybniku prowadzone były wielowymiarowo, tj:

- ❖ Prowadzono działania profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Akcja informacyjno-edukacyjna „Lekki tornister”.**
 - Prowadzono ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci.
- ❖ Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych np. dni sportu.
- ❖ Opracowano i zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- ❖ Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.

Tematy dotyczące profilaktyki wad postawy były również poruszane w trakcie eventów i happeningów np. happening ph. **„Bezpieczny powrót do szkoły”** podczas którego pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku, funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji w Rybniku oraz Ochotniczej Straży Pożarnej w Rybniku - Niewiadomiu i przedstawiciele Narodowego Funduszu Zdrowia zaprosili odwiedzających hipermarketu Auchan do wspólnej zabawy poprzez którą zwracali ich uwagę na ważne aspekty szeroko pojętego bezpieczeństwa. Rodzicom i opiekunom uczniów przedstawiono najważniejsze aspekty prawidłowego doboru i użytkowania plecaków czy tornistrów szkolnych. Łącznie działaniami objęto 10516 osób w czasie 94 przedsięwzięć.

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY

W roku 2022 na terenie miasta Rybnika objętych nadzorem były 434 zakłady – wzrost o 28 zakładów. W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 65 zakładów pracy, tj. 14,98 % obiektów objętych nadzorem na terenie miasta Rybnik, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 25 zakładów. W 23 zakładach – obiektach stwierdzono nieprawidłowości, co stanowi 35,4% skontrolowanych obiektów.

Ogółem przeprowadzono 85 kontroli, w tym 34 kontrole sprawdzające. Wydano ogółem 65 decyzji, w tym 20 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów, 1 decyzja umarzająca wszczęcie postępowania i 1 decyzja umarzająca opłatę. Wydano 23 decyzje płatnicze.

W 2022 r. skontrolowano 14 zakładów, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracuje ogółem 4069 osób. Przeprowadzono ogółem 16 kontroli. W 2 zakładach pracy stwierdzono nieprawidłowości. Wydano 2 decyzje nakazujące dotyczące:

- ✓ braku oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej narażenia na czynnik rakotwórczy,
- ✓ braku przeszkolenia pracowników w zakresie występowania w środowisku pracy czynnika rakotwórczego,
- ✓ braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- ✓ braku przekazania właściwemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym według obowiązującego wzoru.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2022 r.

Lp.	Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego
1	promieniowanie jonizujące	4
2	krzemionka krystaliczna	6
3	spaliny silnika Diesla	2
4	fenoloftaleina	2
5	chlerek kobaltu	1
6	związki chromu VI	3
7	formaldehyd	3
8	azbest	2
9	pyły drewna	3
10	oleje mineralne	1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 59 zakładów, w których w 2022 roku stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 3400 osób, w tym w przekroczeniu NDS/NDN na :

- czynniki fizyczne **2854** osób,
- pyły **2050** osób,
- czynniki chemiczne **1834** osób.

W 2022 r. skontrolowano ogółem 10 zakładów, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje ogółem 2256 osób. Przeprowadzono 10 kontroli. Wydano 9 decyzji, w tym 4 decyzje zmieniające i 5 decyzji nakazujących.

Stwierdzono nieprawidłowości w 5 zakładach w zakresie:

- ✓ przekroczenia NDS czynnika chemicznego,
- ✓ braku sporządzonego programu działań organizacyjno-technicznych zmierzającego do ograniczenia na drgania o działaniu ogólnym na organizm człowieka.

W 2022r. poprawiono warunki pracy dla **244** osób, w tym:

- na czynniki fizyczne dla **241** osób,
- na czynniki chemiczne dla **3** osób.

W 2022 roku ogółem skontrolowano 21 zakładów pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje **7012** osób. Ogółem przeprowadzono 21 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W ramach realizacji wytycznych na lata 2021-2022 działaniami inspekcyjnymi objęto podmioty świadczące usługi pogrzebowe w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w Rybniku znajduje się 7 podmiotów świadczących usługi pogrzebowe. W 2022 roku przeprowadzono kontrole w 6 zakładach pogrzebowych. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto w 2022r. w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków higieny pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości :

- ❖ w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 17 zakładach:
- ✓ zły stan zaplecza higieniczno-sanitarnego,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ zły stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,
- ✓ zły stan techniczny wyposażenia zaplecza higieniczno-sanitarnego – zniszczona stolarka drzwiowa oraz w postaci braku oświetlenia pomieszczenia higieniczno-sanitarnego (kabina ustępowa).
- ❖ w zakresie odzieży roboczej stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak wydawania odzieży roboczej i obuwia roboczego pracownikom zgodnie z opracowanym harmonogramem.
- ❖ w zakresie oceny ryzyka zawodowego stwierdzono nieprawidłowości w 7 zakładach:
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik chemiczny w środowisku pracy,
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego,
 - ✓ brak poinformowania pracowników o ryzyku zawodowym.
- ❖ w zakresie badań i pomiarów stwierdzono nieprawidłowości w 14 zakładach:
 - ✓ brak przeprowadzenia badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
 - ✓ brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
 - ✓ prowadzić na bieżąco i wpisywać wyniki pomiarów do kart badań i pomiarów.
- ❖ w zakresie badań lekarskich stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak badań lekarskich wstępnych pracownika.
- ❖ w zakresie instrukcji bhp stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak instrukcji ogólnych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- ❖ w zakresie pierwszej pomocy stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak wyznaczonych pracowników do udzielania pierwszej pomocy.

Ponadto skontrolowano 27 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 33 kontrole, wydano 6 decyzji nakazujących. W zakresie chemii stwierdzono nieprawidłowości w 7 zakładach:

- ✓ brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak kart charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2022 roku przeprowadzono również 24 kontrole u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Radon w miejscu pracy

Radon występuje naturalnie w skałach i glebach i wodzie. Może on jednak przenikać i gromadzić się wewnątrz budynków. Także w miejscach pracy.

Wysoki poziom radonu może występować we wszystkich rodzajach miejsc pracy, w tym w fabrykach, magazynach, biurach, sklepach, szkołach, hotelach, domach opieki i ośrodkach zdrowia. Jednak miejscami pracy, w których pracownicy mogą być najbardziej narażeni na kontakt z radonem o podwyższonym stężeniu, są placówki zlokalizowane pod ziemią, słabo wentylowane przestrzenie usługowe dla przemysłu i użyteczności publicznej, miejsca podziemnych tras turystycznych i kopalnie (rud uranowych i metali, ale również węgla kamiennego).

Najwyższe poziomy radonu znajdują się zwykle w przestrzeniach podziemnych, takich jak piwnice, jaskinie i kopalnie.

Zgodnie z ustawą Prawo atomowe, poziom odniesienia dla średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w miejscach pracy wewnątrz pomieszczeń wynosi **300 Bq/m³**.

Główny Inspektor Sanitarny, zgodnie z art. 23f ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. *Prawo atomowe* opracował projekt *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy*. Ze względu na wielowątkowość i interdyscyplinarny charakter *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy* (m.in. zagadnienia z obszaru pomiarów i kontroli stężenia radonu, prawa

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

pracy, narażenia zawodowego, przepisów budowlanych) projekt został wypracowany we współpracy z powołanym na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego przez Ministra Zdrowia Zespołem do spraw krajowego działania w przypadku narażenia na radon, w skład którego weszli przedstawiciele administracji rządowej oraz nauki (instytutów badawczych, uczelni wyższych). 12 lutego 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” zostało opublikowane obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.*

Na terenie nadzorowanym przez PPIS w Rybniku znajdują się 2 zakłady, w których praca wykonywana jest pod ziemią (wydobycie węgla kamiennego):

- ❖ Polska Grupa Górnicza S. A. Oddział KWK ROW **Ruch Chwałowice**
ul. Przewozowa 4, 44-206 Rybnik;
- ❖ Polska Grupa Górnicza S. A. Oddział KWK ROW **Ruch Jankowice**
ul. Jastrzębska 12, 44-253 Rybnik.

W zakładzie górniczym PGG S. A. Oddział KWK ROW: Ruch Chwałowice i Ruch Jankowice dokonuje się pomiarów stężenia w powietrzu energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu z częstotliwością pomiarów raz na kwartał. Pomiary stężenia energii potencjalnej alfa w powietrzu krótkożyciowych produktów rozpadu radonu dokonuje się w:

- miejscach pracy w rejonie wylotu powietrza z wyrobisk ścianowych,
- miejscach pracy w rejonie wylotu powietrza w wyrobiskach korytarzowych z wentylacją odrębną,
- stacjonarnych stanowiskach pracy, takich jak komory, warsztaty i rozdzielnie
- czasowych lub stałych miejscach pracy, gdzie moc kermy od źródła promieniowania zawierającego naturalne izotopy promieniotwórcze przekracza $0,6\mu\text{Gy/h}$.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022 roku przeprowadzono 2 kontrole w KWK ROW Ruch Chwałowice i KWK ROW Ruch Jankowice w zakresie wykonywania pomiarów stężenia energii potencjalnej alfa w wyrobiskach dołowych. Na podstawie analizy wyników pomiarów stwierdzono, że stężenie energii potencjalnej alfa krótkożyciowych produktów rozpadu radonu w miejscach pracy, przy uwzględnieniu również rzeczywistego czasu pracy, **nie wskazuje na możliwość otrzymania przez pracownika dawki skutecznej większej niż 1 mSv rocznie**. Ponadto w przypadku, gdy stężenie energii potencjalnej alfa będzie większe od $0,5\mu\text{J}/\text{m}^3$ pomiary wykonywane będą co miesiąc, a na doraźnym posiedzeniu Zespołu do zwalczania zagrożenia naturalnymi substancjami promieniotwórczymi zostaną określone działania profilaktyczne, np. zwiększenie ilości powietrza płynącego przez rejon, wprowadzenia skróconego czasu, uszczelnienie zrobów, itp.

Wyznaczeni pracownicy PSSE w Rybniku udzielają porady i informacji związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu czy dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu w budynku. Ponadto przekazano zakładom pracy materiały informacyjno-edukacyjne zawierające najważniejsze aspekty z zakresu zagadnień związanych z radonem skierowanych do pracodawców i pracowników, Dla ogółu społeczeństwa materiały zostały umieszczone w mediach społecznościowych i stronie internetowej.

Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Rybniku wpłynęło 6 wniosków o interwencję, które dotyczyły:

- gromadzenia się kierowców przed zakładem pracy,
- nieprzepisowego wykonywania prac z azbestem na zewnątrz budynku mieszkalnego,
- uciążliwości prowadzonej w sąsiedztwie działalności w postaci emitowanego hałasu,
- braku przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w zakładzie pracy,
- nieprzestrzegania przez pracodawcę procedur zabezpieczających pracowników przed zakażeniem COVID-19 (ZUS Rybnik).
- nie przestrzegania przepisów BHP przez pracodawców prowadzących sklepy spożywcze sieci Żabka,
- nieprawidłowego oświetlenia w szpitalu.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż jeden wniosek o interwencję jest zasadny w zakresie wykonywania prac z azbestem, a 4 wnioski niezasadne. W trakcie realizacji jest jedna interwencja.

CHOROBY ZAWODOWE

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 10 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej, u 6 pracowników zatrudnionych w zakładach pracy zlokalizowanych na terenie miasta Rybnik stwierdzono chorobę zawodową, tj:
pylice płuc: pylica górników kopalń węgla – 6.

Stwierdzone choroby zawodowe u pracodawców prowadzących działalność na terenie miasta Rybnika stanowią 75 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

Ogółem w roku 2022 wydano 11 decyzji w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 35 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również nadzór nad przestrzeganiem przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. *o substancjach chemicznych i ich mieszaninach* obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich, tj:

- rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. *w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów*, poprzez kontrolę przepisów dotyczących rejestracji substancji, oceny informacji dotyczących substancji lub dokumentacji rejestracyjnej oraz wprowadzania ograniczeń produkcji, obrotu i stosowania niektórych substancji chemicznych,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. *w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP)*, w aspekcie kontroli obowiązku klasyfikowania, oznakowania i pakowania przed wprowadzeniem ich do obrotu przez producentów, importerów i dalszych użytkowników substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie.

W 2022 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono 1 kontrolę u producenta i 1 kontrolę u formulatora. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Skontrolowano również 9 dystrybutorów, ogółem przeprowadzono 9 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

AKCJA „DENATURAT”

W związku z licznymi doniesieniami medialnymi oraz informacjami przekazanymi przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie toksykologii klinicznej z dnia 1 kwietnia 2022 r. w sprawie serii zatruc metanolem w ośrodku w Sosnowcu do GIS, spożytym najprawdopodobniej w postaci produktu typu *denaturat*, Sekcja Higieny Pracy wraz z Sekcją Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadziły kontrolę podmiotów udostępniających w sprzedaży dla konsumenta produkty typu denaturat. Kompetencje organów PIS w tym zakresie, zawartą w art. 4 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj. *„Art. 4. 1. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: 8) przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;”*

Obrót mieszaninami zawierającymi metanol uregulowany jest przepisami § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1419), zgodnie z którymi zakazuje się sprzedaży konsumentom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej metanolu, substancji zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% masowo oraz mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% masowo.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W ramach powyższych działań przeprowadzono na terenie miasta Rybnika ogółem 11 kontroli u 11 podmiotów (sklepy, hurtownie). Spośród 11 skontrolowanych obiektów produkty typu denaturat sprzedawały 3 podmioty.

Do badań pobrano 7 prób - różnych produktów. Próby zostały przebadane w kierunku zawartości metanolu. W żadnej z badanych prób nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości metanolu tj. naruszenia § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1419).

Produkty biobójcze

Produkty biobójcze stanowią substancję lub mieszaninę, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszenie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Substancja czynna oznacza substancję działającą na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim lub mikroorganizm działający na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim.

W 2022 roku przeprowadzono 4 kontrole w 4 obiektach w zakresie wprowadzania do obrotu produktów biobójczych. Przeprowadzono 3 kontrole u dystrybutorów. Wydano 2 decyzje, w tym 1 decyzję umarzającą wszczęte postępowanie w związku z dobrowolnym zaprzestaniem udostępniania produktów biobójczych przed wydaniem decyzji nakazującej oraz 1 decyzję nakazującą w związku z udostępnianiem na rynku produktów biobójczych nieposiadających pozwolenia na obrót.

Przeprowadzono 1 kontrolę u producenta w ramach projektu BPR-EN-FORCE-2 (BEF-2) – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole produktów konsumenckich i produktów biobójczych w 2022 roku w ramach projektu dotyczącego egzekwowania przepisów BEF-2, dotyczyły:

- sprawdzenia obecności zatwierdzonych i niezatwierdzonych substancji czynnych,
- sprawdzenia oznakowania produktów,
- kontroli reklam internetowych,
- weryfikacji dostawców substancji czynnej w produkcie zgodnie z art.95 BPR,
- weryfikację substancji czynnych za pomocą analizy chemicznej
- kontrole środków dezynfekujących.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórką, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi tj.:

- ustawą z dnia 4 października 2018 r. *o produktach kosmetycznych*,
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 listopada 2009 r. nr 1223/2009 *dotyczącym produktów kosmetycznych*.

W 2022 roku w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono kontrole w 6 zakładach, w tym u 5 dystrybutorów oraz w 1 zakładzie pełniącym rolę osoby odpowiedzialnej. Przeprowadzono ogółem 6 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Ponadto w 1 zakładzie pobrano próby do badań fizyko-chemicznych oraz w kierunku oceny znakowania. Pobrano 3 próby w kierunku zawartości formaldehydu oraz 1 próbę w kierunku zawartości fluoru. Nie zakwestionowano żadnej próby.

Nadzór nad prekursorami kat 2 i 4 oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych.

Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę przepisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. *w sprawie prekursorów narkotykowych*,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. *określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi*,
- rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1013 z dnia 25 czerwca 2015 r. *ustanawiające przepisy dotyczące rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi*,
- rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. *uzupełniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady*

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005,

- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2020/1737 z dnia 14 lipca 2020 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 w odniesieniu do włączenia niektórych prekursorów narkotyków do wykazu substancji sklasyfikowanych.

Prekursory narkotyków zostały podzielone na cztery kategorie w zależności od wielkości ryzyka związanego z wytworzeniem z nich substancji psychoaktywnej. Inspekcja Sanitarna sprawuje kontrolę nad obrotem substancji sklasyfikowanych do kategorii 2 i 3. Do **kategorii 2** należą: bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna i nadmanganian potasu, przy czym bezwodnik octowy oraz czerwony fosfor należą do podkategorii 2A, a pozostałe do podkategorii 2B. Do **kategorii 3** należą: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton i keton metylo-etylowy.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku znajdują się 2 podmioty wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków kat. 2, 1 podmiot będący producentem prekursorów kat. 3 oraz 23 podmioty wprowadzające do obrotu prekursory narkotyków kat. 3. W 2022 roku przeprowadzono ogółem 7 kontroli w 7 zakładach stosujących prekursory kat. 3 w działalności zawodowej, nie przeprowadzono kontroli u wprowadzającego do obrotu prekursory. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W 2022 r. na terenie miasta Rybnika przeprowadzono kontrole w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Przeprowadzono 2 kontrole w sklepach wprowadzających do obrotu produkty na bazie konopi. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2022r. nie odnotowano przypadków podejrzeń zatrucia/zatruc środków zastępczymi (dopalaczami).

Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Rybniku wpłynęły 2 wnioski o interwencję, które dotyczyły:

- oznakowania kosmetyków oraz zawartości w nich zakazanych substancji zgodnie ze składem podanym na etykiecie,
- wprowadzania na rynek produktów kosmetycznych zawierających substancje zakazane.

W wyniku przeprowadzonych kontroli ustalono, iż PPIS w Rybniku nie jest kompetentny miejscowo do rozpatrzenia ww. interwencji. Wnioski zostały przekazane do rozpatrzenia zgodnie z kompetencją rzeczową.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach wykonywania zadań pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizował na bieżąco obowiązki wynikające z art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z przepisów szczególnych. Tutejszy organ sprawował w 2022r. zapobiegawczy nadzór sanitarny, polegający w szczególności na zajmowaniu stanowisk w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przedsięwzięć przed wydaniem dla nich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przedsięwzięć na temat obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia ewentualnego zakresu raportu, czy też obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania. Sprawowanie tego nadzoru ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno–zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi, zamieszkujących na obszarze właściwości miejscowej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku. Wymienione działania przyczyniły się więc do ochrony zdrowia publicznego na terenie działania tutejszego Inspektora

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, dla tego Prezydenta zaopiniował ogółem 22 projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego miasta Rybnika, dla określonych terenów, oznaczonych stosownymi symbolami. Wszystkie opinie sanitarne zostały wydane w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Wnioski wpływające do tutejszego organu w 2022r. o zaopiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dotyczyły rejonów ulic o małych powierzchniach. Dokonując analizy zaopiniowanych w 2022r. planów stwierdzono, że miały one na celu m.in. usankcjonowanie stanu rzeczywistego i dostosowanie do obowiązujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, umożliwienie realizacji obiektów przemysłowych tj. obiektów o charakterze produkcyjnym i usługowym, przy jednoczesnej minimalizacji wzajemnych konfliktów wynikających z różnego przeznaczenia terenów i różnych zasad zagospodarowania. Opracowanie ich związane było także z koniecznością korekty przebiegu niektórych dróg, a także z wnioskami mieszkańców o nowe tereny budowlane przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową. Powyższe pociągnęło za sobą wprowadzenie na tych obszarach nowych terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także zabudowy mieszkaniowej, która stanowiła uzupełnienie istniejącej już zabudowy. W większości przypadków nowe plany nie zmieniły w sposób znaczący zagospodarowania terenów, a realizacja ich ustaleń przyczyniła się do zaspokojenia bezpośrednich potrzeb ludności oraz podniesienia warunków i jakości ich życia. Podsumowując projekty planów, to zdecydowana większość terenów, na których ustalono w projekcie urbanizację, posiadała w obowiązującym planie miejscowym podobne przeznaczenia, co nadane im w nowym dokumencie. Opiniowane plany nie zmieniły, więc w sposób znaczący sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów.

Opiniując przedmiotowe dokumenty dokonano analizy skutków dla środowiska wynikających z realizacji ich ustaleń, w tym, m.in. wpływ na wody powierzchniowe, wody podziemne, wpływ na klimat, powierzchnię ziemi, środowisko przyrodnicze, a zwłaszcza na warunki i jakość życia mieszkańców. Przy ich opiniowaniu zwracano szczególną uwagę na poprawę warunków życia mieszkańców i redukcję konfliktów pomiędzy działalnością gospodarczą, a wymaganiami ochrony zdrowia ludzi.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2022r., poz. 1029 z późn. zm.) zajęto **13** stanowisk, w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, których realizację planuje się na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika.

Tutejszy Inspektor wydał **11** z w/w opinii sanitarnych na wniosek Prezydenta Miasta Rybnika oraz **2** opinie na wniosek Prezydenta Miasta Żory w ramach prowadzonych przez nich postępowań.

Były to m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- ❖ „Budowa budynku lakierni z częścią blacharską, warsztatem mechanicznym, myjnią, instalacjami wewnętrznymi, infrastrukturą techniczną, drogową (drogi wewnętrzne oraz miejsca postojowe), zagospodarowaniem terenu wraz z budynkiem magazynowym oraz wiatą samochodową na dz. nr ewid. 6004/193 obr. 0089 Rybnik” przy ul. Giedroycia,
- ❖ „Budowa budynków mieszkalnych wielorodzinnych z garażami wielostanowiskowymi wraz z zagospodarowaniem terenu i niezbędną infrastrukturą towarzyszącą”, dz. nr ewid. 4617/28 i 4620/28 w Rybniku, przy ul. Cegielnianej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował warunki realizacji **4** inwestycji, położonych na obszarze działania Prezydenta Miasta Rybnika, przed wydaniem dla nich przez organ ochrony środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędnej do wydania dla tych inwestycji pozwolenia na budowę na wniosek **1** Prezydenta Miasta Rybnika, **2** Prezydenta Miasta Żory oraz **1** Prezydenta Miasta Gliwice. Była to, m.in.:

- ❖ „Budowa instalacji do wtórnego wytopu aluminium o zdolności produkcyjnej powyżej 20 ton/dobę na parcelach nr 252/10, 248/10, 999/8, 250/8, 254/10, 1460/8 w Rybniku przy ul. Ekonomicznej i Strefowej.”

Stanowiska w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu obiektu budowlanego do użytkowania

W 2022 r. przeprowadzono ogółem **38** kontroli oraz dopuszczono do użytkowania **38** zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno–budowlanej lub na podstawie projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

W ramach tych czynności kontrolnych dokonywano m.in. szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z projektem. W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w budynkach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych.

Zdecydowaną większość odbieranych obiektów stanowiły lokale usługowe, jak: zakłady fryzjerskie i kosmetyczne oraz sklepy i pawilony spożywcze.

Na szczególną uwagę zasługują:

- „Przebudowa i adaptacja budynku dworku pocysterskiego na budynek gastronomiczny (restaurację)”, zlokalizowanego w Rybniku przy ul. Stalowej, na działkach nr 950/68, 986/68, 948/68 i 949/68,
- „Roboty budowlane związane z dokończeniem odbudowy części budynku mieszkalno-usługowego wraz z budową schodów wewnętrznych”, zlokalizowanego w Rybniku przy ul. Sobieskiego 9 – Kamienica Świerklaniec.

Reasumując, powyższe przyczyniło się do polepszenia jakości i warunków życia ludności zamieszkałej na obszarze działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku, co przekłada się na ich stan zdrowia.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W 2022 roku przeprowadzono 19 wizytacji, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Interwencje programowe i nieprogramowe

Interwencje programowe to interwencje planowane, które zawierają opis problemu, cele, określenie grupy docelowej, ramy czasowe, strategię, metody, harmonogram działań, środki i nakłady oraz określenie sposobu sprawdzania jakości – monitoring i ewaluację.

Zestawienie interwencji programowych w 2022r.

Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców	Liczba działań
1.	„Trzymaj Formę!”	-	-
2.	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”	2530	17
3.	„Bieg po zdrowie”	443	8
4.	„ARS, czyli jak dbać o miłość?”	1384	5
5.	„Skąd się biorą produkty ekologiczne”	420	10
6.	„Czyste powietrze wokół nas”	2784	29
7.	„Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	1804	10
8.	„Znamię! Znam je?”	3321	12
9.	„Klub Zdrowego Przedszkolaka”	5220	29

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

10.	„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	1650	22
11.	„Wybierz życie – Pierwszy krok”	1700	7

Interwencje nieprogramowe są to interwencje planowane, w której pomija się etapy monitoringu i ewaluacji.

Tabela nr 2- Zestawienie interwencji nieprogramowych

Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców	Liczba działań
1	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	48	6441
2	Profilaktyka używania alkoholu	28	5331
3	Światowy Dzień Zdrowia	8	854
4	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania	154	14830
5	Profilaktyka cukrzycy	10	817
6	Profilaktyki chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella i inne	23	1959
7	Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)	33	5804
8	Profilaktyka grypy	42	4019
9	Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	9	836
10	Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)	108	12152
11	Profilaktyka chorób nowotworowych	53	4763
12	Profilaktyka wszawicy	17	2521
13	Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne	83	12350

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

14	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	39	5837
15	Pierwsza pomoc przedmedyczna - ratownictwo medyczne	44	7195
16	Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi	107	13369
17	Promocja zdrowia psychicznego	23	2648
18	Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej	3	271
19	Akcja „Bezpieczne ferie 2022”	26	2549
20	Akcja „Bezpieczne wakacje 2022”	138	17484
21	Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Brązowo, ale czy zdrowo?”	41	6015
22	Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - <i>Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”</i>	81	8958
23	Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”	94	10516
24	Akcja informacyjno-edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”	20	3778
25	Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)	21	2395
26	Akcja informacyjno-edukacyjna „Wirusochrona”	142	31862
27	Kampania społeczna #Szczepimy się	37	2601
28	Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood	24	1606

Pozostałe działania wynikające z realizacji zdań zdrowia publicznego

❖ Działania antynikotynowe

Działania w zakresie profilaktyki tytoniowej w PSSE w Rybniku prowadzone są wielowymiarowo.

- Opracowujemy comiesięczny monitoring dotyczących sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- Przeciwdziałanie uzależnieniom od tytoniu w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół:
 - **Program dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”** Do realizacji programu przystąpiło 29 przedszkoli, edukacją objęto 2784 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Bieg po zdrowie?”** Do realizacji programu przystąpiło 8 szkół, edukacją objęto 443 uczniów.
- We współpracy z komendą Policji w Rybniku, Ochotniczą Strażą Pożarną z Rybnika - Niewiadomia oraz Regionalnym Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej w Rybniku uczestniczyliśmy w ośmiu eventach promujących zdrowie. Podczas akcji odwiedzający mogli skorzystać z poradnictwa antynikotynowego oraz materiałów informacyjno-edukacyjnych ponadto oferowano badania smokolyzerem.

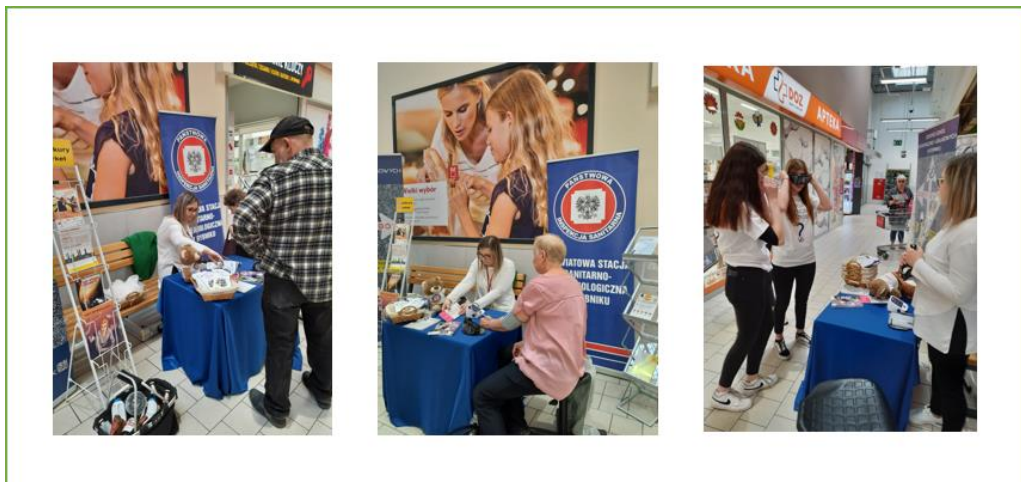

ZAKAZ PALENIA

- **Światowy Dzień bez Tytoniu 31 maj 2022 r.**
W ramach obchodów Światowego Dnia Bez Tytoniu włączono się do organizacji eventu prozdrowotnego w supermarkecie Kaufland w Rybniku wraz z uczniami Zespołu Szkół Ekonomiczno-Usługowych w Rybniku. W czasie gdy uczniowie rybnickiego Ekonomika rozdawali ulotki i własnoręcznie uszyte ekologiczne torby na warzywa i owoce, odwiedzający i klienci sklepu przy stoisku informacyjno-edukacyjnym PSSE w Rybniku mogli zbadać poziom ciśnienia krwi pomiar tlenku węgla w wydychanym

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

powietrzu, skorzystać z poradnictwem antynikotynowego, uzyskać materiały informacyjno-edukacyjne w tym zakresie oraz sprawdzić w krótkim quizie swoją wiedzę na temat szkodliwości palenia tytoniu.

- **Światowy Dzień Rzucania Palenia 17 listopada 2022 r.**

- W ramach listopadowych obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku odwiedzający mogli skorzystać z punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie rzucania palenia tytoniu oraz mogli zbadać zawartość karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu.

- 17 listopada w Branżowej Szkole I i II Stopnia Izby Rzemieślniczej w Rybniku przeprowadzone zostały działania informacyjno-edukacyjne. Zachęcano uczniów do zdrowego stylu życia bez jakichkolwiek środków psychoaktywnych w tym oczywiście szczególnie bez wyrobów tytoniowych. Jednocześnie zaproszono uczniów do udziału w zorganizowanym przez PSSE w Rybniku oraz Regionalne Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej w Rybniku konkursie plastycznych ph. „MOJA AKADEMIA DOJRZAŁOŚCI” promującego zdrowy styl życia bez środków psychoaktywnych. W czasie akcji uczniowie mogli zmierzyć się z prostym testem ukazującym jak środki

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia. Każdy uczeń otrzymał jabłuszko na znak zdrowego wyboru „JABŁKO ZAMIAST PAPIEROSA”.

❖ **Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.**

Działania w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w PSSE w Rybniku :

- ✓ Przeciwdziałanie uzależnieniom w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do szkół:
- **Program dla szkół ponadpodstawowych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”**
Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 5 szkół, edukacją objęto 1384 uczniów.
- **Program dla szkół podstawowych „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”**
Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 22 szkół, edukacją objęto 1650 uczniów.
- ✓ Zorganizowano konkurs plastyczny i fotograficzny pt. „*Moja Akademia Dojrzałości*”, celem którego było uwrażliwienie młodzieży na problem negatywnych skutków zdrowotnych uzależnień oraz promocja życia bez takich „wspomagaczy”. Efektem

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

konkursu było stworzenie kalendarza profilaktycznego na 2023 rok ukazującego prace laureatów.

- ✓ We współpracy z komendą Policji w Rybniku, Ochotniczą Strażą Pożarną z Rybnika – Niewiadomia, Państwową Strażą Pożarną w Rybniku oraz innymi podmiotami zajmującymi się profilaktyką zdrowotną uczestniczyliśmy w piętnastu eventach promujących zdrowie. Podczas akcji odwiedzający mogli skorzystać z poradnictwa, materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz zmierzyć się z prostym testem przy użyciu alko i narko gogli, ukazującym jak środki psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia.
- ✓ Realizacja wojewódzkiej kampanii „*Dopalacze wypalacze – groźne narkotyki*” w ramach której uczestniczono w eventach, happeningach, dystrybuowano materiały kampanijne, prowadzono pogadanki, prelekcje, zamieszczano informacje w mediach społecznościowych. W ramach działania przeprowadzono 81 działań, którymi objęto 8958 odbiorców.
- ✓ W ramach działań zapobiegających zatruciom metanolem podjęto działania profilaktyczne w tym zakresie, polegające głównie na prowadzeniu akcji informacyjno-edukacyjnej w mediach społecznościowych. Akcją objęto 5331 osób.

❖ Światowy Dzień Zdrowia

Hasło obchodów Światowego Dnia Zdrowia 7 kwietnia 2022r. brzmiało *Our planet, our health Nasza planeta, nasze zdrowie*. W PSSE Rybnik przygotowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. zapobiegania i utrzymania dobrostanu oraz przedstawienie problemów zdrowotnych z jakimi się boryka ludzkość na całym świecie. Osoby odwiedzające naszą Stację otrzymały gotowe recepty jak zmienić złe nawyki a zastąpić zdrowym stylem życia i zadbać

o własny organizm. Wszystkie informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia rozdystrybuowano do pielęgniarek medycyny szkolnej oraz zamieszczono w mediach społecznościowych.

❖ **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**

W ramach działań promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie podjęto następujące tematy:

- ✓ **profilaktykę chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem CUKRZYCY**
- ✓ **promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktykę próchnicy i chorób przyzębia,**
- ✓ **promocję zdrowia psychicznego,**
- ✓ **profilaktykę wszawicy,**
- ✓ **promocję pierwszej pomocy przedmedycznej.**
- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”** Do realizacji programu przystąpiło 29 przedszkoli, edukacją objęto 5220 osób.
 - **Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”** Do realizacji programu przystąpiło 10 przedszkoli, edukacją objęto 420 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę”** Pomimo że program z przyczyn organizatorów został zawieszony, wiele szkół realizowało zadania z zakresu promocji zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i edukacji konsumenckiej.
- Zamieszczanie w mediach społecznościowych informacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- Dystrybucja oraz ekspozycja materiałów edukacyjno-informacyjnych podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Udział w eventach, happeningach.
- Podczas eventów w terenie wspólnie ze strażakami OSP w Rybniku - Niewiadomiu oraz PSP w Rybniku oraz przedstawicielami KMP w Rybniku przeprowadzali praktyczną naukę udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej.
- Przeprowadzenie warsztatów edukacyjno-kulinarnych w szkołach, podczas których uczniowie zapoznawali się z podstawowymi zasadami komponowania zbilansowanej diety jej wpływu na zdrowie oraz następnie ćwiczyli nabytą wiedzę podczas zajęć kulinarnych.

Łącznie w ramach promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania przeprowadzono 257 działań, którymi objęto 28847 osób.

❖ Profilaktyka chorób nowotworowych

W ramach działań podjęto również tematy profilaktyki UV w tym niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z solariów oraz promocji zdrowego stylu życia jako czynnika chroniącego:

- Prowadzono programy profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – Pierwszy krok”** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiło 7 szkół, edukacją objęto 1700 uczniów.
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Znamie! Znam je?”** Celem głównym było upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Do realizacji programu przystąpiło 12 szkół, edukacją objęto 3321 uczniów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- Realizowano kampanię niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ph. **„Brązowo, ale czy zdrowo?”**. Akcją objęto 6015 osób podczas 41 działań.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działach własnych np. podsumowanie akcji i konkursu pod hasłem „Kodeks Walki z Rakiem”, na którym zostały wręczone dyplomy i nagrody dla zwycięzców konkursu w Szkole Podstawowej nr 15 im. Ks. Prałata Konrada Szwedy w Rybniku.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Tematy profilaktyki nowotworowej poruszane były w trakcie eventów i happeningów.

❖ **Bezpieczeństwo**

PSSE w Rybniku prowadziła działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa. Działania prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem akcji **„Bezpieczne ferie 2022”** oraz **„Bezpieczne Wakacje 2022”**.

- Przygotowano i rozesłano na placówki oświatowo-wychowawcze, rekreacyjno-sportowe, kulturalne materiały informacyjno-edukacyjne z prośbą o ich rozpowszechnienie oraz podjęcie działań o charakterze prewencyjnym.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działach własnych.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzono pogadanki, prelekcje na obiektach prowadzących zimowe i letnie formy wypoczynku.
- Działaniami edukacyjno-informacyjnymi objęto wszystkich organizatorów zimowych i letnich form wypoczynku.
- Tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa poruszane były w trakcie wszystkich eventów i happeningów przeprowadzanych w tym okresie.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- Działaniami łącznie objęto
 - „Bezpieczne Ferie 2022” 2549 osób podczas 26 działań
 - „Bezpieczne Wakacje 2022” 17484 osoby podczas 138 działań.

❖ **Działalność szkoleniowa**

W ramach działalności PSSE w Rybniku przeprowadzała szkolenia skierowane zarówno do koordynatorów programów edukacyjnych w placówkach oświatowych jak również skierowanych do uczniów czy ogółu społeczeństwa np.

- Szkolenie „Bezpieczna praca – bezpieczne wakacje – szkolenie dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Szkolenie dla koordynatorów programów profilaktycznych „Trzymaj Formę, „Bieg po zdrowie”, Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.

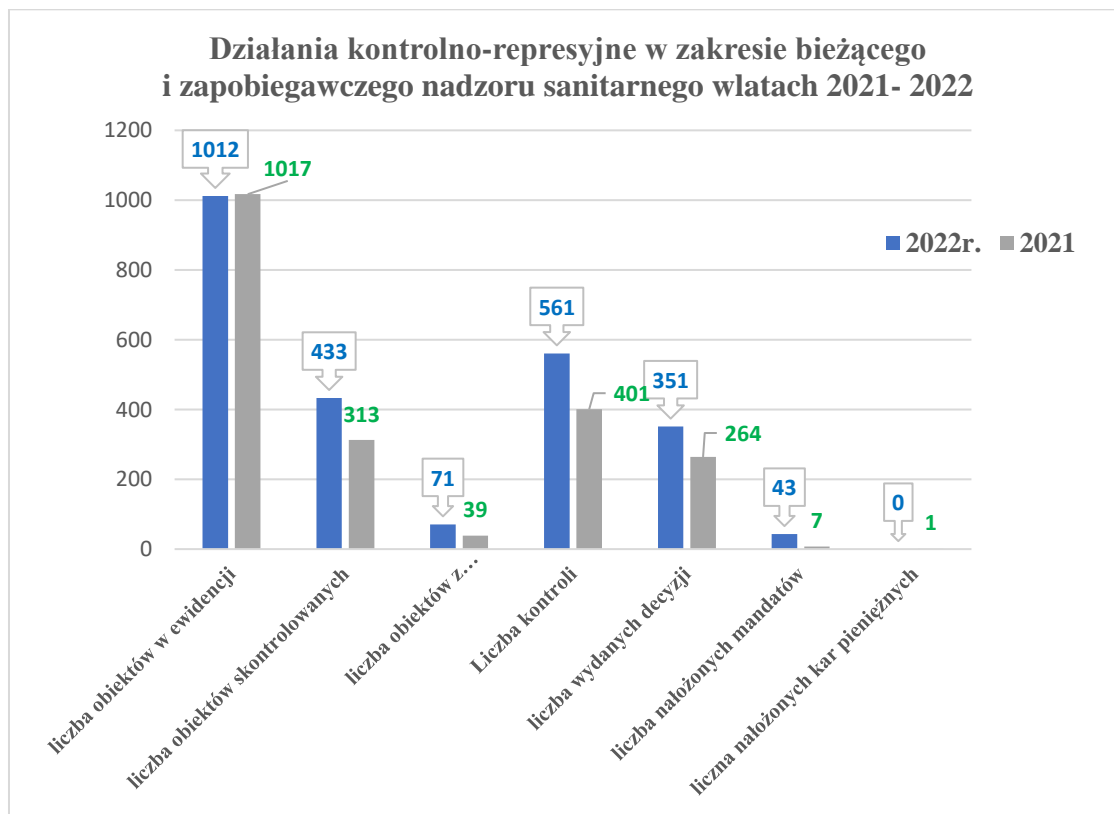

**STAN SANITARNY POWIATU RYBNICKIEGO
W 2022 ROKU**

DZIAŁANIA W RAMACH BIEŻĄCEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2022r. nadzorem objęto **1012** obiektów. Skontrolowano ogółem **433** obiekty, w **71** obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem **561** kontroli i wizytacji sanitarnych w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie powiatu rybnickiego. PPIS w Rybniku wydał ogółem **351** decyzji administracyjnych. Nałożono **43** mandaty na kwotę **7950,00zł**.

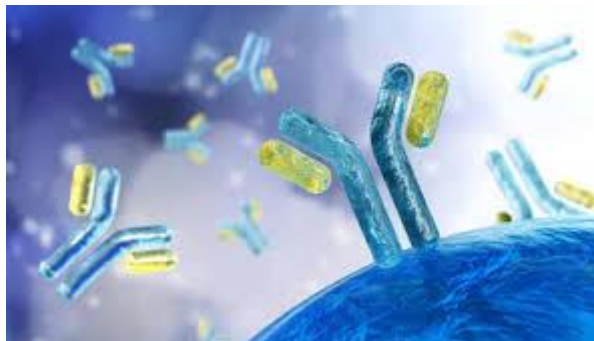

Odsetek obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w latach 2018-2022

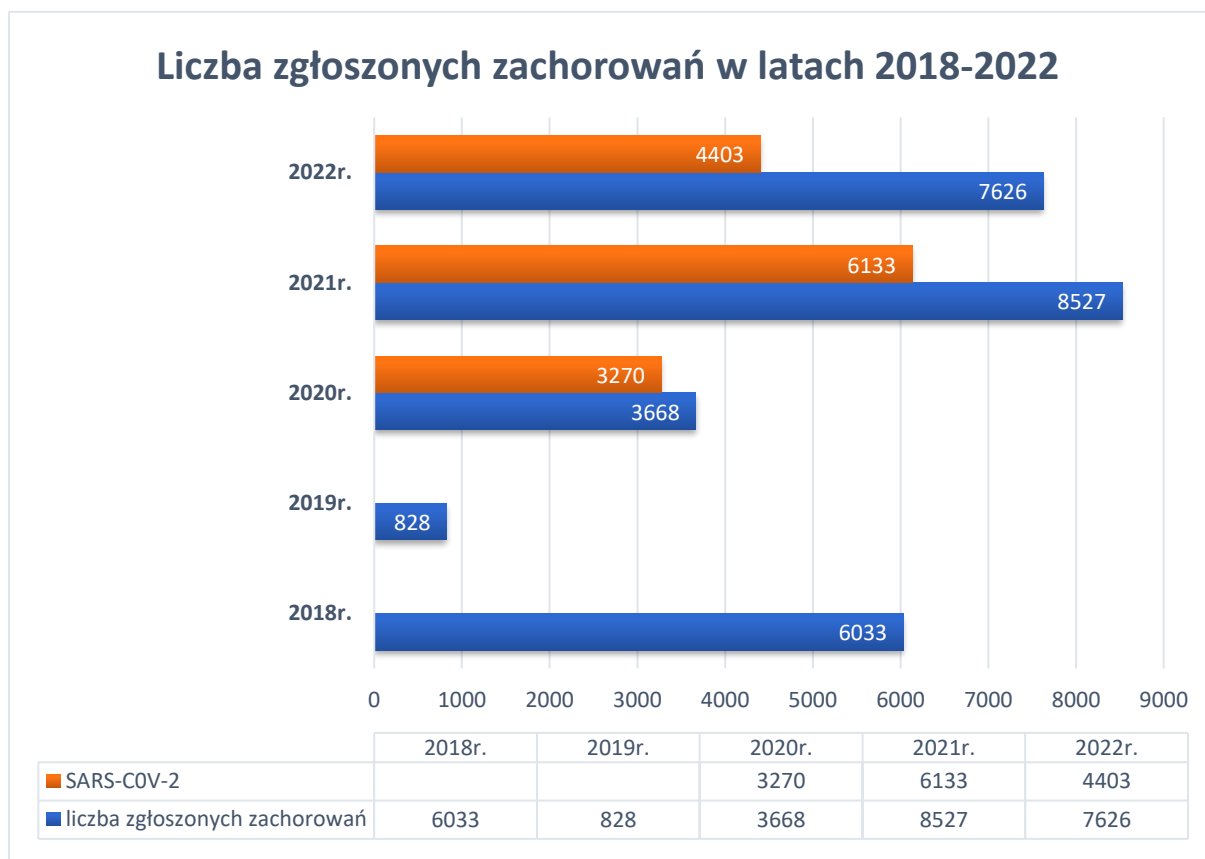
Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Odsetek obiektów	15,2%	19,5%	14,2%	12,5%	16,4%

W 2022 roku najwięcej nieprawidłowości (jak i w latach ubiegłych) stwierdzono w zakresie nadzoru nad warunkami higieny pracy w środowisku pracy i nadzoru nad chemikaliami (27,3% skontrolowanych zakładów pracy) oraz w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności (23,3 % skontrolowanych obiektów). Odnotowano natomiast wzrost odsetek obiektów z nieprawidłowościami w ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowych (12,0% skontrolowanych placówek)

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALACZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Ogółem w powiecie rybnickim odnotowano **7626** zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia, zatrucia, grypę. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-CoV-2- 4403.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Zestawienie liczby zachorowań i hospitalizacji w 2022 roku w porównaniu do 2021 roku.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano (wzrost, spadek, na tym samym)
		2021	2022	w 2022
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	13/8	7/6	↓
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	23/23	16/16	↓
3	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	82/45	166/107	↑
4	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	20/15	25/21	↑
5	Płonica (szkarlatyna)	3/0	23/0	↑
6	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	1/1	8/0	↑
7	Borelioza	24/1	39/0	↑
8	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	8	9	↑
9	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14	0/0	2/2	↑
10	Ospa wietrzna	176/0	448/0	↑
11	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	10/10	3/0	↓
12	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	0/0	2/2	↑
13	Nowo wykryte zakażenie HIV	0/0	1/0	↑
14	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1/0	0/0	↓
15	Zapalenie opon mózgowych i mózgu inne i nieokreślone.	0/0	2/2	↑
16	Listerioza	0	1/1	↑
17	Gruźlica	8	13	↑
18	Grypa (podejrzenia)	1976	2359	↑
19	Grypa potwierdzona badaniami	1/1	1/1	↔
20	COVID-19	6133	4403	↓

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r. w porównaniu do roku 2021 odnotowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (wzrost o 272 przypadki) , wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2 (wzrost o 84 przypadki) oraz płonicę (wzrost o 20 przypadków). Odnotowano również wzrost zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę o 383 przypadki. Spadła natomiast liczba zgłoszonych zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2 o 1730 przypadków.

W 2022 r. na terenie powiatu rybnickiego 21 osób zostało narażonych na wściekliznę, z tego 9 osób decyzją lekarza specjalisty zostało poddanych szczepieniu przeciw wściekliznie (w 2021r. - 30 osoby, 8 poddanych szczepieniom).

W 2022r. 3 osoby zostały zarejestrowane jako nosiciele pałeczek *Salmonella* (serotyp – *Salmonella enteritidis*).

W 2022r. odnotowano ogółem 48 zgonów z powodu choroby zakaźnej, w tym 46 zgonów z powodu wirusa *SARS-CoV-2*, co stanowiło 1,0 % zachorowań na *SARS-CoV-2*. Pozostałe zgłoszenia zgonów dotyczyło zachorowania na *Clostridium difficile*. Stwierdzono znaczny spadek zgonów spowodowanych zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 w stosunku do liczby zgłoszonych zachorowań na SARS-CoV-2 (w 2021 r. odsetek zgonów spowodowanych SARS-CoV-2 wynosił 2,1%), co świadczy o skuteczności szczepień ochronnych na COVID-19 wpływających przede wszystkim na łagodniejszy przebieg zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

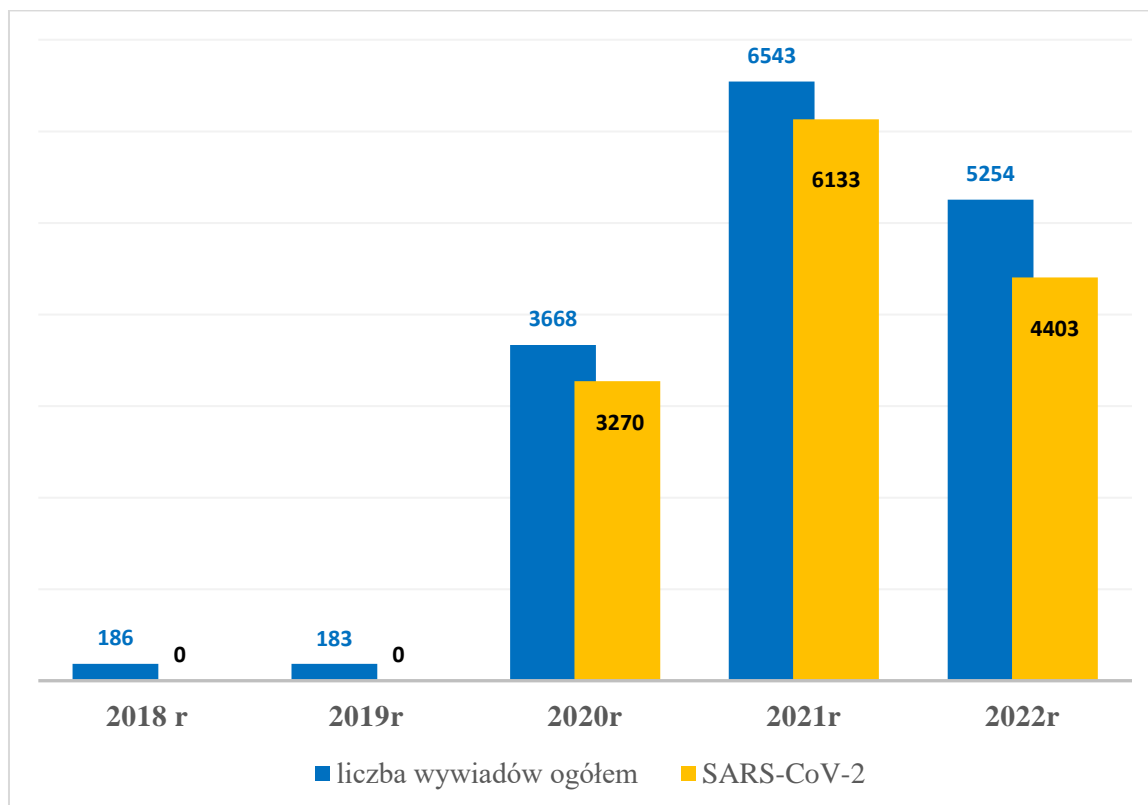
Liczba zgłoszonych zgonów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zgonów					
Ogółem	0	1	78	129	48
SARS-CoV-2	0	0	78	129	46

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r w związku ze zgłoszonymi zachorowaniami wśród mieszkańców powiatu rybnickiego przeprowadzono ogółem 5254 wywiadów epidemiologicznych, w tym 4403 wywiady epidemiologiczne w związku z zachorowaniem na SARS-CoV-2.

Liczba przeprowadzonych wywiadów w latach 2018-2022

Ogniska epidemiczne

W 2022 r. nie zgłoszono wystąpienia ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Nie odnotowano również ogniska wywołanego COVID-19 w placówkach niemedycechnych .

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

Nie odnotowano ogniska przenoszonego drogą pokarmową.

Działania profilaktyczne w zakresie chorób zakaźnych

Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych w związku z trwającym stanem zagrożenia epidemicznego w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców powiatu rybnickiego prowadzone były

wielowymiarowo, tj:

- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych/ ponadpodstawowych:
 - „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” edukacją objęto 2090 osób w trakcie 15 działań.
 - „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Do realizacji programu przystąpiło 3 szkół a edukacją objęto 110 osób.
- **Akcja informacyjno-edukacyjna „Wirusochrona”.** Działanie prowadzono w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej do której przystąpiły łącznie 142 placówki szkolne i przedszkolne a edukacja objęto 31862 osób. Przeprowadzono konkurs na 30 sekundowy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOOCHRONA”.
 - **12.12.2022 r.** w Szkole Podstawowej im. Franciszka Rducha w Bełku odbyło się uroczyste uhonorowanie szkoły jako Ambasadora prawidłowego mycia rąk w powiecie a także województwie śląskim. Na ręce dyrektora szkoły wręczono nagrodę za najlepszy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk zgłoszony do konkursu w ramach Wojewódzkiej Akcji [#Wirusochrona.](#), [#lekcjiHigieny.](#)

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W tej placówce żadnemu dziecku nie obca jest wiedza oraz umiejętność prawidłowego mycia rąk, jednak w tym dniu każdy uczeń miał niecodzienną możliwość sprawdzenia swoich higienicznych umiejętności w specjalnym urządzeniu. Podczas małego eksperymentu urządzenie wskazywało dzieciom pomijane podczas mycia rąk powierzchnie. Jeszcze raz gratulujemy nauczycielom oraz dyrekcji zaangażowania oraz chęć realizacji działań promujących profilaktykę i edukację zdrowotną wśród społeczności szkolnej.

- Prowadzono jednocześnie akcje i kampanie społeczne oraz medialne takie jak:
 - Promujące szczepienia ochronne w tym „**Zaszczep w sobie chęć szczepienia**” oraz „**Europejski Tydzień Szczepień**” (Łącznie 108 działań, 1215 odbiorców).
 - Akcję informacyjno-edukacyjną „**Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny**”. (łącznie 20 działań, 3778 odbiorców).
 - Kampanię społeczną **#Szczepimy się**. (Łącznie 37 działań, 2601 odbiorców).
 - „**Tydzień profilaktyki chorób zakaźnych**”
 - Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej. (Łącznie 3 działania, 271 odbiorców).
- **Działania w zakresie tematów:**
 - Profilaktyki zakażeń **wirusem SARS-CoV-2**. (Łącznie 21 działań, 2395 odbiorców).
 - Profilaktyki **grypy**. (Łącznie 42 działania, 4019 odbiorców).
 - Prewencji w zakresie antybiotykooporności w tym, **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** oraz **Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach**. (Łącznie 39 działań, 5837 odbiorców).
 - Obchodów **Światowego Dnia Higieny Rąk, Światowego Dnia Mycia Rąk** itp.
- **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne.** (Łącznie 83 działania, 12350 odbiorców).
- Materiały edukacyjno-informacyjne dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano je podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- Na bieżąco w mediach społecznościowych zamieszczano ważne materiały edukacyjno-informacyjne oraz znaczące dla tematu informacje.

- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Dużą uwagę poświęcono profilaktyce chorób zakaźnych przenoszonych przez kleszcze.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

Na terenie powiatu rybnickiego szczepienia obowiązkowe realizowane są w 21 punktach szczepień. Przeprowadzono 19 kontroli sanitarnych w punktach szczepień w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych.

Ponadto w związku z prowadzoną przez Głównego Inspektora Sanitarnego analizą funkcjonowania systemu szczepień i dystrybucji szczepionek przeprowadzono kontrole we wszystkich punktach szczepień w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej działających na nadzorowanym terenie. Kontrolą objęto w szczególności :

- ✓ system informowania pacjenta o zbliżającym się terminie szczepień kalendarzowych,
- ✓ system zamawiania szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej,
- ✓ sposób przechowywania szczepionek przez świadczeniodawców ,
- ✓ procedury monitorowania terminów ważności preparatów szczepionkowych i postępowanie ze szczepionkami, dla których upłynął termin ważności.

Ww. zakresie przeprowadzono 18 kontroli sanitarnych.

Corocznie opracowywana jest analiza stanu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży. Dokonuje się jej na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54).

Liczba kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat wg roku urodzenia (2022-2003) podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym w 2022r. na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach składanych przez punkty szczepień – 13854 (w roku 2021 – 14240).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Na nadzorowanym terenie nadal odnotowuje się wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2022 punkty szczepień wykazały 196 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2021: nieszczepionych dzieci było 172. Najliczniejszą grupę osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych stanowią rodzice/opiekunowie prawni, którzy nie wskazują powodu nie wykonania szczepień. Inne przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych to: odrębność kulturowa, religijna, etniczna, wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną, wpływ ruchów antyszczepionkowych, wcześniej NOP u osoby zobowiązanej.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma w Polsce charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski. Podstawą prawną nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*, który nakłada obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym na osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające krócej niż 3 miesiące. W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny. Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom (poddawania dzieci szczepieniom) jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Państwowy powiatowy inspektor sanitarny, jako organ administracji publicznej sprawujący nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, jest uprawniony w trybie przewidzianym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 479z późn. zm.) do żądania od osób zobowiązanych wykonania obowiązku szczepień – tj. jest prawnym wierzycielem tego obowiązku administracyjnego. Przepisy tej ustawy jednocześnie nakładają na organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej będące wierzycielami obowiązku szczepień ochronnych prawny obowiązek podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zastosowania przewidzianych prawem środków egzekucyjnych w celu nakłonienia osoby uchylającej się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych. Organem egzekucyjnym właściwym w sprawie prowadzenia egzekucji obowiązku szczepień jest wojewoda, do którego kierowane są przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej jego wykonania. Skierowanie wniosku do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień jest poprzedzone wystosowaniem do osoby uchylającej się upomnienia, zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku szczepień

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, następnie sporządzeniem przez wierzyciela tzw. tytułu wykonawczego.

W 2022r. wystosowano ogółem 15 pism informacyjnych przypominających o obowiązku szczepień ochronnych, w tym 2 wezwania do osób (opiekunów prawnych) uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych.

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP)

Niepożądany Odczyn Poszczepienny (NOP) to każde zaburzenie stanu zdrowia związane ze szczepieniem, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy, w których kryterium czasowe jest dłuższe. NOP może być wynikiem:

- problemów zdrowotnych przypadkowo występujących w tym samym czasie co szczepienie;
- indywidualnej reakcji organizmu osoby szczepionej na podanie szczepionki;
- nieprawidłowej techniki wykonania szczepienia;
- wady szczepionki wynikającej ze złego przechowywania.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2022 r. odnotowano 1 zgłoszony przez lekarza Niepożądany Odczyn Poszczepienny - po szczepionkach przeciw COVID-19, w 2021 r. odnotowano 10 NOP (w tym 8 po szczepionkach przeciw COVID-19).

Wyniki analizy stanu zaszczepienia oraz dane dotyczące zgłaszanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych są corocznie publikowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (NIZP-PZH-PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce” za dany rok na stronie internetowej : www.pzh.gov.pl. Biuletyn jest podstawowym źródłem informacji o stanie uodpornienia populacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba zarejestrowanych NOP w latach 2019-2022- wg szczepionki po której wystąpił NOP

Szczepionka po której wystąpił NOP	Zarejestrowanych w PSSE w Rybniku	Zakwalifikowany jako NOP- z terenu miasta Żory		
	Ogółem	ciężki	poważny	łagodny
2019 rok				
BCG	3	0	0	0
DTP	4	0	0	3
InfanrixHexa	2	0	0	0
InfanrixHexa, Synflorix	1	0	0	1
InfanrixHexa, Synfolrix, Rotarix	1	0	0	0
Tertaxim	4	0	0	1
MMR	3	0	0	0
Tdap	1	0	0	0
InfanrixIPV +Hib	1	0	0	0
Hexacima, Synflorix	3	0	0	2
DTP, Imovax, Act-Hib	1	1	0	0
DTP, Act-Hib	1	0	0	1
Tetraxim, , MMR	1	0	0	0
Pentaxim, EuvaxB	1	0	0	0
2020 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Bexsero	2	0	0	1
DTP	2	0	0	1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

BCG	1	0	0	0
Synflorix	1	0	0	0
Hexacima	1	0	0	0
InfanrixIPV	1	0	0	0
InfanrixDTPa	1	0	0	0
Varilrix	1	0	0	0
Pentaxim	1	0	0	0
Prevenar13	1	0	0	0
MMR	1	0	0	0
VaxigripTetra	1	0	0	0
Pentaxim, Prevenar13	1	0	0	0
InfanrixHexa, Prevenar13	1	0	1	0
DTP, Act-Hib,Imovax	1	0	0	0
EuvaxB				
2021 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Act-Hib	1	0	0	0
Astra Zeneca	25	0	0	5
Bexsero	1	0	0	0
Comirnaty	29	0	1	2
MODERNA	8	0	0	0
Janssen	4	0	0	0
DTP	1	0	0	1
Euvax B pentaxim rotateq synflorix	1	0	0	0
Euvax B Pentaxim Prevenar 13	1	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Gardasil 9	1	0	0	0
Infanrix Hexa	1	0	0	1
Infanrix IPV	3	0	0	1
Infanrix IPV Hib	1	0	0	0
MMR, Varivax Synflorix	1	0	0	0
Prevenar 13	1	0	0	0
Prevenar13 Pentaxim	1	0	0	0
2022 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
AstraZeneca	1	1	0	0
Boostrix	1	0	0	0
BCG	2	0	0	0
Comirnaty	7	0	0	0
DTP Imovax Act-hib, Prevenar 13	1	0	0	0
INFANRIX HEXA	1	0	0	0
MMR	1	0	0	0
Pentaxim	1	0	0	0
Pentaxim Prevenar13	1	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

NOP COVID-19 zgłoszonych do PPIS w Rybniku- wg grup wiekowych

wg grup wiekowych	2021	2022
od 6m.ż. do 4 lat	-	0
5-11 lat	0	2
12-15 lat	0	2
>15 lat	66 (w tym 1 osoba 16 lat)	4
Razem	66	8

Kalendarz wprowadzania szczepienia COVID-19

- 12-15 lat - od 7 czerwca 2021
- 5-11 lat – od 12 grudnia 2021
- 6 m.ż, - 4 lat – od 12 grudnia 2022r.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok. 95%), co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne. Chronione są bowiem nie tylko osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również te osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione, noworodki i najmłodsze niemowlęta, a także osoby, które nie wykształciły odporności immunologicznej pomimo prawidłowego przeprowadzonego szczepienia (np. osoby z niedoborami odporności immunologicznej oraz w trakcie leczenia immunosupresyjnego po przeszczepie).

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

Lecznictwo Otwarte – w tym praktyki zawodowe.

Według ewidencji na terenie powiatu rybnickiego zarejestrowanych jest 92 obiekty.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 13 kontroli w obiektach podmiotów leczniczych i praktykach zawodowych w zakresie:

- ✓ wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (w tym stan techniczny pomieszczeń), wymagania dotyczące sprzętu oraz personelu medycznego,
- ✓ nadzoru nad procesem dekontaminacji (dezynfekcji i sterylizacji)
- ✓ opracowania i stosowania procedur higienicznych, w tym mycia i dezynfekcji rąk, postępowania po ekspozycji, mycia i dezynfekcji sprzętu medycznego, sprzątnięcia i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z brudną bielizną, postępowania z odpadami medycznymi (ONS/E kontroluje odpady w podmiotach wykonujących działalność leczniczą jako praktyka zawodowa w pozostałych podmiotach nadzór HKiŚ),
- ✓ dostępności użycia środków ochrony osobistej personelu,
- ✓ postępowania ze sprzętem jednorazowego oraz wielokrotnego użytku,
- ✓ kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych podmiotów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono nieprawidłowości ww. zakresie.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella sp.*), nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli. W 2022 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody skontrolowano 19 obiektów i przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 9 decyzji administracyjnych:

- ✓ 6 decyzji dot. oceny okresowej rocznej i półrocznej o jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 2 decyzji dot. oceny rocznej jakości wody na pływalni,
- ✓ 1 decyzja nakazująca dotycząca warunkowej jakości wody do spożycia przez ludzi.

Ponadto wydano 5 ocen obszarowych jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz 1 ocenę dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Źródłem zaopatrzenia w wodę dla powiatu są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu oraz ujęcia podziemne zlokalizowane na terenie powiatu. Biorąc pod uwagę cały powiat, to przeważające źródło zaopatrzenia stanowią ujęcia powierzchniowe (ok. 73%). Jednakże udział ujęć powierzchniowych oraz głębinowych w poszczególnych gminach powiatu jest zróżnicowany. Woda pochodząca z ujęć powierzchniowych stanowi

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

przeważające źródło zaopatrzenia w gminach: Czerwionka-Leszczyń, Gaszowice, Jejkowice oraz Świerklany (w dwóch ostatnich całość wody dostarczanej w ramach zbiorowego zaopatrzenia pochodzi z ujęć powierzchniowych). Odwrotna sytuacja ma miejsce w gminie Lyski, gdzie dominuje woda pochodząca z ujęć głębinowych (99%).

W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2022 r. na terenie powiatu ogółem średnio ok. 7099,7 tys. m³/d wody tj. o 72,2 tys. m³/d wody więcej niż w 2021 r.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę zasilana ze stref „Goczałkowice” i „Mikołów” – 5151,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Bełku (Miasto i Gmina Czerwionka – Leszczyń) – 536,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Palowicach (Miasto i Gmina Czerwionka – Leszczyń) – 160,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Adamowicach (Gmina Lyski) – 207 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Dzimierzu (Gmina Lyski) - 94 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Pstrzałnej (Gmina Lyski) – 75,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Lyskach – 113,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Suminie (Gmina Lyski; ujęcie należące do Spółki Wodociągowo – Kanalizacyjnej Lyski-Sumina) – 388,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodząca z ujęcia głębinowego w Suminie (należącego do PKP Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach) – 26,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Zwonowicach (Gmina Lyski) – 250,0 m³/d,
- ❖ strefa zaopatrzenia w wodę pochodzącą z ujęcia głębinowego w Gaszowicach (PW i K Wodzisław Śląski) – 99,7 m³/d.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla miasta Żory są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem powiatu,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-210 Rybnik, ul. Pod Lasem 62, - dostawca wody na terenie gminy Jejkowice i większości gminy Gaszowice,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w, ul. Markłowska 15, 44-300 Wodzisław Śląski – Część Gminy Gaszowice,
- Gminny Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Świerklanach, ul. Prosta 2, 44-264 Jankowice,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Czerwionce – Leszczynach, ul. Nowy Dwór 20, 44-230 Czerwionka – Leszczyny – dystrybutor i producent wody na terenie Miasta i Gminy Czerwionka – Leszczyny (właściciel ujęcia głębinowego w Palowicach),
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. KWK „Knurów – Szczygłowice”, ul. Dworcowa 1, 44-190 Knurów (właściciel ujęcia głębinowego w Bełku – producent wody wykorzystywanej w celach zbiorowego zaopatrzenia części Gminy Czerwionka-Leszczyny),
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Lyski – Sumina, ul. Rybnicka 2, 44-295 Lyski (właściciel ujęć głębinowych w Lyskach w Suminie),
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Adamowice-Raszczyce-Żytna, ul. Sobieskiego 1, 44-435 Adamowice – właściciel ujęcia głębinowego w Adamowicach,
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Dzimierz-Nowa Wieś, ul. Sportowa 18A, 44-295 Dzimierz – właściciel ujęcia głębinowego w Dzimierzu,
- Spółka Wodociągowo – Kanalizacyjna Pstrążnej, ul. Gustawa Morcinka 25, 44-284 Pstrążna – właściciel ujęcia głębinowego w Pstrążnej,
- Spółka Wodociągowo- Kanalizacyjna „Zwonowice” Sp. z o.o., ul. Jankowicka 28, 44-292 Zwonowice - właściciel ujęcia głębinowego w Zwonowicach,
- PKP S.A. Oddział Gospodarowania Nieruchomościami w Katowicach, ul. Damrota 8, 40-022 Katowice – właściciel ujęcia głębinowego w Suminie.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2022 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie powiatu rybnickiego, w tym Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta –

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Schronisko św. Brata Alberta w Przegędzy posiadające własne ujęcie wody, zostały wykonane badania 143 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 20 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B.

Większość próbek w badanym zakresie spełniała obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, za wyjątkiem pojedynczych przypadków przekroczenia wartości parametrycznych w zakresie bakterii grupy coli <10 jtk/100 ml oraz parametrów fizykochemicznych: pH, mętności, azotanów, manganu i niklu.

W jednym przypadku, w strefach zasilania z ujęcia głębinowego w Pstrążnej, należącego do Spółki Wodociągowo-Kanalizacyjnej Pstrążna, w badanym zakresie monitoringu wody, stwierdzono warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi, ze względu na przekroczenia wartości parametrycznych dla azotanów, do czasu przeprowadzenia skutecznych działań naprawczych i przywrócenia należytej jakości wody. Spółka wystąpiła do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku z wnioskiem o odstępstwo od wymagań określonych w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294) oraz zleciła do Centrum Nauki Współpracy Międzynarodowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach o wykonanie ekspertyzy dotyczącej określenia szacunkowej oceny ryzyka zdrowotnego konsumentów. W związku z powyższym sprawa jest w trakcie realizacji.

W ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2022 r. przeprowadził 12 kontroli sanitarnych mających na celu ocenę jakości wody w poszczególnych strefach w trakcie których do badań laboratoryjnych zostało pobranych 29 próbek. Do przekroczeń stwierdzanych na podstawie badań pobieranych próbek zaliczyć można wystąpienie przekroczeń wartości parametrycznych dla:

- ✓ azotanów,
- ✓ azotynów,
- ✓ smaku,
- ✓ pojedynczego przypadku enterokoków (paciorkowce kałowe) – (wynik: 1 jtk/100ml).

W każdym przypadku przeprowadzone zostały działania naprawcze, w wyniku których przekroczenia parametrów fizykochemicznych i mikrobiologicznych (za wyjątkiem azotanów) zostały doprowadzone do obowiązujących wymagań. Większość powyższych przekroczeń, ze względu na charakter i/lub krótkotrwały czas trwania nie zagrażały zdrowiu konsumentów, ale wymagały monitorowania oraz działań naprawczych.

Odsetek kwestionowanych próbek wody do spożycia w latach 2019-2022

ROK	2019	2020	2021	2022
Odsetek próbek wody	8,0%	9,0%	417%	9,0 %

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie powiatu rybnickiego.

Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w bazie danych EXCEL WODA prowadzonej przez tut. organ, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

W 2022 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ciepła woda użytkowa

W 2022 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego. Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac. Na terenie powiatu rybnickiego dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 2 obiektach.

Przeprowadzono łącznie 2 kontrole i pobrano 7 próbek, w tym:

- w 1 Domu Pogodnej Starości: 1 kontrola, pobrano 3 próbki wody do badań laboratoryjnych,
- w 1 Domu Pomocy Społecznej: 1 kontrola, 4 próbki wody do badań laboratoryjnych.

W kontrolowanych obiektach, ciepła woda użytkowa spełniała obowiązujące wymagania Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Woda na pływalniach

Na terenie powiatu rybnickiego (w gminie Czerwionka – Leszczyny) w 2022 r. funkcjonowała 1 pływalnia kryta i 1 odkryta.

Zarządzający pływalniami, zgodnie z harmonogramem na 2022 r., uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku, zbadał w akredytowanym laboratorium, z którym wcześniej zawarł umowę 111 próbek wody.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów cyrkulacji. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów. Do najczęstszych zalicza się przekroczenia wartości normatywnych:

- ✓ chloru wolnego i związanego,
- ✓ chloroformu,
- ✓ \sum THM,
- ✓ OLM w $36\pm 2^{\circ}\text{C}$ po 48h
- ✓ potencjału redox
- ✓ bakterii *Legionella sp.* (w niecce jacuzzi).

W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalniami w większości przypadków informował o dokonanych działaniach naprawczych, a wyniki kontrolne wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami tut. organ przeprowadził w 2022 roku po jednej kontroli każdej pływalni, pobierając łącznie 13 próbek wody (dla pływalni krytej – 8 próbek, dla pływalni odkrytej – 5 próbek). Stwierdzone przekroczenia dotyczyły następujących parametrów:

- ✓ odczyn,
- ✓ chloroform,
- ✓ chlor wolny i związany,
- ✓ potencjał redox.

Zarządzający również podejmował stosowne działania naprawcze, których skuteczność była potwierdzana wynikami badań.

Woda w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli

Woda w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio uzależniona od stanu tego środowiska. Systematyczne monitorowanie, zarządzanie jakością oraz nadzór nad jakością wody w kąpieliskach, wprowadzone przepisami krajowymi w oparciu o przepisy dyrektywy 2006/7/WE, poprzez m.in. podejmowanie działań mających na celu rozpoznawanie zagrożeń, poprawę jakości wody, wprowadzanie ograniczeń w kąpeli, nadzór sprawowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, skutkuje minimalizacją ryzyka dla kąpiących się.

Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach jest możliwe poprzez ocenę realnych zagrożeń, analizę wskaźników mikrobiologicznych i przede wszystkim poprzez zarządzanie jakością wody w kąpieliskach przez: organizatora, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które pozwalają na wykrycie zanieczyszczeń stanowiących niebezpieczeństwo dla osób kąpiących się.

Zgodnie z przepisami prawa krajowego środki zarządzania polegają na: określeniu i regularnej aktualizacji profilu wody w kąpielisku, określeniu harmonogramu kontroli wody, kontroli i ocenie jakości wody w kąpielisku, klasyfikowaniu jakości wody, określeniu oraz ocenie przyczyn zanieczyszczenia, które mogłyby mieć wpływ na wodę w kąpielisku oraz niekorzystnie wpływać na zdrowie kąpiących się, informowaniu społeczeństwa, w tym aktywne rozpowszechnianie i niezwłoczne udostępnianie informacji o klasyfikacji wody w kąpielisku oraz zakazie kąpieli przez oznakowanie kąpieliska, podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie narażeniu kąpiących się na kontakt z czynnikami zagrażającymi ich życiu lub zdrowiu.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) poza kąpieliskami mogą być również tworzone miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, które mogą funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 dni w kalendarzowym. Utworzenie miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odbywa się za zgodą rady gminy w drodze uchwały (po złożeniu odpowiedniego wniosku przez organizatora takiego miejsca). Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli mają zabezpieczyć wyjątkowe sytuacje, w których występuje konieczność zorganizowania formy rekreacji związanej z kąpielą. Sytuacje te to przypadki, w których nie dało się wcześniej przewidzieć konieczności utworzenia miejsca do kąpieli zgodnie z wymaganiami i procedurą przewidzianą dla kąpielisk. Mogą one być

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

związane z koniecznością np. zorganizowania zawodów, obozu czy też wydarzeń kulturalnych połączonych z wypoczynkiem (kąpielą).

Na terenie powiatu rybnickiego w 2022 r. nie funkcjonowało żadne kąpielisko, ani miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli.

Informacje dot. kąpieliska, w tym wyniki badań były zamieszczane przez tut. Organ oraz organizatora w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym.

Serwis kąpieliskowy zgodnie z art. 347 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) to serwis internetowy, w którym prezentowane są dane o kąpieliskach w Polsce, wraz z informacjami o jakości wody w kąpieliskach.

Celem *Serwisu kąpieliskowego* jest natychmiastowe prezentowanie aktualnych informacji o jakości wody w kąpieliskach podczas trwania sezonu kąpielowego, tak aby minimalizować ryzyko zdrowotne osób kąpiących się.

W *Serwisie kąpieliskowym* w trakcie trwania sezonu kąpielowego publikowane były m.in. na mapie Polski wszystkie wyznaczone kąpieliska, wraz z danymi o jakości wody w kąpieliskach, podstawowymi informacjami o ich lokalizacji i dostępnej infrastrukturze oraz danymi kontaktowymi do organizatorów kąpielisk.

Serwis kąpieliskowy zawiera informacje dotyczące kąpielisk, a w szczególności:

- ❖ wykaz kąpielisk i bieżącą ocenę jakości wody w kąpielisku,
- ❖ informacje o zakazie kąpieli wraz ze wskazaniem przyczyn zakazu oraz informacje o innych zaleceniach dotyczących jakości wody,
- ❖ ogólny opis wody w kąpielisku, sporządzony w oparciu o profil wody w kąpielisku, przedstawiony w języku nietechnicznym,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ informacje o: możliwości występowania krótkotrwałych zanieczyszczeń, liczbie dni, w których kąpiel była zakazana w czasie poprzedniego sezonu kąpielowego, z uwagi na takie zanieczyszczenie,
- ❖ ostrzeżeniu o każdym takim występującym lub przewidywanym zanieczyszczeniu,
- ❖ dane o rodzaju oraz spodziewanym czasie trwania sytuacji wyjątkowej, której występowania nie przewiduje się przeciętnie częściej niż raz na cztery lata.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2022r. Oddział Laboratoryjny, w skład którego wchodzi : Sekcja Badań Mikrobiologicznych Higieny Komunalnej i Środowiska oraz Sekcja Badań Fizykochemicznych Higieny komunalnej i Środowiska, wykonał badania ogółem 56 prób w ramach nadzoru sanitarnego na terenie powiatu rybnickiego.

Rodzaj wody - prób	Liczba prób	Liczba oznaczeń-fizycznych	Liczba oznaczeń-chemicznych	Liczba oznaczeń-mikrobiologicznych
Woda do spożycia	34	140	90	119
Pływalnie	15	30	43	34
Woda ciepła (Legionella sp.)	7	0	0	7

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Oddział Laboratoryjny wykonuje również badania na zlecenie Klienta zewnętrznego w ramach: monitoringu prowadzonego przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody do spożycia; prowadzonego systemu HACCP; przydatności do spożycia wody wodociągowej oraz w studniach przydomowych ; oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz inne zlecone przez Klienta. Ogółem przebadano **575** próbek wody Klienta zewnętrznego i wykonano: 1793 oznaczenia fizyczne, 978 oznaczeń chemicznych , 1864 oznaczeń mikrobiologicznych.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2022 roku na terenie powiatu rybnickiego znajdowało się 258 obiektów.

W 2022 roku skontrolowano ogółem 60 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 60 kontroli. Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę w związku z ekshumacją zwłok i szczątków.

Ponadto w 2022 roku w związku z pełnionym nadzorem sanitarnym wydano:

- 3 opinie dotyczące warunków organizacji imprez masowych,
- 5 opinii sanitarnych dotyczących regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie powiatu rybnickiego.
- 1 decyzja dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- 8 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski
- została wydana jedna decyzja w związku z rezygnacją przeprowadzenia ekshumacji przez wnioskodawcę.

Rodzaje obiektów będących pod nadzorem PPIS w Rybniku na terenie powiatu rybnickiego i skontrolowanych w 2022 r.:

- ✓ *Pływalnie kryte, odkryte i mieszane* – w ewidencji 2 obiekty, 2 obiekty skontrolowano, liczba kontroli 2. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ *Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę* – w ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 2 obiekty, przeprowadzono 2 kontrole przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące ciepłej wody.
- ✓ *Noclegownie i domy dla bezdomnych* – w ewidencji 1 obiekt, W 2022 r. nie przeprowadzono kontroli w obiekcie.
- ✓ *Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie* – w ewidencji 1 obiekt zarezerwowany do kategorii hotele oraz 4 inne obiekty w których świadczone są usługi hotelarskie, 5 obiektów skontrolowano tj. obiekty hotelarskie 1, ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; 4 inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie, ilość obiektów skontrolowanych 4, liczba kontroli 4;
- ✓ *Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z wymienionych usług* – w ewidencji łącznie 120 obiektów, skontrolowanych obiektów łącznie 21, ilość kontroli łącznie 6 (tj. 65 zakładów fryzjerskich, ilość obiektów skontrolowanych 10, liczba kontroli 10; 33 zakładów kosmetycznych: ilość obiektów skontrolowanych 6, liczba kontroli 6; 4 zakłady tatuażu, ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 6 zakładów odnowy biologicznej: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1 oraz 12 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 2 (w tym dwa obiekty świadczące usługi solaryjne), liczba kontroli 2; Obiekty o zróżnicowanym standardzie, biorąc pod uwagę warunki techniczne, wyposażenie czy zakres świadczonych usług. Stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów. Stan sanitarno-porządkowy i techniczny skontrolowanych obiektów bez uwag. W obiektach, w których wykonywane są zabiegi, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są wdrożone i stosowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Procedury zawierały sposób postępowania przy wykonywaniu czynności, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzenia dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

- ✓ *Tereny rekreacyjne* – aktualnie w ewidencji 9 obiektów, przede wszystkim ogólnodostępne place zabaw, wyposażone w urządzenia zabawowe i piaskownice, brak kontroli w 2022r.
- ✓ *Cmentarze* – w ewidencji 23 obiekty; ilość obiektów skontrolowanych 8, liczba kontroli 8; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag.
- ✓ *Domy przedpogrzebowe* – w ewidencji 8 obiektów – ilość obiektów skontrolowanych 4, liczba kontroli 4; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag.
- ✓ *Inne obiekty* – w ewidencji 49, w tym apteki, pralnie, obiekty sportowe, obiekty kulturalno-widowiskowe, stacje paliw, parkingi, targowiska, gabinety rehabilitacji itd. skontrolowano 13 obiektów; liczba kontroli łącznie 13; tj. 6 stacji paliw, ilość obiektów skontrolowanych 3, liczba kontroli 3; 3 obiekty kulturalno-rozrywkowe, ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 16 obiektów sportowych, ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 14 aptek, ilość obiektów skontrolowanych 3, liczba kontroli 3 ; 6 punktów aptecznych ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; 2 targowiska, ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1,
- ✓ *Podmioty lecznicze, szpitale* – w ewidencji 28 obiektów, ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2; stan higieniczno-sanitarny i techniczny bez uwag.
- ✓ *Filie podmiotów leczniczych* - w ewidencji 11 obiektów, w 2022 r. nie przeprowadzono kontroli.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Tabelaryczne Zestawienie kontroli obiektów w roku 2021 i 2022

Wyszczególnienie	skontrolowanych							
	ogółem		ze stwierdzonym złym stanem					
			higieniczno-sanitarnym i technicznym		tylko higieniczno-sanitarnym		tylko technicznym	
Rok	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Zakłady fryzjerskie	10	7	0	0	0	0	0	0
Zakłady kosmetyczne	6	3	0	0	0	0	0	0
Zakłady tatuażu	2	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	1	0	0	0	0	0	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	2	7	0	0	0	0	0	0
Pływalnie kryte, odkryte i mieszane	2	2	0	0	0	0	0	0
Noclegownie i domy dla bezdomnych	0	1	0	0	0	0	0	0
Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	5	1	0	0	0	0	0	0
Domy pomocy społecznej	2	0	0	0	0	0	0	0
Tereny rekreacyjne	0	0	0	0	0	0	0	0
Cmentarze	8	0	0	0	0	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Domy przedpogrzebowe	4	0	0	0	0	0	0	0
Podmioty lecznicze, szpitale	2	1	0	0	0	0	0	0
Inne obiekty (w tym obiekty nienadzorowane)	16	5	0	0	0	0	0	0
Ogółem	60	27	0	0	0	0	0	0

W związku z regularnym opracowywaniem „Informacji o spełnieniu wymagań określonych w Ustawie z dnia 15 września 2017 r., o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solarium”, na terenie miasta Rybnik przeprowadzono dwie kontrole w obiektach w którym świadczone są usługi solaryjne.

W czasie wykonywanych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Z uwagi na opracowywanie co rocznej „Oceny stanu higieniczno-sanitarnego przygotowania do sezonu letniego wypoczynku oraz w trakcie jego trwania w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc postojowych przy trasach komunikacyjnych miejscowościach turystyczno- wypoczynkowych”, Sekcja HKiŚ prowadzi nadzór nad wydzieloną grupą obiektów. Ocenie poddane są w szczególności obiekty takie jak: ustępy publiczne, obiegi noclegowe, obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe, dworce autobusowe i kolejowe, parkingi oraz stacje paliw. W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń i utrzymuje się na dobrym poziomie. Nie nałożono żadnego mandatu karnego, nie wydano decyzji.

Stan sanitarny środków transportu

W 2022 roku wrywkowo na terenie powiatu rybnickiego skontrolowano:

- 6 samochodów do przewozu zwłok i szczątków ludzkich.

Skontrolowane środki transportu nie budziły zastrzeżeń ani pod względem higieniczno-sanitarnym, ani pod względem technicznym, brak decyzji/mandatów.

Interwencje

W 2022 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęło 6 interwencji, spośród których 4 rozpatrzono bezpośrednio, 1 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów bez wstępnego rozpoznania, 1 przekazano do rozpatrzenia wg właściwości po wstępnym rozpoznaniu.

- *Interwencje rozpatrywane przez PPIS (w ramach kompetencji), które dotyczyły:*
 - ✓ niewłaściwego stanu sanitarnego mieszkań i związanych z tym uciążliwości: problem dotyczył pojawienia się w mieszkaniach i częściach wspólnych insektów. Interwencja okazała się bezzasadna,
 - ✓ niewłaściwego stanu sanitarnego pomieszczeń przeznaczonych na pobyt ludzi (zakład kosmetyczny) - interwencja bezzasadna,
 - ✓ pojawienia się szczurów w częściach wspólnych budynku mieszkalnego w Czerwionce-Leszczynach, 1 interwencja, bezzasadna - przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości,
 - ✓ naruszenia stanu sanitarnego podczas świadczenia usług kosmetycznych w Czerwionce-Leszczynach, 1 interwencja, bezzasadna - przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości.
- *Interwencje przekazane do załatwienia wg właściwości do innych organów bez wstępnego rozpoznania (1 interwencja), która dotyczyła:* uciążliwości środowiskowych występujących w związku z nieszczelnością szamba oraz sposobu jego opróżniania na prywatnej posesji w Czerwionce-Leszczynach – sprawę przekazano do Burmistrza Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny (1 interwencja),
- *Interwencja przekazana do załatwienia wg właściwości do innych organów po wstępnym rozpoznaniu (1 interwencja), które dotyczyła:* uciążliwości związanych z „występowaniem grzyba i pleśni” po przeprowadzonej termomodernizacji w budynkach wielorodzinnych (familokach) zlokalizowanych w Czerwionce-Leszczynach. Przeprowadzono kontrolę sanitarną, która potwierdziła problem występowania nalotów na ścianach i sufitach oraz ich zawilgocenia. Sprawę przekazano do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego.

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOSCI

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się 2482 obiektów z czego 542 na terenie powiat rybnickiego.

Liczba i rodzaje obiektów objętych nadzorem

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba
Zakłady produkcji żywności	43
Obiekty obrotu żywnością	313
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	108
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	68
Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	10
Razem	542

W 2022 roku skontrolowano 253 obiekty, w 59 obiektach stwierdzono nieprawidłowości.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 356 kontroli sanitarnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 44 próby w tym: 40 próbek środków spożywczych, 4 próby zmiotków. Nie zakwestionowano żadnej z nich, odnotowując tym samym poprawę w porównaniu z rokiem 2021.

W oparciu o ujednolicone arkusze oceniono 167 zakładów.

Usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych egzekwowano w drodze postępowania administracyjnego i mandatowego. Ogółem wydano 48 decyzji administracyjnych represyjnych oraz 120 decyzji płatniczych za kontrole usterkowe i sprawdzające. Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia działalności zakładu, ani decyzji zakazującej wprowadzania żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej do obrotu. W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-porządkowych osoby odpowiedzialne ukarano 43 mandatami karnymi na łączną kwotę 7950 zł.

Oprócz decyzji represyjnych wydano łącznie 113 inne decyzje merytoryczne tj.: :zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających termin wykonania nałożonych obowiązków.

Liczba nałożonych mandatów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba nałożonych mandatów	34	39	23	7	43
Kwota nałożonych mandatów (PL)	6800	8150	4250	1200	7950

Zakłady produkcji żywności

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 43 zakłady produkcyjne, z których skontrolowano 15, przeprowadzając 21 kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	2
Automaty do lodów	3
Piekarnie	12
Ciastkarnie	8
Przetwórnice owocowo-warzywne	1
Zakłady garmażeryjne	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Producenci pierwotni	3
Produkcja pierwotna i RHD	1
Producenci żywności w warunkach domowych	9
inne wytwórnice żywności	2
Ogółem	43

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były :

- zły stan ścian i sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą (piekarnie),
- brak badania wody stosowanej w produkcji oraz brak badań właścicielskich wyrobów gotowych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r. wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień. Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń tj. odnowienia ścian i sufitów, opracowania harmonogramu badań właścicielskich produkowanych wyrobów.

Nie stwierdzono bieżących nieprawidłowości sanitarnych, dlatego też nie nałożono mandatów karnych.

W zakładach produkujących żywność pobrano 4 próby do badań laboratoryjnych. Nie zdyskwalifikowano żadnej z pobranych prób.

Ponadto podczas kontroli, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 3 zakładach produkcyjnych (piekarnia i pączkarnia oraz inny zakład produkcyjny). Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu limitów zawartości ww. substancji.

Obiekty obrotu żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 313 zakładów obrotu żywnością, z których skontrolowano 156, przeprowadzając 232 kontrole sanitarne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze	192
Kioski spożywcze	29
Apteki	12
Magazyny hurtowe	17
Obiekty ruchome i tymczasowe	15
Środki transportu	22
Inne obiekty obrotu	26
Ogółem	313

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- brudne ściany i sufity, ubytki kafelek podłogowych i kasetonów sufitowych,
- wymagający wymiany zniszczony sprzęt do porcjowania mięsa.

Wydano 30 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień.

Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń tj. odnowienia ścian i sufitów, odnowienia lub wymiany stosowanego sprzętu pomocniczego.

W przypadku 1 sklepu w związku ze stwierdzeniem obecności żywych szkodników (karaluchy) wystosowano decyzję nakazującą w terminie natychmiastowym przeprowadzenie zabiegów dezynsekcji i dezynfekcji.

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- ✓ sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia (sklepy),
- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności wyrobów mięsnych (małe i średnie sklepy),
- ✓ brak czystości i porządku na zapleczu sklepów (brudne, urządzenia chłodnicze, posadzki, śmieci pod podestami, zakurzone regały – głównie w sklepach),
- ✓ przechowywanie żywności łatwo psującej się poza urządzeniami chłodniczymi,
- ✓ w urządzeniach chłodniczych brak segregacji asortymentowej wyrobów mięsnych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 1.950 zł.

W zakładach wprowadzających do obrotu żywność pobrano 40 prób do badań laboratoryjnych. Nie zdyskwalifikowano żadnej z nich.

Z uwagi na stwierdzone także podczas kontroli nieprawidłowości w 2 sklepach tj.:

- poszerzenie działalności o wprowadzanie do obrotu lodów w opakowanych jednostkowych i brakiem złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów,
- poszerzenie działalności o wprowadzanie do obrotu żywności nie uwzględnionej w decyzji zatwierdzenia zakładu i brakiem złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów oraz wprowadzaniem do obrotu żywności bez prawidłowego oznakowania ,

do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w oparciu o art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, wystosowano 2 wnioski o ukaranie w drodze decyzji administracyjnej.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 176 zakłady żywienia zbiorowego żywnością, z których skontrolowano 80, przeprowadzając 101 kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego – typ otwarty	42
Zakłady małej gastronomii	66
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	3
Stołówki szkolne	23
Stołówki przedszkolne	31
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	3
Inne zakłady	3
Zakłady usług cateringowych	5
Ogółem	176

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- ✓ zły stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów na zapleczu – brudne, z odpryskami farby z zaciekami (stołówki szkolne i przedszkolne),
- ✓ brak dostosowania struktury żywienia do wymagań zawartych w przepisach (stołówki przedszkolne).

Wydano 9 decyzji administracyjnych celem uzyskania poprawy stanu sanitarnego, a w szczególności nakazujące zapewnienie: odnowienie ścian i sufitów zaplecza (zmywalnie naczyń obieralnie ziemniaków), zapewnienia prawidłowego komponowania posiłków podawanych (stołówki przedszkolne).

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- ✓ brudne: urządzenia chłodnicze oraz brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w tych urządzeniach (mała gastronomia oraz restauracje, a także stołówki szkolne),
- ✓ występowanie żywności po upływie terminu przydatności do spożycia,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ brudne posadzki w pomieszczeniu obróbki wstępnej, nieuporządkowane zaplecza szatni (restauracje),
- ✓ brak zapewnienia identyfikowalności żywności wykorzystywanej do przygotowywania potraw.

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono 31 mandatów karnych na kwotę 6.000 zł.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się 10 zakładów z tej grupy (1 produkcji 9 obrotu), z których skontrolowano 2 przeprowadzając 2 kontrole sanitarne, podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena sposobu żywienia

W 2022r. nie pobrano do analizy laboratoryjnej posiłków obiadowych.

Pobrano oraz poddano analizie ilościowej i jakościowej jadłospisy dekadowe w 1 przedszkolu, w którym posiłki przygotowywane były w kuchni własnej placówki (od surowca do wyrobu gotowego).

Stwierdzono nieprawidłowości, które były związane z brakiem realizacji wytycznych Instytutu Żywności i Żywienia i polegały na: ponadnormatywnym pokryciu zapotrzebowania na energię oraz przekroczeniu zalecanego poziomu ilości soli kuchennej.

Placówkę pisemnie zobowiązano do podjęcia działań naprawczych.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego lub związane z realizacją zaplanowanych zamierzeń:

❖ **Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letnim 2022r.**

W okresie letnim 2022r. tj. w okresie od 20 czerwca do 30 września bieżącego roku skontrolowano łącznie 17 obiektów (w tym 14 obiektów małej gastronomii oraz 3 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego) przeprowadzając łącznie 18 kontroli (w tym 15 w obiektach małej gastronomii i 3 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego).

Nie stwierdzono nieprawidłowości w kontrolowanych zakładach..

❖ **Akcja kontrolna dotycząca nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi w supermarketach, a w szczególności stanu higienicznego koszyków i wózków zakupowych, regałów, urządzeń chłodniczych, posadzek oraz warunków przechowywania żywności (w tym tj. przechowywania ziemi i nawozów w pobliżu regałów z żywnością).**

W ramach realizacji tej akcji kontrolą objęto 6 obiektów (supermarkety), w których przeprowadzono 6 kontroli. W 4 obiektach stwierdzono nieprawidłowości tj.: brudne urządzenia chłodnicze, brak segregacji asortymentowej żywności przechowywanej w chłodniach, brudne koszyki zakupowe oraz wprowadzanie do obrotu żywności po upływie terminu przydatności do spożycia, stąd też nałożono 4 mandaty karne w wysokości 1000 zł i wydano zalecenia doraźne, których realizację sprawdzono podczas przeprowadzonych rekontroli tych obiektów. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono natomiast przechowywania żywności w nieprawidłowej temperaturze czy też w pobliżu opakowań z ziemią czy nawozami.

❖ **Akcja dot. występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)**

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 14 kontroli. Nie stwierdzono przypadków brak zapewnienia identyfikowalności wprowadzanych do obrotu wyrobów mięsnych oraz innych nieprawidłowości.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Akcja dotycząca kontynuacji nadzoru nad przestrzeganiem przez kontrolowane zakłady wymagań dot. żywności bezglutenowej.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w zakładach produkcji i obrotu żywnością. W zakładach produkcyjnych sprawdzono dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu procedur kontroli wewnętrznej GHP/HACCP. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości.

- ❖ Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad miejscami obrotu ryb w związku z przypadkami śnięcia ryb w Odrze.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 17 kontroli sanitarnych w placówkach handlowych i zakładach żywienia zbiorowego. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, nie stwierdzono w obrocie ryb niewiadomego pochodzenia.

- ❖ Akcja kontrolna dot. materiałów i wyrobów z tworzyw sztucznych przeznaczonych do kontaktu z żywnością zawierających niedozwolony składnik – mielony lub sproszkowany bambus.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 1 kontrolę nie stwierdzając nieprawidłowości.

- ❖ Akcja dot. sprawdzenia składu oraz znakowania suplementów diety w kontekście spełnienia wymagania zawartego w Rozp. 1925/2006 PEiR w odniesieniu do monakolin ze sfermentowanego ryżu.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 1 kontrolę stoiska z suplementami diety w aptekach. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono suplementów diety zawierających na opakowaniu jednostkowym informacji niezgodnych z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej (UE) 2022/860 z dnia 01.06.2022 r. (Dz. Urz. UE L 151/370), dot. substancji podlegającej ograniczeniom tj. monakoliny ze sfermentowanego czerwonego ryżu.

- ❖ Akcja kontrolna dotycząca oceny poprawności przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (w szczególności nieopakowanej) w zakresie wyróżnienia alergenów

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych w obiektach produkcji obrotu żywnością. Sprawdzono dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu GHP/HACCP. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Członkami sieci RASFF są punkty kontaktowe RASFF, które reprezentują: Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), kraje członkowskie UE, kraje członkowskie EFTA (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria).

W sytuacji gdy wykryte zostaje zagrożenie związane z żywnością, paszą lub wyrobem/materiałem do kontaktu z żywnością krajowy punkt kontaktowy danego członka sieci ma za zadanie przekazać bezzwłocznie do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej tzw. powiadomienie na specjalnie dla tego celu stworzonym formularzu powiadomienia w elektronicznym systemie iRASFF.

Każdy członek sieci RASFF wyznacza jeden punkt kontaktowy, reprezentujący dany kraj lub organizację międzynarodową.

W Polsce zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF oraz:

Organy urzędowej kontroli żywności i pasz w Polsce przekazują informacje o stwierdzonych na terenie Polski przypadkach niebezpiecznej żywności, pasz lub materiałów do kontaktu z żywnością zgodnie z zakresem systemu RASFF do KPK RASFF w GIS, obecnie SCP, oraz podejmują odpowiednie działania na podstawie powiadomień RASFF i raportują o wynikach tych działań.

W związku z otrzymanymi w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, systemu RASFF, powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi w 2022r. – przeprowadzono 59 kontroli w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- owoce – 2 produkty: rodzynki: przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (1); Ananas w syropie przekroczenie dopuszczalnego poziomu cyny(1),
- warzywa - 3 produkty :cukinia - przekroczenie dopuszczalnego pestycydu (1); buraczki wióry- obecność odłamków szkła (1); Mix sałat z burakiem” – stwierdzenie genu shigatoksyny (1),
- suplementy diety- 1 produkt : przekroczenie dopuszczalnego poziomu alkaloidów tropanowych,
- wyroby cukiernicze -2 produkty:nieprawidłowe oznakowanie w języku polskim (1); w związku z międzynarodowym ogniskiem Salmonella Typhimurium (1),
- produkty zbożowe- 1 produkt przekroczenie dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów;
- wyroby do kontaktu z żywnością - 3 produkty:ryzyko pęknięć szkła (1); migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych (1); przekroczenie migracji kadmu i ołowiu (1) ,
- wyroby mięsne - 7 produktów: wykrycie bakterii Salmonella (5); przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji farmakologicznie czynnej (2)
- produkty mleczne - 1 produkt – możliwa obecność metalowych ciał obcych
- przekąski - 2 produkty: obecność niezadeklarowanego alergenu (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu fumonizyny (1),
- pozostałe przetwory - 6 produktów: obecność ciał obcych pochodzenia nieorganicznego (1); obecność tlenku etylenu (1); obecność niezadeklarowanego alergenu (1), obecność szkodników i pleśni (1), przekroczenie zawartości benzoesanu sodu i sorbinianu potasu (1), obecność niezadeklarowanej substancji słodzącej- acesulfamu K (1).

Podczas tych działań nie stwierdzono kwestionowanej żywności, która została wycofana z obrotu. Nie stwierdzono również kwestionowanych materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Interwencje

W roku 2022 r. zgłoszono 2 wnioski, które dotyczyły:

- przechowywania produktów łatwopsujące się poza urządzeniem chłodniczym (sklep),
- brudnych urządzeń chłodniczych (sklep),
- wprowadzania do obrotu wyrobu garmażeryjnego o zmienionych cechach organoleptycznych (sklep).

Przeprowadzono 2 kontrole, podczas których zgłoszone interwencje uznano za zasadne. Nałożono 2 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł, także za dodatkowo stwierdzone inne nieprawidłowości. Ponadto wydano polecenia doraźne.

Działania edukacyjno - informacyjne w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz zapobiegające zatruciom grzybami

Działania w zakresie bezpieczeństwa żywności, prewencji zatruc pokarmowych i profilaktyki układu pokarmowego w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców powiatu rybnickiego prowadzone były wielowymiarowo.

- ❖ Prowadzono działania profilaktyczne skierowane do ogółu społeczeństwa w ramach kampanii informacyjnej „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood. Działania te objęły głównie publikację materiałów informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych, przeprowadzenie webinarium skierowanego do intendentów szkolnych, dystrybucję materiałów w wersji tradycyjnej oraz elektronicznej, ekspozycję materiałów informacyjno-edukacyjnych podczas eventów, akcji, happeningów organizowanych w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Zamieszczanie w mediach społecznościowych ostrzeżeń publicznych dotyczących żywności, ostrzeżeń publicznych dotyczących wyrobu do kontaktu z żywnością, innych ostrzeżeń związanych z czynnikiem fizycznym, chemicznym lub biologicznym stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

- ❖ Podejmowanie interwencji w sytuacji zgłoszenia ogniska zakażenia poprzez wdrożenie działań edukacyjnych, informacyjnych, kontrolnych i naprawczych.
- ❖ Łącznie akcją objęto 16934 osób w 154 działaniach.

W PSSE w Rybniku, jak co roku osoby, które zebrały grzyby dziko rosnące i miały wątpliwości czy zebrane grzyby są jadalne mogły uzyskać bezpłatną konsultację zebranych grzybów.

W 2022 r. pracownik posiadający posiadającej uprawnienia grzyboznawcy, przeprowadzili 68 takich konsultacji. Największe wątpliwości osób, co do tego czy zebrany grzyby są jadalne budziły zebrane czubajki kanie, mleczaje rydze, borowiki ceglastopore, opieńki miodowe, maślaki, purchawica olbrzymia. Zdarzały się pojedyncze przypadki niejadalnych czy trujących grzybów wśród ocenianych grzybów np. goryczak żółciowy, mleczaj wełnianka, krowiak podwinięty, pieczarka karbolowa (żółtawa) i inne.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I WYPOCZYNKU

W 2022 r. w ramach działań Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży realizowano zadania z zakresu ochrony zdrowia dzieci i młodzieży w związku z ich pobytem w placówkach nauczania, wychowania, opieki i wypoczynku. W związku z trwaniem stanu epidemii sprawowany nadzór nad placówkami dotyczył oceny realizacji wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki dla placówek oświatowo-wychowawczych w czasie trwania epidemii. Restrykcje dotyczyły obszarów: organizacji opieki, higieny, czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i powierzchni. Ponadto, pracownicy sekcji brali czynny udział w działaniach mających na celu zapobieganie szerzeniu się koronawirusa SARS-COV-2, takich jak przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych oraz objęcie osób z kontaktu kwarantanną domową lub nadzorem epidemiologicznym.

W roku 2022 w ewidencji znajdowało się 51 obiektów, przeprowadzono 27 kontroli sanitarnych w placówkach stałych oraz 3 kontrole na placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

Dokonując oceny stanu sanitarnego placówek, kierowano się następującymi kryteriami:

- ✓ stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia oraz bieżącej czystości i porządku,
- ✓ warunki do utrzymania higieny osobistej (w tym przestrzegania wynikającego z epidemii reżimu sanitarnego),
- ✓ warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,
- ✓ ergonomia stanowiska pracy ucznia (a więc dostosowanie mebli do wzrostu użytkowników),
- ✓ higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych (w tym organizacja przerw),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ możliwość pozostawiania w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
- ✓ sytuacja w zakresie prowadzonego dożywiania w szkołach,
- ✓ warunki profilaktycznej opieki nad uczniami w szkołach,
- ✓ nadzór nad gospodarką preparatami i substancjami chemicznymi w pracowniach szkolnych,

Wydano ogółem 8 decyzji administracyjnych, w tym 2 decyzje nakazujące usunięcia nieprawidłowości, 4 decyzje płatnicze, 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zaleceń oraz 1 decyzję w zakresie spełnienia warunków sanitarno-lokalowych Dla Ośrodka Wsparcia Dziennego w Czerwionce-Leszczynach.

Ponadto na wniosek strony wydano 1 opinię o spełnieniu warunków sanitarno-lokalowych dla Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Działania kontrolne w latach 2021-2022

Rodzaj placówki	Liczba placówek w ewidencji		Liczba placówek skontrolowanych		Liczba kontroli		Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	
Rok	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Żłobki	2	2	1	1	1	1	0	0
Przedszkola/punkty przedszkolne	23	17	13	6	13	6	0	0
Szkoły Podstawowe-samodzielne	21	20	10	7	10	7	0	0
Zespoły Szkół	9	8	4	7	5	12	0	3
Licea ogólnokształcące-samodzielne	0	0	0	0	0	0	0	0
Technikum- samodzielne	0	0	0	0	0	0	0	0
Szkoły zawodowe/branżowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne placówki pozaszkolne	4	4	1	1	3	1	0	0
Ogółem	59	51	29	22	32	27	0	3

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 3 placówkach oświatowych tj. :

- ✓ *Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Wł. Broniewskiego 44-238 Czerwionka-Leszczyny, ul. Broniewskiego 11-* stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów w małej sali gimnastycznej, na korytarzach, w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla uczniów oraz salach lekcyjnych,
- ✓ *Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pstrążnej, ul. Szkolna 5, 44-284 Pstrążna* - budynek Szkoły Podstawowej, stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów na parterze i I piętrze w salach lekcyjnych, korytarzach, bibliotece, gabinecie dyrektora, sekretariacie, w pomieszczeniu socjalnych, w szatni, pokoju nauczycielskim, gabinecie pedagoga,
- ✓ *Zespół Szkolno-Przedszkolny w Jejkowicach, ul. Główna 42, 44-290 Jejkowice* - Budynek Szkoły Podstawowej, stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów oraz podłogi na korytarzu na I piętrze.

W ramach bieżącego nadzoru w placówkach oświatowo-wychowawczych w 2022r. kontrolowano stanowiska pracy ucznia pod kątem dostosowania mebli edukacyjnych do wzrostu wśród uczniów klas I - III. W 2022 r. przeprowadzono ocenę dostosowania mebli do wzrostu uczniów w 17 oddziałach w 4 placówkach u 263 uczniów. Nie stwierdzono nieprawidłowości. Zebrane informacje w placówkach wykazały iż stoły i krzesła, z których korzystają uczniowie w badanych placówkach są zestawione i oznakowane zgodnie z normą.

W 2022 roku w ramach nadzoru przeprowadzono kontrole pod kątem przestrzegania przepisów określających wymogi w stosunku do mebli oraz sprzętu sportowego używanego w szkołach i przedszkolach. Dokonano oceny posiadania przez placówki certyfikatów w 19 obiektach. W skontrolowanych placówkach stwierdzono, iż wyposażenia posiadają odpowiednie certyfikaty.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba placówek oświatowych skontrolowanych w ramach posiadania certyfikatów dla wyposażenia w 2022r.

Rodzaj placówki	Liczba skontrolowanych placówek
Przedszkola	6
Szkoły Podstawowe	6
Zespoły	7

W ramach sprawowanego nadzoru nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych skontrolowano 4 obiekty posiadające place zabaw. Stan techniczny oraz bezpieczeństwo użytkowanych obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej był wystarczający, nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

Dodatkowo, w trakcie przeprowadzanych czynności monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzenia przerw na świeżym powietrzu. Na 11 placówek szkolnych skontrolowanych w 2022r. wszystkie placówki zapewniają przerwy krótsze niż 10 minut, ale zapewniają co najmniej jedną przerwę 15-20 minutową. Wszystkie placówki zapewniają uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu oraz dostęp do wody pitnej.

Podczas kontroli sanitarnych, sprawowano nadzór nad przestrzeganiem przez dyrekcję placówek oświatowych wymogów w zakresie zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, w szczególności w salach zabaw, w salach zajęć oraz salach lekcyjnych. W 10 placówkach wydano zalecenia pokontrolne w zakresie zapewnienia odpowiedniego oświetlenia w pomieszczeniach - przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba skontrolowanych placówek w zakresie pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach

Rodzaje placówek	Oświetlenie sztuczne	
	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba placówek, w których stwierdzono oświetlenie niezgodne z normą lub brak przeprowadzonych pomiarów natężenia oświetlenia
Żłobki	1	0
Przedszkola/ punkty przedszkolne	6	4
Szkoły podstawowe- samodzielnie	6	4
Zespoły szkół	7	2
Inne placówki pozaszkolne	1	0
RAZEM	21	10*

**Uwaga - dotyczy placówek, w których stwierdzono brak przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach zgodnie z normą.*

Na podstawie przedstawionych sprawozdań z pomiarów natężenia oświetlenia stwierdzono, iż w 11 placówkach zapewniono prawidłowe natężenie oświetlenia, a w 48 % skontrolowanych obiektach nie przeprowadzono natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, szczególnie w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży.

W związku z likwidacją gimnazjum, istniejące pracownie chemiczne zostały przejęte przez Szkoły Podstawowe funkcjonujące samodzielnie oraz Zespoły Szkół. W 2022r. w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi w placówkach oświatowych skontrolowano 2 placówki (1 SP i 1 Zespół Szkół). W trakcie kontroli sprawdzano oznakowanie miejsc, w których przechowywane są substancje i mieszaniny chemiczne, posiadania przez placówki aktualnych spisów posiadanych substancji i mieszanin chemicznych, zapewnienia dostępu do kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych, środków ochrony. Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, iż skontrolowane szkoły podstawowe zarówno samodzielne jak i w zespołach zapewniły uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników. Szkoły zapewniają możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w szafkach indywidualnych, wydzielonych półkach. Najczęściej z możliwości pozostawienia przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I-III.

W miesiącach lipcu i sierpniu 2022 r. przed rozpoczęciem nowego roku szkolnego dokonano oceny przygotowania szkół do nowego roku szkolnego 2022/2023. Kontrole sanitarne przeprowadzono w 4 placówkach szkolnych. Przygotowanie do roku szkolnego odbywało się zgodnie z wytycznymi Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Edukacji i Nauki oraz Ministra Zdrowia. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. W skontrolowanych placówkach przeprowadzano prace przygotowawcze tj. gruntowne prace porządkowo-konserwatorskie pomieszczeń oraz otoczenia wokół szkół.

Wyniki kontroli wykazują, że warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie powiatu rybnickiego w porównaniu do lat ubiegłych uległy pogorszeniu. Pomimo prowadzonych prac remontowych w kilku obiektach, wydano 2 decyzje administracyjne na stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny placówek. Odnotowuje się natomiast systematyczną poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny sprzęt sportowy, meble edukacyjne oraz sprzęt multimedialny. Placówki posiadają odpowiednie certyfikaty i atesty.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku zimowego oraz letniego skontrolowano 3 placówki (w okresie wypoczynku zimowego – 1, w okresie wypoczynku letniego – 2), w których uczestniczyło ogółem 305 dzieci i młodzieży. Przygotowanie placówek pod względem bezpieczeństwa i warunków higienicznych nie budziło zastrzeżeń. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był w placówkach oświatowych, obiektach użyteczności publicznej oraz innych obiektach sportowych, natomiast wypoczynek w formie wyjazdowej organizowano w hotelach bądź ośrodkach sportowych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewнили uczestnikom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę medyczną. Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi przeciwepidemicznymi. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole warunków wypoczynku dla dzieci i młodzieży były wzmocnione działaniami edukacyjno-informacyjnymi pod hasłami „**Bezpieczne ferie 2022**” oraz „**Bezpieczne wakacje 2022**”.

„*Bezpieczne Ferie 2022*” – do wszystkich placówek oświatowych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych, samorządów lokalnych, organizatorów zimowych form wypoczynku rozesłano w wersji elektronicznej materiały edukacyjno-informacyjne z prośbą o ich rozpropagowanie.

Wszystkie materiały oraz informacje zamieszczono również na portalach społecznościowych PSSE w Rybniku.

Ponadto pracownicy SOZ i ONS/HDiM w czasie kontroli sanitarnych na placówkach organizujących zimowe formy wypoczynku spotykali się z dziećmi i młodzieżą.

W trakcie spotkań pracownicy PSSE w Rybniku przekazali materiały i wytyczne dot. szerokopojętego bezpieczeństwa w czasie wolnym, poruszali temat rozważonej przyjmowania substancji niewiadomego składu czy pochodzenia, profilaktyki środków psychoaktywnych, profilaktyki chorób grypopodobnych w tym szczególnie wytycznych i zaleceń dot. koronawirusa, antybiotykooporności i innych tematów prozdrowotnych. Przypominali dzieciom, jak unikać zagrożeń i bezpiecznie poruszać się. Przypominali o konieczności noszenia odblasków, jazdy samochodem w foteliku z zapiętymi pasami

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

bezpieczeństwa, a także o konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas zabaw na podwórku, w górach, na śniegu w domu i w kontaktach z obcymi. Pracownicy PSSE w Rybniku przygotowali dla dzieci zagadki, krzyżówki i rebusy prozdrowotne.

„Bezpieczne Wakacje 2022” Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku rozpoczęła 1 czerwca 2022 r. a zakończyła 31 sierpnia 2022 r.

W czerwcu przekazano materiały informacyjno-edukacyjne drogą elektroniczną do szkół przedszkoli, massmediów, domów kultury, ośrodków sportowych i rekreacyjnych oraz do ośrodków organizujących letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży. W trakcie działań szczególną uwagę zwraca się na zasady bezpiecznej kąpieli, bezpiecznego opalania, dbałości o odpowiednie nawodnienie oraz higieniczne spożywanie pokarmów. Ponadto pracownicy PSSE w Rybniku zwracają uwagę na profilaktykę środków psychoaktywnych szczególnie w kontekście przyjmowania/spożywania substancji niewiadomego pochodzenia czy składu, niebezpiecznych roślin (barszcz Sosnowskiego), pajęczaków (kleszcze), bezpieczeństwa ruchu drogowego, korzystania z kąpielisk wodnych, korzystania z pomocy odpowiednich służb w razie wypadku i wiele innych.

Działania prowadzone są samodzielnie oraz z pracownikami ONS/HDiM.

Wraz z Policją, Strażą Miejską, Ochotniczą Strażą Pożarną zorganizowano eventy, happeningi dla społeczeństwa. Działania miały na celu promowanie hasła wakacji **„Kręci mnie bezpieczeństwo... w wakacje”**. W punkcie informacyjno-konsultacyjnym odwiedzający uzyskiwali informację głównie nt. bezpiecznego opalania oraz chorób związanych z niewłaściwym korzystaniem z promieniowania UV w tym szczególnie groźnego CZERNIAKA, bezpiecznego spędzania czasu wolnego bez używek (w tym bez palenia również

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

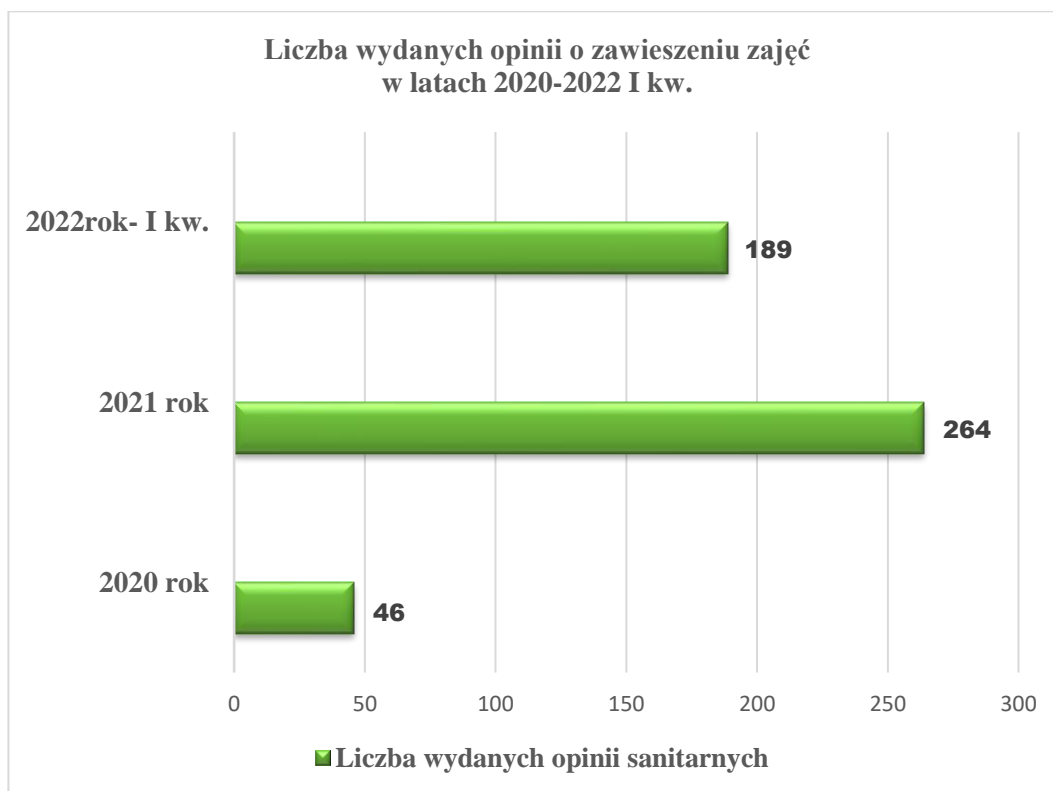
w wersji elektronicznej), promocje szczepień ochronnych do których zachęcał miś SZCZEPAN, profilaktyki wielu chorób szczególnie uwydatniających się w okresie letnim itd. Największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy wiedzy dot. bezpieczeństwa oraz konkurs strącania przeszkód przy pomocy strażackiego węża gaśniczego, w których uczestnicy otrzymywali nagrody takie jak odblaski, smycze, kolorowanki itd. Podczas akcji rozdawane były ulotki informacyjno-edukacyjne.

Interwencje

W 2022 roku nie odnotowano żadnej prośby o interwencję.

Działania w związku z epidemią SARS-CoV-2 w placówkach oświatowych

W związku z trwającym stanem epidemii w I kwartale 2022r. (od 28 marca 2022r. odstąpiono od obejmowania kwarantanną na osoby z kontaktu) wydano ogółem 189 pozytywnych opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejście na zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dla różnego typu szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 47 opinii dla przedszkoli oraz 142 dla szkół. W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano, czy nadzorowane placówki odpowiednio wdrożyły wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki. Kontynuowano współpracę z wydziałami edukacji celem przekazywania bieżących informacji na temat wprowadzanych wytycznych dla szkół, przedszkoli i innych form wychowania oraz zaleceń dla organizatorów uroczystości szkolnych (studniówki). Na bieżąco monitorowano sytuacje w placówkach oświatowych oraz podejmowano decyzje stosownie do zmieniającej się sytuacji i rozwoju epidemii.

Działania w zakresie profilaktyki wad postawy

Działania w zakresie profilaktyki wad postawy w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców powiatu rybnickiego prowadzone były wielowymiarowo.

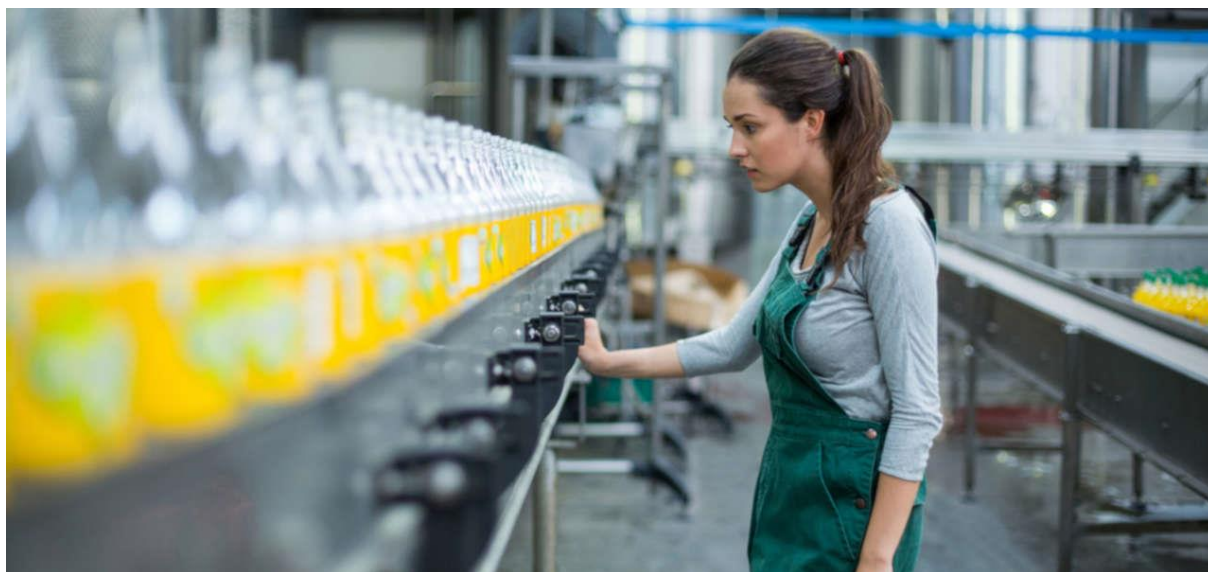
- ❖ Prowadzono działania profilaktyczne skierowane do szkół:
 - Akcja informacyjno-edukacyjna „Lekki tornister”.
 - Prowadzono ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci.
- ❖ Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych np. dni sportu.
- ❖ Opracowano i zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- ❖ Łącznie działaniami objęto 10516 osób w czasie 94 przedsięwzięć.

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY

W roku 2022 na terenie powiatu rybnickiego objętych nadzorem było 177 zakładów – wzrost o 1 zakład. W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 33 zakłady pracy, tj. 18,64 % obiektów objętych nadzorem na terenie powiatu rybnickiego, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 8 zakładów. Ogółem przeprowadzono 38 kontroli, w tym 10 kontroli sprawdzających. Wydano ogółem 20 decyzji, w tym 2 decyzje zmieniające termin wykonania nakazów. Wydano 10 decyzji płatniczych.

W 2022 r. skontrolowano 8 zakładów, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracuje ogółem 28 osób. Przeprowadzono ogółem 8 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2022 r.

Lp.	Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego
1	związki chromu VI	2
2	azbest	1
3	pyły drewna	5

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 23 zakłady, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 540 osób, w tym w przekroczeniu NDS/NDN na:

- czynniki fizyczne 540 osób,
- pyły 11 osób,
- czynniki chemiczne 0 osób – wzrost o 23 osoby w stosunku do 2021 r.

W 2022 r. skontrolowano ogółem 3 zakłady, w którym w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje 31 osób. Przeprowadzono 3 kontrole. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

W 2022 roku ogółem skontrolowano 19 zakładów pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 410 osób. Ogółem przeprowadzono 19 kontroli. Wydano 3 decyzje, w tym 2 decyzje nakazujące i 1 decyzja zmieniająca. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik biologiczny w środowisku pracy,
- ✓ brak zaproponowania szczepień dla pracowników narażonych na czynniki biologiczne z grupy 3 zagrożenia.

W ramach realizacji wytycznych na lata 2021-2022 działaniami inspekcyjnymi objęto podmioty świadczące usługi pogrzebowe w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w Rybniku znajduje się 3 podmioty świadczących usługi pogrzebowe. W 2022 roku przeprowadzono kontrole w 3 zakładach pogrzebowych. Wydano na 1 zakład decyzję nakazową dotyczącą:

- ✓ brak zapewnienia pracownikom odpowiednich pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych (pomieszczenia z prysznicami).

Ponadto w 2022r. w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków higieny pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości :

- ❖ w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 7 zakładach:
 - ✓ zły stan zaplecza higieniczno-sanitarnego,
 - ✓ zły stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ w zakresie oceny ryzyka zawodowego stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach:
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego i jej aktualizacji,
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik chemiczny w środowisku pracy,
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynniki fizyczne.
- ❖ w zakresie badań i pomiarów stwierdzono nieprawidłowości w 4 zakładach:
 - ✓ brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- ❖ w zakresie instrukcji bhp stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak instrukcji bhp dotyczących magazynowania substancji chemicznych i ich mieszanin.
- ❖ w zakresie udzielania pierwszej pomocy stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach:
 - ✓ brak instrukcji pierwszej pomocy,
 - ✓ brak wyznaczonych pracowników do udzielania pierwszej pomocy.

Ponadto skontrolowano 19 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 19 kontroli. Wydano 4 decyzje, w tym 2 decyzje nakazujące oraz 2 decyzje zmieniające. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- ✓ brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2022 roku przeprowadzono 18 kontroli u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Rybniku wpłynął 1 wniosek o interwencję, który dotyczył:

- braku udostępnienia pracownikom odpowiednich pomieszczeń i urządzeń higieniczno-sanitarnych w zakładzie pracy,
- braku dostępności dla pracowników środków ochrony osobistej przy stosowaniu mieszanin chemicznych.

Powyższa sprawa jest w trakcie realizacji.

Radon w miejscu pracy

Radon występuje naturalnie w skałach i glebach i wodzie. Może on jednak przenikać i gromadzić się wewnątrz budynków. Także w miejscach pracy.

Wysoki poziom radonu może występować we wszystkich rodzajach miejsc pracy, w tym w fabrykach, magazynach, biurach, sklepach, szkołach, hotelach, domach opieki i ośrodkach zdrowia. Jednak miejscami pracy, w których pracownicy mogą być najbardziej narażeni na kontakt z radonem o podwyższonym stężeniu, są placówki zlokalizowane pod ziemią, słabo wentylowane przestrzenie usługowe dla przemysłu i użyteczności publicznej, miejsca podziemnych tras turystycznych i kopalnie (rud uranowych i metali, ale również węgla kamiennego).

Najwyższe poziomy radonu znajdują się zwykle w przestrzeniach podziemnych, takich jak piwnice, jaskinie i kopalnie.

Zgodnie z ustawą Prawo atomowe, poziom odniesienia dla średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w miejscach pracy wewnątrz pomieszczeń wynosi **300 Bq/m³**.

Główny Inspektor Sanitarny, zgodnie z art. 23f ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. *Prawo atomowe* opracował projekt *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy*. Ze względu na wielowątkowość i interdyscyplinarny charakter *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy* (m.in. zagadnienia z obszaru pomiarów i kontroli stężenia radonu, prawa pracy, narażenia zawodowego, przepisów budowlanych) projekt został wypracowany we

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

współpracy z powołanym na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego przez Ministra Zdrowia Zespołem do spraw krajowego działania w przypadku narażenia na radon, w skład którego weszli przedstawiciele administracji rządowej oraz nauki (instytutów badawczych, uczelni wyższych). 12 lutego 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” zostało opublikowane obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.*

Na terenie powiatu rybnickiego nie stwierdzono miejsc pracy, gdzie występowałyby narażenie na radon.

Wyznaczeni pracownicy PSSE w Rybniku udzielają porady i informacji związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu czy dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu w budynku. Ponadto przekazano zakładom pracy materiały informacyjno-edukacyjne zawierające najważniejsze aspekty z zakresu zagadnień związanych z radonem skierowanych do pracodawców i pracowników, Dla ogółu społeczeństwa materiały zostały umieszczone w mediach społecznościowych i stronie internetowej.

CHOROBY ZAWODOWE

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. do PPIS w Rybniku nie wpłynęły zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej odnośnie pracowników zatrudnionego w zakładzie pracy zlokalizowanym na terenie powiatu rybnickiego.

W 2022r. stwierdzono jedną chorobę zawodową, tj.:

- pylice płuc: pylica górników kopalń węgla.

Stwierdzone choroby zawodowe u pracodawców prowadzących działalność w powiecie Rybnik stanowią 12,5 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

Ogółem w roku 2022 wydano 1 decyzję w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 1 ocenę narażenia w kierunku choroby zawodowej.

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również nadzór nad przestrzeganiem przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o *substancjach chemicznych i ich mieszaninach* obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich, tj:

- rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w *sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów*, poprzez kontrolę przepisów dotyczących rejestracji substancji, oceny informacji dotyczących substancji lub dokumentacji rejestracyjnej oraz wprowadzania ograniczeń produkcji, obrotu i stosowania niektórych substancji chemicznych,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w *sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP)*, w aspekcie kontroli obowiązku klasyfikowania, oznakowania i pakowania przed wprowadzeniem ich do obrotu przez producentów, importerów i dalszych użytkowników substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie.

W 2022 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami skontrolowano 5 dystrybutorów, ogółem przeprowadzono 5 kontroli. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

AKCJA „DENATURAT”

W związku z licznymi doniesieniami medialnymi oraz informacjami przekazanymi przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie toksykologii klinicznej z dnia 1 kwietnia 2022 r. w sprawie serii zatruc metanolem w ośrodku w Sosnowcu do GIS, spożytym najprawdopodobniej w postaci produktu typu *denaturat*, Sekcja Higieny Pracy wraz z Sekcją Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadziły kontrolę podmiotów udostępniających w sprzedaży dla konsumenta produkty typu *denaturat*.

Kompetencje organów PIS w tym zakresie, zawarte są w art. 4 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj. *„Art. 4. 1. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: 8) przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;”*

Obrót mieszaninami zawierającymi metanol uregulowany jest przepisami § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1419), zgodnie z którymi zakazuje się sprzedaży konsumentom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej metanolu, substancji zawierających

metanol w stężeniach większych niż 3% masowo oraz mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% masowo.

W ramach powyższych działań przeprowadzono na terenie powiatu rybnickiego ogółem 10 kontroli u 10 podmiotów (sklepy, hurtownie). W jednym obiekcie stwierdzono udostępnianie w sprzedaży produktu pod nazwą denaturat. Do badań pobrano 2 próby, 2 różnych produktów. Próby zostały przebadane w kierunku zawartości metanolu. W żadnej z badanych prób nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej zawartości metanolu tj. naruszenia § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1419).

Produkty biobójcze

Produkty biobójcze stanowią substancję lub mieszaninę, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Substancja czynna oznacza substancję działającą na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim lub mikroorganizm działający na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim.

W 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę w zakresie wprowadzania produktów biobójczych do obrotu u dystrybutora. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad prekursorami kat 2 i 4 oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych.

Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę przepisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. *w sprawie prekursorów narkotykowych*,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. *określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi,*
- rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1013 z dnia 25 czerwca 2015 r. *ustanawiające przepisy dotyczące rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi,*
- rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005,
- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2020/1737 z dnia 14 lipca 2020 r. *zmieniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 w odniesieniu do włączenia niektórych prekursorów narkotyków do wykazu substancji sklasyfikowanych.*

Prekursory narkotyków zostały podzielone na cztery kategorie w zależności od wielkości ryzyka związanego z wytworzeniem z nich substancji psychoaktywnej. Inspekcja Sanitarna sprawuje kontrolę nad obrotem substancji sklasyfikowanych do kategorii 2 i 3. Do **kategorii 2** należą: bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna i nadmanganian potasu, przy czym bezwodnik octowy oraz czerwony fosfor należą do podkategorii 2A, a pozostałe do podkategorii 2B. Do **kategorii 3** należą: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton i keton metylowo-etylowy.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku w powiecie rybnickim nie ma podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorów narkotyków kat. 2. Natomiast 7 podmiotów wprowadza do obrotu prekursorów narkotyków kat. 3 oraz 1 producent stosuje w działalności prekursorów narkotyków kat. 3.

W 2022 roku przeprowadzono 4 kontrole, w tym 4 u stosujących prekursorów kat. 3 w działalności zawodowej. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W 2022 r. na terenie powiatu rybnickiego nie stwierdzono punktu handlowego wprowadzającego do obrotu środki zastępcze.

W 2022r. odnotowano 1 zgłoszenie podejrzenia zatrucia/zatruc środków zastępczymi (dopalaczami).

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach wykonywania zadań pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizował na bieżąco obowiązki wynikające z art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z przepisów szczególnych. Tutejszy organ sprawował w 2022r. zapobiegawczy nadzór sanitarny, polegający w szczególności na zajmowaniu stanowisk w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przedsięwzięć przed wydaniem dla nich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przedsięwzięć na temat obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia ewentualnego zakresu raportu, czy też obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania. Sprawowanie tego nadzoru ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno–zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi, zamieszkujących na obszarze właściwości miejscowej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku. Wymienione działania przyczyniły się więc do ochrony zdrowia publicznego na terenie działania tutejszego Inspektora

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

W 2022 roku ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, zaopiniował ogółem 2 projekty planów zagospodarowania przestrzennego:

- **dla Gminy i Miasta Czerwionki-Leszczyny** zaopiniował ogółem 1 projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar położony na południe od ul. Mikołowskiej w obrębie Przegędza. Opinia sanitarna została wydana w ramach przeprowadzenia postępowania dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opiniowany plan nie zmienił, w sposób znaczący zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan miał na celu m.in. umożliwienie realizacji nowej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usługowej oraz właściwe skomunikowanie terenu. Pozostawiono wolną od zabudowy całą dolinę Potoku z Przegędzy wraz z szerokim buforem terenów lasów, terenów rolnych i zieleni dolin cieków i zieleni nieurządzonej.
- **dla Gminy Jejkowice** zaopiniował ogółem 1 projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Opinia sanitarna została wydana w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opiniowany plan nie zmienił, w sposób znaczący sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów. Plan miał na celu uwzględnienie potrzeb mieszkańców związanych ze składanymi przez nich wnioskami dotyczącymi głównie rozwoju zabudowy mieszkaniowej.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2021r., poz. 2373 z późn. zm.) zajęto ogółem 8 stanowisk, w formie opinii, w sprawie przeprowadzenia oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko położonych na terenie powiatu rybnickiego:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- **Gmina i Miasto Czerwionka-Leszczyny – 5 opinii** na wnioski Burmistrza Gminy i Miasta Czerwionka-Leszczyny, Wójta Gminy Pilchowice oraz Burmistrza Miasta Orzesze.

Była to, m.in. następująca inwestycja: „Uruchomienie składowiska węgla wraz z zapleczem produkcyjno-technicznym oraz handel detaliczny i hurtowy kopalinami w Czerwionce-Leszczynach na działkach o numerach ewidencyjnych: 2767/202, 3032/202, 3033/202, 3046/202, 3031/202, 2775/202, 2787/202, 2525/265.”

- **Gmina Świerklany - 1 opinię** na wniosek Wójta Gminy Świerklany a dotyczące przedsięwzięcia pn.

„Budowa zespołu przemysłowo–magazynowo–usługowego z infrastrukturą towarzyszącą oraz segmentami socjalno-biurowymi w rejonie ul. Pogodnej” w Świerklanach.

- **Gmina Gaszowice - 1 opinię** na wniosek Burmistrza Miasta Rydułtowy, a dotycząca przedsięwzięcia pn.

„Uruchomienie punktu skupu odpadów metali w Gaszowicach przy ul. Rydułtowskiej 14A na działce nr 1794/59, k.m. 3 obręb Gaszowice, gm. Gaszowice.”

- **Gmina Jejkowice - 1 opinię** na wniosek Wójta Gminy Jejkowice Była to następująca inwestycja:

„Budowa hali produkcyjno-magazynowej w Jejkowicach przy ul. Przemysłowej 24 na działkach o numerach 1304/1, 1306/1, 1353/1, 1360/13, 1383/1, 1518/1 oraz 1520/1.”

Stanowiska w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu obiektu budowlanego do użytkowania

W 2022r. przeprowadzono ogółem **14** kontroli oraz dopuszczono do użytkowania **14** zrealizowanych obiektów, na podstawie pozwoleń na budowę, zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno–budowlanej lub na podstawie projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych. W ramach tych czynności kontrolnych dokonywano m.in. szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia, pod kątem zgodności z projektem. W celu zagwarantowania odpowiednich warunków pobytu ludzi w budynkach, sprawdzano również zastosowanie właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- **Gmina i Miasto Czerwionka -Leszczyny** : przeprowadzono ogółem **5** kontroli na wnioski stron oraz dokonano **5** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne.
Były to, m.in. następujące inwestycje: lokal gastronomiczny stanowiący nową część istniejącego budynku gastronomicznego z pensjonatem oraz pomieszczenia przygotowywania posiłków zarządzane przez Ośrodek Pomocy Społecznej.
- **Gmina Świerklany** : przeprowadzono ogółem **3** kontrole w tym dopuszczono do użytkowania 3 zrealizowanych obiektów, były to: zaplecze socjalne w istniejącym warsztacie samochodowym oraz zakłady fryzjerskie.
- **Gmina Lyski**: przeprowadzono ogółem **2** kontrole na wniosek strony i odebrano **2** zrealizowane obiekt, a był to sklep spożywczy i lodziarnia z bistro.
- **Gmina Gaszowice**: przeprowadzono ogółem **4** kontrole na wnioski stron oraz dokonano **4** odbiorów obiektów zrealizowanych, w związku z dopuszczeniem ich do użytkowania i wydano dla nich opinie sanitarne. Były to m. in. rozbudowa Zespołu Szkolno-Przedszkolnego oraz budynek handlowy.

W 2022r. wydano ogółem 14 decyzji administracyjnych w zakresie obciążenia opłatą za przeprowadzone czynności odbiorowe.

Dokonując analizy wniesionych spraw do załatwienia w 2022r., można stwierdzić, że w gminach Powiatu Rybnickiego, położonych na terenie działalności tutejszego Inspektora, powstają małe obiekty, a ich liczba jest wyraźnie mniejsza w stosunku do ilości obiektów, powstałych na terenie miasta Żory czy miasta Rybnika.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W 2022 roku przeprowadzono 3 wizytacje, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Interwencje programowe i nieprogramowe

Interwencje programowe to interwencje planowane, które zawierają opis problemu, cele, określenie grupy docelowej, ramy czasowe, strategię, metody, harmonogram działań, środki i nakłady oraz określenie sposobu sprawdzania jakości – monitoring i ewaluację.

Zestawienie interwencji programowych w 2022r.

Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców	Liczba działań
1	„Trzymaj Formę!” szkoły podstawowe	-	-
2	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” szkoły ponadpodstawowe	2090	15
3	„Bieg po zdrowie” Kl. IV szkół podstawowych	238	3
4	„ARS, czyli jak dbać o miłość?” szkoły ponadpodstawowe	120	3
5	„Skąd się biorą produkty ekologiczne” przedszkola	211	4
6	„Czyste powietrze wokół nas” przedszkola	855	9
7	„Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C szkoły ponadpodstawowe	110	3
8	„Znamię! Znam je?” szkoły ponadpodstawowe	139	3

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

9	„Klub Zdrowego Przedszkolaka” przedszkola	1611	9
10	„Smak życia, czyli debata o dopalaczach” szkoły podstawowe	640	8
11	„Wybierz życie – Pierwszy krok” kl. I szkół ponadpodstawowych	69	3

Interwencje nieprogramowe są to interwencje planowane, w której pomija się etapy monitoringu i ewaluacji.

Zestawienie interwencji nieprogramowych

Lp.	Nazwa programu	Liczba działań	Liczba odbiorców
1	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	48	6441
2	Profilaktyka używania alkoholu	28	5331
3	Światowy Dzień Zdrowia	8	854
4	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania	154	14830
5	Profilaktyka cukrzycy	10	817
6	Profilaktyki chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella i inne	23	1959
7	Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)	33	5804
8	Profilaktyka grypy	42	4019
9	Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	9	836
10	Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)	108	12152
11	Profilaktyka chorób nowotworowych	53	4763
12	Profilaktyka wszawicy	17	2521
13	Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych—gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne	83	12350
14	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	39	5837

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

15	Pierwsza pomoc przedmedyczna - ratownictwo medyczne	44	7195
16	Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi	107	13369
17	Promocja zdrowia psychicznego	23	2648
18	Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej	3	271
19	Akcja „ <i>Bezpieczne ferie 2022</i> ”	26	2549
20	Akcja „ <i>Bezpieczne wakacje 2022</i> ”	138	17484
21	Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „ <i>Brązowo, ale czy zdrowo?</i> ”	41	6015
22	Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - <i>Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”</i>	81	8958
23	Profilaktyka wad postawy p. „ <i>Lekki tornister</i> ”	94	10516
24	Akcja informacyjno-edukacyjna „ <i>Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny</i> ”	20	3778
25	Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)	21	2395
26	Akcja informacyjno-edukacyjna „ <i>Wirusochrona</i> ”	142	31862
27	Kampania społeczna #Szczepimy się	37	2601
28	Kampania informacyjna „ <i>Wybieraj bezpieczną żywność</i> ” #EUChooseSafeFood	24	1606

Pozostałe działania wynikające z realizacji zdań zdrowia publicznego

❖ Działania antynikotynowe

Działania w zakresie profilaktyki tytoniowej w PSSE w Rybniku prowadzone są wielowymiarowo.

- Opracowujemy comiesięczny monitoring dotyczących sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- Przeciwdziałanie uzależnieniom od tytoniu w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół:
 - **Program dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”** Do realizacji programu przystąpiło 9 przedszkoli, edukacją objęto 855 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Bieg po zdrowie?”** Do realizacji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 238 uczniów.
- Placówki oświatowe z terenu powiatu rybnickiego aktywnie włączyli się w obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu 31 maj 2022 r.** oraz **Światowego Dnia Rzucania Palenia 17 listopada 2022 r.** Ponadto wszystkich placówek oświatowych dystrybuowano materiały edukacyjno-informacyjne z prośbą o podjęcie tematu.

❖ Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych

Działania w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w PSSE w Rybniku :

- ✓ Przeciwdziałanie uzależnieniom w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do szkół:
- **Program dla szkół ponadpodstawowych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 120 uczniów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- **Program dla szkół podstawowych „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”** Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 8 szkół, edukacją objęto 640 uczniów.
- ✓ Realizacja wojewódzkiej kampanii **„Dopalacze wypalacze – groźne narkotyki”** w ramach której uczestniczono w eventach, happeningach, dystrybuowano materiały kampanijne, prowadzono pogadanki, prelekcje, zamieszczano informacje w mediach społecznościowych. W ramach działania przeprowadzono 81 działań, którymi objęto 8958 odbiorców.
- ✓ **16.11.2022 roku w Szkole Podstaowwej w Piecach** przerowadzona została debata ph. „Środki psychoaktywne – wyzwanie czy ryzyko?”, której inicjatorem była Komenda Miejska Policji w Rybniku. Przedstawiciele Powiatowej Stacji Sanirtrno-Epidemilogivznej w Rybniku wygłosili temat „Czy twoje życie warte jest ryzyka?”. Temat zagrożeń wynikających z zażywania środków psychaktywnych oraz świadomość wpływających z tego skutków zdrowotnych jest ważnym elementem współczesnej codzienności. Odpowiedzialność karna osób nieletnich oraz konsekwencje zdrowotne są najczęstszym tematem zgłaszanym przez pedagogów szkolnych do omówniea z młodymi ludzmi. Pomysł przeprowadzenia debat jako sformalizowanej rozmowy między młodymi, często nieświadomomymi osobami a specjalistami daje ogromny potencjał pedagogiczny. W debacie inagurującej udział wzięli ósmoklasiści ze Szkoły Podstawowej w Piecach, Szkoły Podstatowej nr 1 w Świerklanach oraz Szkoły Podstawowej w Jankowicach. Prócz ogromnej dawki rzetelnej wiedzy, uczniowie mieli możliwość przedstawienia własnego punktu widzenia, wypowiedzenia się na dany temat. Spotkanie zakończono anominową ankietą, której wyniki zostaną porównane z ankietą przeprowadzoną na wiosnę. W między czasie młodzież będzie brała udział w różnego rodzaju działaniach dotyczactyc profialktyki dot. środków psychoaktywnych i zdrowego sytu życia. Podsumowaniem kilkumiesięcznego projektu będzie debata podsumuwujaca/ewaluacyjna na której przedstawione zostaną wyniki pierwszej i drugiej ankiety.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ W ramach działań zapobiegających zatruciom metanolem podjęto działania profilaktyczne w tym zakresie, polegające głównie na prowadzeniu akcji informacyjno-edukacyjnej w mediach społecznościowych. Akcją objęto 5331 osób.

❖ Światowy Dzień Zdrowia

Hasło obchodów Światowego Dnia Zdrowia 7 kwietnia 2022r. brzmiało *Our planet, our health* **Nasza planeta, nasze zdrowie**. W PSSE Rybnik przygotowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. zapobiegania i utrzymania dobrostanu oraz przedstawienie problemów zdrowotnych z jakimi się boryka ludzkość na całym świecie. Osoby odwiedzające naszą Stację otrzymały gotowe recepty jak zmienić złe nawyki a zastąpić zdrowym stylem życia i zadbać o własny organizm. Wszystkie informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia rozdystrybuowano do pielęgniarek medycyny szkolnej oraz zamieszczono w mediach społecznościowych.

❖ **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**

W ramach działań promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie podjęto następujące tematy:

- ✓ **profilaktykę chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem CUKRZYCY**
- ✓ **promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktykę próchnicy i chorób przyzębia,**
- ✓ **promocję zdrowia psychicznego,**
- ✓ **profilaktykę wszawicy,**
- ✓ **promocję pierwszej pomocy przedmedycznej.**
- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”** Do realizacji programu przystąpiło 9 przedszkoli, edukacją objęto 1611 osób.
 - **Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”** Do realizacji programu przystąpiło 4 przedszkola, edukacją objęto 211 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę”** Pomimo że program z przyczyn organizatorów został zawieszony, wiele szkół realizowało zadania z zakresu promocji zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i edukacji konsumenckiej.
- Zamieszczanie w mediach społecznościowych informacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- Dystrybucja oraz ekspozycja materiałów edukacyjno-informacyjnych podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Udział w eventach, happeningach.

Łącznie w ramach promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania przeprowadzono 257 działań, którymi objęto 28847 osób.

- **16 i 27 maja 2022 r. do Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Szczerbicach** przyszedł w odwiedziny dzielny niedźwiadek SZCZEPAN. Niedźwiadek opowiedział dzieciom o pracy jaką wykonuje Sanepid oraz przypomniał dzieciom o podstawowych zasadach bezpieczeństwa i profilaktyki. Jedną z ważniejszych porad jakich Szczepan udzielił dzieciom, była informacja dotycząca szczepień ochronnych jako najprostszej metody zapobiegania i walki z mikroorganizmami chorobotwórczymi. W tych dniach dla wszystkich dzieci z klas od I do III przygotowano warsztaty ph. "W zdrowym ciele zdrowy duch" utrwalały znaczenie aktywności fizycznej

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

i prawidłowego odżywiania na stan naszego zdrowia. Dzieci poznały prostą metodę komponowania posiłków tak, by dostarczały jak najwięcej składników pokarmowych a po zakończonych warsztatach wzięły udział w konkursie ph. „Szczerbicki Masterszef Junior”. Wykazując się zdobytą wiedzą samodzielnie przygotowywały kreatywne ale przede wszystkim zdrowe kanapki.

- **14-18 listopada w Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Jejkowiacach** odbył się TYDZIEŃ PROMOCJI ZDROWIA. W tym czasie na uczniów szkoły czekał szereg różnorodnych działań mających na celu podnieść i wzbogacić wiedzę młodych ludzi dotyczących zdrowia, dbania o jego dobrostan. Dla każdej z klas przygotowany został ciekawy program i tak: Klasy I działania artystyczne pt. „Żyjemy zdrowo”
 - Klasy II i III Zajęcia pt. „Mam Supermoc. Dbam o zdrowie”.
 - Klasy I-III - Jejkowicki MasterCheft Junior
 - Klasy IV zajęcia dotyczące tolerancji „Niepełnosprawni są wśród nas”.
 - Klasy V-VI- 14.11.2022 Spotkanie z dietetykiem
 - Klasy VII i VIII warsztaty „Spójrz w siebie”.

Pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku w dniach 15 i 17 listopada włączając się w działania profilaktyczne, przeprowadzili warsztaty MasterCheft Junior, podczas których dzieciaki nie tylko zdobyły wiedzę z zakresu zdrowego stylu życia - a w tym szczególnie prawidłowego odżywiania, ale przede

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

wszystkim miały okazję zaprezentować zdobytą wiedzę w praktyce, poprzez przygotowanie kreatywnej, a co najważniejsze zdrowej kanapki.

❖ Profilaktyka chorób nowotworowych

W ramach działań podjęto również tematy profilaktyki UV w tym niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z solariów oraz promocji zdrowego stylu życia jako czynnika chroniącego:

- Prowadzono programy profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – Pierwszy krok”** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiły 3 szkoły, edukacją objęto 69 uczniów.
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Znamie! Znam je?”** Celem głównym było upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Do realizacji programu przystąpiły 3 szkoły, edukacją objęto 139 uczniów.
- Realizowano kampanię niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ph. **„Brązowo, ale czy zdrowo?”**. Akcją objęto 6015 osób podczas 41 działań.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Tematy profilaktyki nowotworowej poruszane były w trakcie eventów i happeningów.

❖ Bezpieczeństwo

PSSE w Rybniku prowadziła działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa. Działania prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem akcji „*Bezpieczne ferie 2022*” oraz „*Bezpieczne Wakacje 2022*”.

- Przygotowano i rozesłano na placówki oświatowo-wychowawcze, rekreacyjno-sportowe, kulturalne materiały informacyjno-edukacyjne z prośbą o ich rozpowszechnienie oraz podjęcie działań o charakterze prewencyjnym.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzono pogadanki, prelekcje na obiektach prowadzących zimowe i letnie formy wypoczynku.
- Działaniami edukacyjno-informacyjnymi objęto wszystkich organizatorów zimowych i letnich form wypoczynku.
- Tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa poruszane były w trakcie wszystkich eventów i happeningów przeprowadzanych w tym okresie.
- Działaniami łącznie objęto
 - „Bezpieczne Ferie 2022” 2549 osób podczas 26 działań
 - „Bezpieczne Wakacje 2022” 17484 osoby podczas 138 działań.

❖ Działalność szkoleniowa

W ramach działalności PSSE w Rybniku przeprowadzała szkolenia skierowane zarówno do koordynatorów programów edukacyjnych w placówkach oświatowych jak również skierowanych do uczniów czy ogółu społeczeństwa np.

- Szkolenie „Bezpieczna praca – bezpieczne wakacje – szkolenie dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Szkolenie dla koordynatorów programów profilaktycznych „Trzymaj Formę, „Bieg po zdrowie”, Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.

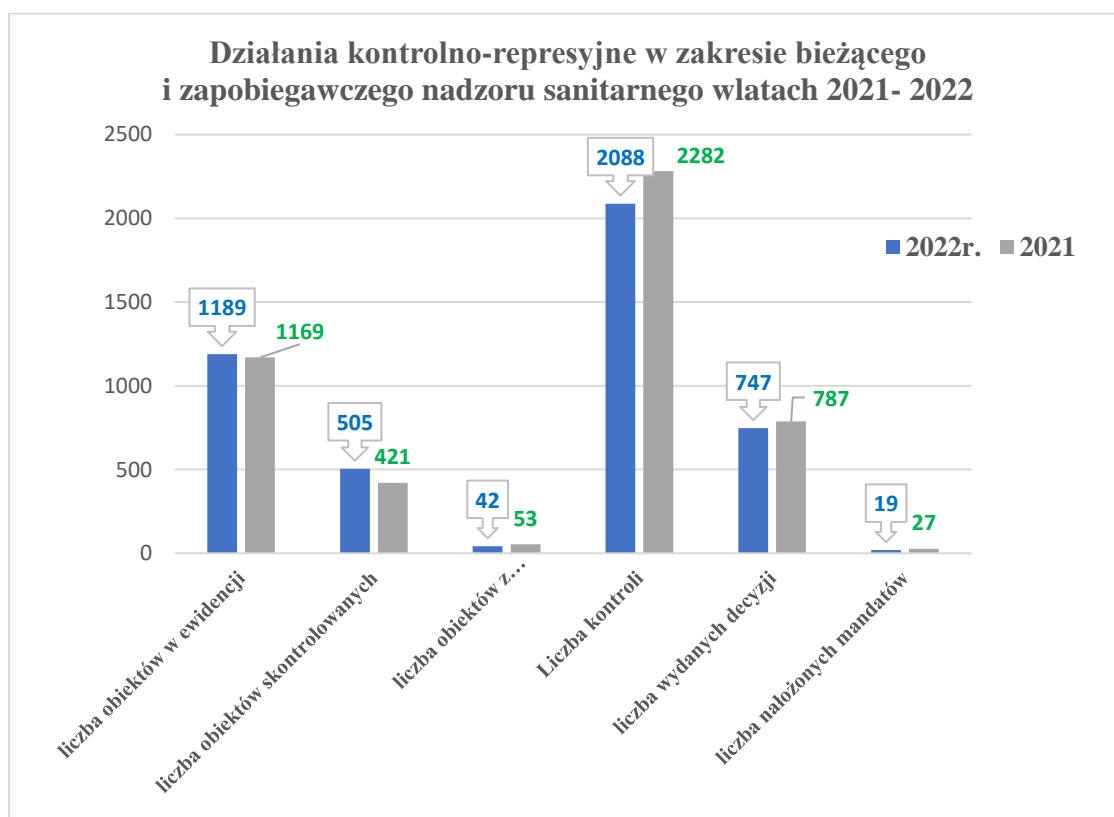

STAN SANITARNY MIASTA ŻORY W 2022 ROKU

DZIAŁANIA W RAMACH BIEŻĄCEGO I ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO

W 2022r. nadzorem objęto **1189** obiektów. Skontrolowano ogółem **505** obiektów, w **42** obiektach stwierdzono nieprawidłowości. Przeprowadzono ogółem **2089** kontroli sanitarnych w związku z prowadzonym bieżącym i zapobiegawczym nadzorem sanitarnym na terenie miasta Żory, w tym **1452** kontroli w zakresie eksportu - importu środków spożywczych. PPIS w Rybniku wydał ogółem **747** decyzji administracyjnych. Nałożono **19** mandatów na kwotę **2600,00zł**.

Odsetek obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości w latach 2018-2022

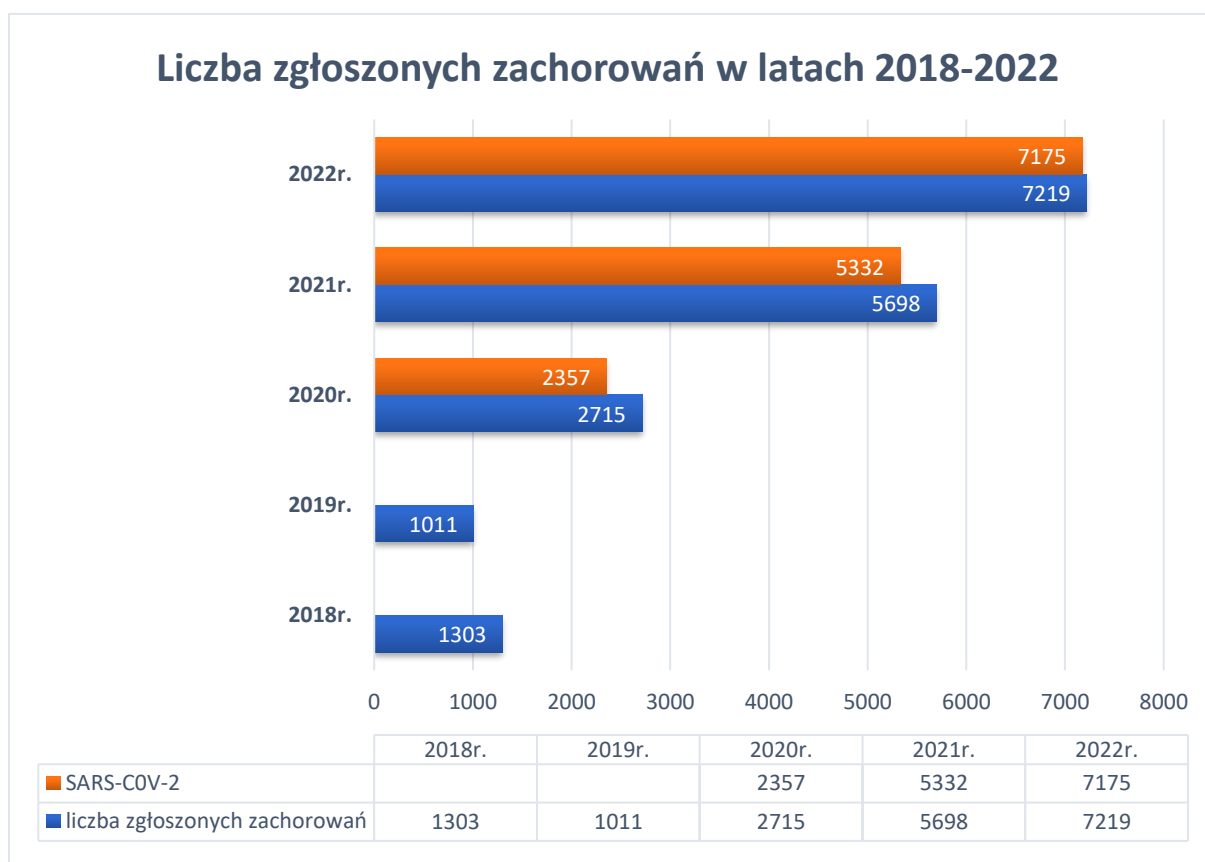
Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Odsetek obiektów	13,7%	15,9%	8,2%	12,6%	8,3%

W 2022 roku najwięcej nieprawidłowości (jak i w latach ubiegłych) stwierdzono w zakresie nadzoru nad warunkami higieny pracy w środowisku pracy i nadzoru nad chemikaliami (41,7% skontrolowanych zakładów pracy) oraz w zakresie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności (8,1 % skontrolowanych obiektów). Odnotowano natomiast wzrost odsetek obiektów z nieprawidłowościami w ramach nadzoru nad warunkami higieniczno-sanitarnymi w placówkach oświatowych (13,6% skontrolowanych placówek)

ZAPOBIEGANIE ORAZ ZWALACZANIE ZAKAŻEŃ I CHOROÓB ZAKAŻNYCH U LUDZI

Ogółem w mieście Żory odnotowano **7219** zgłoszeń zachorowań na choroby zakaźne, zakażenia, zatrucia, grypę. Przeważającą część zachorowań dotyczyło zakażenia SARS-CoV-2- 3711.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Zestawienie liczby zachorowań i hospitalizacji w 2022 roku w porównaniu do 2021 roku.

Lp.	Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Liczba zachorowań/ hospitalizacji	Odnotowano (wzrost, spadek, na tym samym)
		2021	2022	w 2022
1	Salmoneloza- zatrucie pokarmowe	20/16	15/13	↓
2	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (ogółem) w tym wywołane przez <i>Clostridium difficile</i>	15/15	11/11	↓
3	Salmoneloza- posocznica i inne zakażenia pozajelitowe	1/1	2/2	↑
4	Wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2	71/65	225/222	↑
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo-jelitowe, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu w tym u dzieci do lat 2	8/2	21/2	↑
6	Płonica (szkarlatyna)	15/0	56/0	↑
7	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pyogenes</i> , inwazyjna	0/0	1/0	↑
8	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat	0	1/1	↑
9	Borelioza	14/0	18/0	↑
10	Styczność i narażenie na wściekliznę/potrzeba szczepień	6	4	↓
11	Ospa wietrzna	140/0	392/0	↑
12	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	8/0	9/0	↑
13	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	0	3/0	↑
14	Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)	1/0	3/0	↑
15	Choroba wywołana przez <i>Streptococcus pneumoniae</i> , inwazyjna	1/1	4/4	↑
16	Choroba meningokokowa inwazyjna	0	1/1	↑
17	Gruźlica	15	6	↓
18	Grypa (podejrzenia)	0	2621	↑
19	Ostre porażenia wiotkie u dzieci w wieku 0-14	0	1/1	↑
20	COVID-19	5332	3711	↓

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r. w porównaniu do roku 2021 odnotowano znaczny wzrost zachorowań na ospę wietrzną (wzrost o 252 przypadki) , wirusowe zakażenia jelitowe (ogółem) w tym u dzieci do lat 2 (wzrost o 154 przypadków) oraz płonicę (wzrost o 41 przypadków). Odnotowano również wzrost zgłoszonych podejrzeń zachorowań na grypę o 2621 przypadków. Spadła natomiast liczba zgłoszonych zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2 o 1621 przypadków.

W 2022 r. na terenie miasta Żory 22 osób zostało narażonych na wściekliznę, z tego 4 osoby decyzją lekarza specjalisty zostało poddanych szczepieniu przeciw wściekliznie (w 2021r. - 21 osoby, 6 poddanych szczepieniom).

W 2022r. 5 osób zostało zarejestrowanych jako nosiciele pałeczek *Salmonella* (serotyp – *Salmonella enteritidis*).

W 2022r. odnotowano 27 zgonów z powodu choroby zakaźnej - wirus SARS-CoV-2, co stanowiło 0,7 % zachorowań na SARS-CoV-2. Stwierdzono znaczny spadek zgonów spowodowanych zakażeniem wirusem SARS-CoV-2 w stosunku do liczby zgłoszonych zachorowań na SARS-CoV-2 (w 2021 r. odsetek zgonów spowodowanych SARS-CoV-2 wynosił 2,06%), co świadczy o skuteczności szczepień ochronnych na COVID-19 wpływających przede wszystkim na łagodniejszy przebieg zakażenia wirusem SARS-CoV-2.

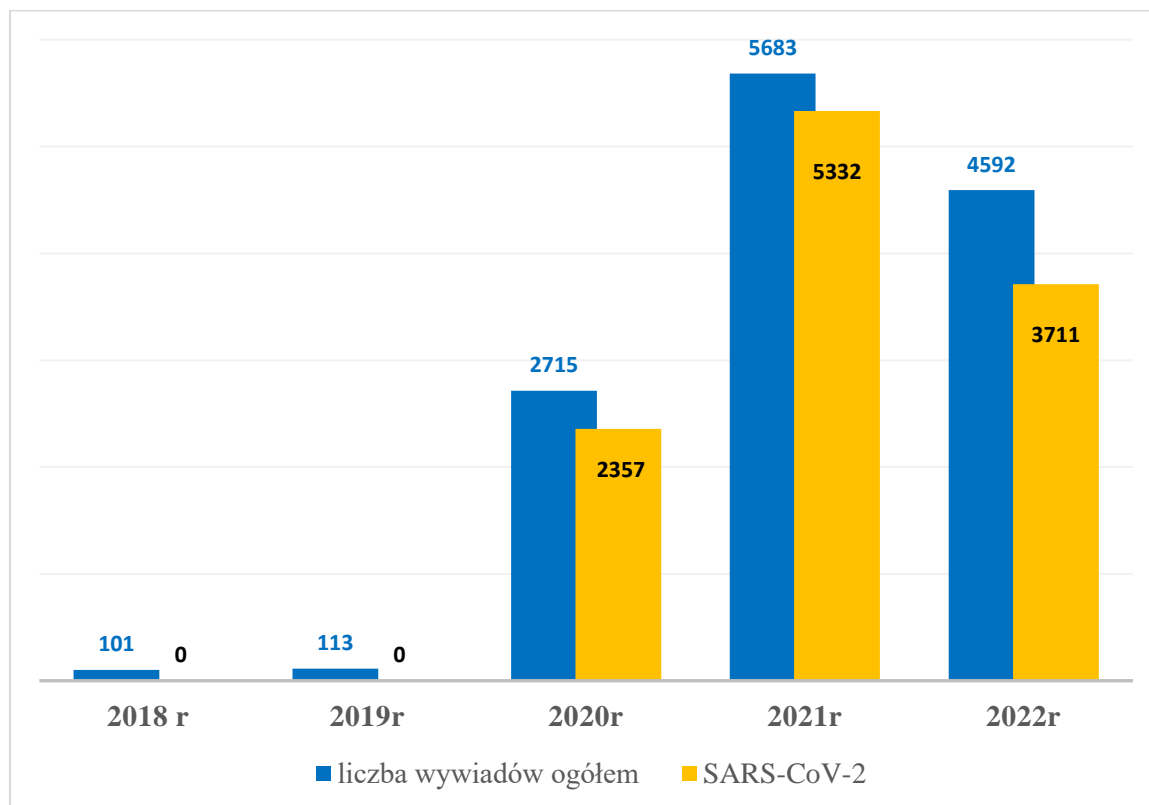
Liczba zgłoszonych zgonów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zgonów					
Ogółem	0	0	78	113	27
SARS-CoV-2	0	0	78	110	27

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022r w związku ze zgłoszonymi zachorowaniami wśród mieszkańców miasta Żory przeprowadzono ogółem 4592 wywiadów epidemiologicznych, w tym 3711 wywiady epidemiologiczne w związku z zachorowaniem na SARS-CoV-2.

Liczba przeprowadzonych wywiadów w latach 2018-2022

Ogniska epidemiczne

W 2022 r. nie zgłoszono wystąpienia ogniska epidemiczne w podmiotach wykonujących działalność leczniczą.

Odnotowano 2 ogniska wywołane COVID-19 w placówkach niemedycezných tj. w placówce szkolnej oraz Domu Pomocy Społecznej.

Ogniska choroby przenoszonej drogą pokarmową

Zarejestrowano jedno ognisko choroby przenoszonej drogą pokarmową w żłobku. Odnotowano kilka zachorowań wywołanych czynnikiem *Salmonella* u dzieci. Wykonano badania personelu oraz domowników osób chorych. Sekcja HŻŻiPU i HKiŚ przeprowadziły kontrolę w obiekcie i pobrały próby do badań. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Działania profilaktyczne w zakresie chorób zakaźnych

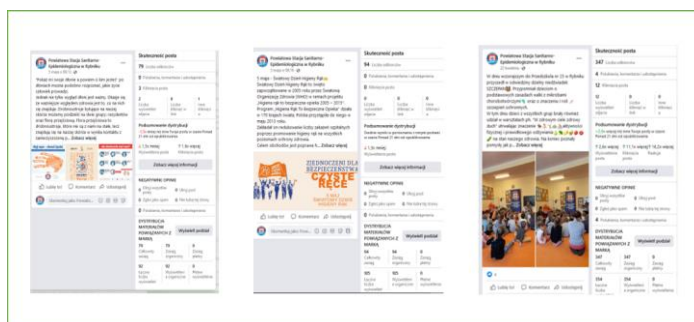
Działania w zakresie profilaktyki chorób zakaźnych w związku z trwającym stanem zagrożenia epidemicznego w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców Miasta Żory prowadzone były wielowymiarowo, tj:

- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych/ ponadpodstawowych:
 - „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS” edukacją objęto 2349 osób w trakcie 16 działań.
 - „Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C. Do realizacji programu przystąpiło 4 szkół a edukacją objęto 210 osób.
 - **Akcja informacyjno-edukacyjna „Wirusoochrona”**. Działanie prowadzono w dwóch edycjach: wiosennej i jesiennej do której przystąpiły łącznie 142 placówki szkolne i przedszkolne a edukacja objęto 31862 osób.
- Prowadzono jednocześnie akcje i kampanie społeczne oraz medialne takie jak:
 - Promujące szczepienia ochronne w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” oraz „Europejski Tydzień Szczepień” (Łącznie 108 działań, 1215 odbiorców).
 - Akcję informacyjno-edukacyjną „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”. (łącznie 20 działań, 3778 odbiorców).
 - Kampanię społeczną #Szczepimy się. (Łącznie 37 działań, 2601 odbiorców).
 - „Tydzień profilaktyki chorób zakaźnych”
 - Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej. (Łącznie 3 działania, 271 odbiorców).
- **Działania w zakresie tematów:**
 - Profilaktyki zakażeń **wirusem SARS-CoV-2**. (Łącznie 21 działań, 2395 odbiorców).
 - Profilaktyki **grypy**. (Łącznie 42 działania, 4019 odbiorców).
 - Prewencji w zakresie antybiotykooporności w tym, **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** oraz **Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach**. (Łącznie 39 działań, 5837 odbiorców).
 - Obchodów **Światowego Dnia Higieny Rąk, Światowego Dnia Mycia Rąk** itp.
 - **Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica,**

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne. (Łącznie 83 działania, 12350 odbiorców).

- Dystrybuowanie materiałów edukacyjno-informacyjnych w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano je podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzono konkurs na 30 sekundowy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk w ramach Wojewódzkiej Akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „WIRUSOCHRONA”
- Na bieżąco w mediach społecznościowych zamieszczano ważne materiały edukacyjno-informacyjne oraz znaczące dla tematu informacje.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Dużą uwagę poświęcono profilaktyce chorób zakaźnych przenoszonych przez kleszcze.

SZCZEPIENIA OCHRONNE

Na terenie miasta Rybnika szczepienia obowiązkowe realizowane są w 14 punktach szczepień. Przeprowadzono 11 kontroli sanitarnych w punktach szczepień w zakresie dokumentacji i wykonywania szczepień ochronnych.

Ponadto w związku z prowadzoną przez Głównego Inspektora Sanitarnego analizą funkcjonowania systemu szczepień i dystrybucji szczepionek przeprowadzono kontrole we wszystkich punktach szczepień w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej działających na nadzorowanym terenie. Kontrolą objęto w szczególności :

- ✓ system informowania pacjenta o zbliżającym się terminie szczepień kalendarzowych,
- ✓ system zamawiania szczepionek ze stacji sanitarno-epidemiologicznej,
- ✓ sposób przechowywania szczepionek przez świadczeniodawców ,
- ✓ procedury monitorowania terminów ważności preparatów szczepionkowych i postępowanie ze szczepionkami, dla których upłynął termin ważności.

Ww. zakresie przeprowadzono 8 kontroli sanitarnych.

Corocznie opracowywana jest analiza stanu zaszczepienia populacji dzieci i młodzieży. Dokonuje się jej na podstawie danych uzyskanych ze sprawozdania rocznego ze szczepień ochronnych (MZ-54).

Liczba kart uodpornienia dzieci i młodzieży poniżej 20 lat wg roku urodzenia (2022-2003) podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym w 2022r. na podstawie informacji zawartych w sprawozdaniach składanych przez punkty szczepień – 15838 (w roku 2021 – 15987).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Na nadzorowanym terenie nadal odnotowuje się wzrost osób uchylających się od obowiązkowych szczepień ochronnych - na koniec roku 2022 punkty szczepień wykazały 338 nieszczepionych dzieci. W porównaniu do roku 2021: nieszczepionych dzieci było 320. Najliczniejszą grupę osób uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych stanowią rodzice/opiekunowie prawni, którzy nie wskazują powodu nie wykonania szczepień. Inne przyczyny uchylania się od obowiązku szczepień ochronnych to: odrębność kulturowa, religijna, etniczna, wpływ środowisk propagujących medycynę alternatywną, wpływ ruchów antyszczepionkowych, wcześniej NOP u osoby zobowiązanej.

Obowiązek poddawania się szczepieniom ma w Polsce charakter powszechny i podlegają mu wszystkie osoby przebywające na terenie Polski. Podstawą prawną nałożenia obowiązku szczepień przeciw wybranym chorobom zakaźnym jest art. 5 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*, który nakłada obowiązek poddawania się szczepieniom ochronnym na osoby przebywające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Zwolnione z tego obowiązku są osoby przebywające krócej niż 3 miesiące. W odniesieniu do osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych (np. dzieci) odpowiedzialność za wypełnienie tego obowiązku ponosi osoba sprawująca nad tą osobą prawną pieczę (rodzic) albo jej opiekun faktyczny. Wykonanie obowiązku szczepień przez osoby zobowiązane do poddawania się szczepieniom (poddawania dzieci szczepieniom) jest zabezpieczone środkami egzekucji administracyjnej. Państwowy powiatowy inspektor sanitarny, jako organ administracji publicznej sprawujący nadzór nad realizacją szczepień ochronnych, jest uprawniony w trybie przewidzianym w przepisach ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. *o postępowaniu egzekucyjnym w administracji* (Dz. U. z 2022 r. poz. 479z późn. zm.) do żądania od osób zobowiązanych wykonania obowiązku szczepień – tj. jest prawnym wierzycielem tego obowiązku administracyjnego. Przepisy tej ustawy jednocześnie nakładają na organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej będące wierzycielami obowiązku szczepień ochronnych prawny obowiązek podejmowania wszelkich czynności zmierzających do zastosowania przewidzianych prawem środków egzekucyjnych w celu nakłonienia osoby uchylającej się od wykonania obowiązku szczepień ochronnych. Organem egzekucyjnym właściwym w sprawie prowadzenia egzekucji obowiązku szczepień jest wojewoda, do którego kierowane są przez państwowych powiatowych inspektorów sanitarnych wnioski o wszczęcie egzekucji administracyjnej jego wykonania. Skierowanie wniosku do wojewody o egzekucję administracyjną obowiązku szczepień jest poprzedzone wystosowaniem do osoby uchylającej się upomnienia, zawierającego wezwanie do wykonania obowiązku szczepień

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

ochronnych z zagrożeniem skierowania sprawy na drogę egzekucji administracyjnej, następnie sporządzeniem przez wierzyciela tzw. tytułu wykonawczego.

W 2022r. wystosowano ogółem 26 pism informacyjnych przypominających o obowiązku szczepień ochronnych, w tym 11 wezwań do osób (opiekunów prawnych) uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych.

Niepożądany odczyn poszczepienny (NOP)

Niepożądany Odczyn Poszczepienny (NOP) to każde zaburzenie stanu zdrowia związane ze szczepieniem, które wystąpiło w okresie 4 tygodni po podaniu szczepionki. Wyjątek stanowią NOP po szczepieniu przeciw gruźlicy, w których kryterium czasowe jest dłuższe. NOP może być wynikiem:

- problemów zdrowotnych przypadkowo występujących w tym samym czasie co szczepienie;
- indywidualnej reakcji organizmu osoby szczepionej na podanie szczepionki;
- nieprawidłowej techniki wykonania szczepienia;
- wady szczepionki wynikającej ze złego przechowywania.

W rejestrze Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych prowadzonym przez Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Rybniku w 2022 r. odnotowano 7 zgłoszonych przez lekarzy Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych (w tym 3 po szczepionkach przeciw COVID-19), w 2021 r. odnotowano 16 NOP (w tym 8 po szczepionkach przeciw COVID-19).

Wyniki analizy stanu zaszczepienia oraz dane dotyczące zgłaszanych Niepożądanych Odczynów Poszczepiennych są corocznie publikowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Instytut Badawczy w Warszawie (NIZP-PZH-PIB) w biuletynie pt. „Szczepienia Ochronne w Polsce” za dany rok na stronie internetowej : www.pzh.gov.pl. Biuletyn jest podstawowym źródłem informacji o stanie uodpornienia populacji dzieci i młodzieży w Polsce.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Liczba zarejestrowanych NOP w latach 2019-2022- wg szczepionki po której wystąpił NOP

Szczepionka po której wystąpił NOP	Zarejestrowanych w PSSE w Rybniku	Zakwalifikowany jako NOP- z terenu miasta Żory		
	Ogółem	ciężki	poważny	łagodny
2019 rok				
BCG	3	0	0	0
DTP	4	0	0	0
InfanrixHexa	2	0	0	2
InfanrixHexa, Synflorix	1	0	0	0
InfanrixHexa, Synfolrix, Rotarix	1	0	0	1
Tertaxim	4	0	0	1
MMR	3	0	0	2
Tdap	1	0	0	1
InfanrixIPV +Hib	1	0	0	1
Hexacima, Synflorix	3	0	0	0
DTP, Imovax, Act-Hib	1	0	0	0
DTP, Act-Hib	1	0	0	0
Tetraxim, , MMR	1	0	0	0
Pentaxim, EuvaxB	1	0	0	0
2020 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Bexsero	2	0	1	0
DTP	2	0	0	1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

BCG	1	0	0	1
Synflorix	1	0	0	0
Hexacima	1	0	0	0
InfanrixIPV	1	0	0	0
InfanrixDTPa	1	0	0	0
Varilrix	1	0	0	0
Pentaxim	1	0	0	1
Prevenar13	1	0	0	1
MMR	1	0	0	1
VaxigripTetra	1	0	1	0
Pentaxim, Prevenar13	1	0	0	0
InfanrixHexa, Prevenar13	1	0	0	0
DTP, Act-Hib,Imovax	1	0	0	0
EuvaxB				
2021 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
Act-Hib	1	0	0	0
Astra Zeneca	25	1	1	2
Bexsero	1	0	0	0
Comirnaty	29	0	3	3
MODERNA	8	0	0	0
Janssen	4	0	0	0
DTP	1	0	0	0
Euvax B pentaxim rotateq synflorix	1	0	1	0
Euvax B Pentaxim Prevenar 13	1	0	0	1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Gardasil 9	1	0	0	0
Infanrix Hexa	1	0	0	0
Infanrix IPV	3	0	0	1
Infanrix IPV Hib	1	0	0	0
MMR, Varivax Synflorix	1	0	0	0
Prevenar 13	1	0	1	0
Prevenar13 Pentaxim	1	0	0	1
2022 rok				
	ogółem	ciężki	poważny	łagodny
AstraZeneca	1	0	0	0
Boostrix	1	0	0	0
BCG	2	0	0	2
Comirnaty	7	0	1	2
DTP Imovax Act-hib, Prevenar 13	1	0	1	0
INFANRIX HEXA	1	0	0	0
MMR	1	0	0	0
Pentaxim	1	0	0	1
Pentaxim Prevenar13	1	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

NOP COVID-19 zgłoszonych do PPIS w Rybniku- wg grup wiekowych

wg grup wiekowych	2021	2022
od 6m.ż. do 4 lat	-	0
5-11 lat	0	2
12-15 lat	0	2
>15 lat	66 (w tym 1 osoba 16 lat)	4
Razem	66	8

Kalendarz wprowadzania szczepienia COVID-19

- 12-15 lat - od 7 czerwca 2021
- 5-11 lat – od 12 grudnia 2021
- 6 m.ż, - 4 lat – od 12 grudnia 2022r.

Warunkiem osiągnięcia odporności w skali populacji jest wysoki odsetek zaszczepionych osób (zwykle odporność populacyjną osiąga się przy zaszczepieniu wysokiego odsetka populacji – tj. co najmniej ok. 95%), co skutecznie zapobiega szerzeniu się zachorowań na choroby zakaźne. Chronione są bowiem nie tylko osoby uodpornione w drodze szczepienia, ale również te osoby, które ze względu na przeciwwskazania zdrowotne nie mogą być przeciw nim szczepione, noworodki i najmłodsze niemowlęta, a także osoby, które nie wykształciły odporności immunologicznej pomimo prawidłowego przeprowadzonego szczepienia (np. osoby z niedoborami odporności immunologicznej oraz w trakcie leczenia immunosupresyjnego po przeszczepie).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Niezależnie od sprawowanego nadzoru Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny prowadzi działania informacyjne promujące szczepienia ochronne jako bezpieczną i skuteczną metodę zapobiegania chorobom zakaźnym, w szczególności u dzieci i młodzieży w ramach oświaty zdrowotnej.

Samorząd lokalny Miasta Żory w 2022 r. prowadził również profilaktyczne akcje szczepień:

- **„Program profilaktycznych szczepień przeciw meningokokom dla dzieci dwuletnich z terenu miasta Żory”** na lata 2020-2022 – zaszczepiono 116 osób (w 2022 zaszczepiono 167 dzieci),
- **„Program przeciwko zakażeniom pneumokokowym dla osób chorujących na nowotwory złośliwe zamieszkałych na terenie miasta Żory”** – zaszczepiono 4 osoby (w 2021 r. – 6 osób).

STAN SANITARNY W PODMIOTACH WYKONUJĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ

W 2022r. w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono kontrole w zakresie:

- ✓ wymagań jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (w tym stan techniczny pomieszczeń), wymagania dotyczące sprzętu oraz personelu medycznego,
- ✓ nadzoru nad procesem dekontaminacji (dezynfekcji i sterylizacji)
- ✓ opracowania i stosowania procedur higienicznych, w tym mycia i dezynfekcji rąk, postępowania po ekspozycji, mycia i dezynfekcji sprzętu medycznego, sprzątania i dezynfekcji pomieszczeń, postępowania z brudną bielizną, postępowania z odpadami medycznymi (ONS/E kontroluje odpady w podmiotach wykonujących działalność leczniczą jako praktyka zawodowa w pozostałych podmiotach nadzór HKiŚ),
- ✓ dostępności użycia środków ochrony osobistej personelu,
- ✓ postępowania ze sprzętem jednorazowego oraz wielokrotnego użytku,
- ✓ kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Lecznictwo zamknięte

Według ewidencji zarejestrowane są 3 podmioty lecznicze, w tym jeden szpital jednodniowy.

W 2022r. przeprowadzono 3 kontrole sanitarne u 2 podmiotów leczniczych, tj:

- ✓ 2 kontrole Szpitala Miejskiego w Żorach przy ul. Dąbrowskiego 20
- ✓ 1 kontrolę Chirurgii Endoskopowej przy ul. Bankowej 2 w Żorach.

W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Wydano natomiast 2 decyzje zmieniającą termin wykonania obowiązków dotyczące złego stanu technicznego Szpitala Miejskiego w Żorach.

Ponadto przeprowadzono 1 kontrolę sanitarną w Hospicjum.

Lecznictwo Otwarte – w tym praktyki zawodowe.

Według ewidencji na terenie miasta Żory zarejestrowanych jest 138 obiektów.

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 28 kontroli w obiektach podmiotów leczniczych i praktykach zawodowych, w tym 1 kontrolę sprawdzającą.

W jednym obiekcie stwierdzono nieprawidłowości dotyczące nieodpowiedniego stanu technicznego wyposażenia, została wydana decyzja nakazująca. Decyzja została wykonana w całości.

Stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych podmiotów nie budził zastrzeżeń.

BEZPIECZEŃSTWO WODY

Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach swoich ustawowych obowiązków prowadzi nadzór sanitarny nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (w tym ciepłą wodą użytkową w zakresie bakterii *Legionella sp.*), nad jakością wody na pływalniach, kąpieliskach oraz miejscach wykorzystywanych do kąpieli.

W 2022 r. w ramach nadzoru nad bezpieczeństwem wody skontrolowano 9 obiektów i przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych oraz wydano ogółem 3 decyzje administracyjne:

- ✓ 2 decyzje dot. oceny okresowej rocznej i półrocznej o jakości wody przeznaczonej do spożycia,
- ✓ 1 decyzja dot. oceny rocznej jakości wody na pływalni.

Ponadto wydano 1 ocenę obszarową jakości wody przeznaczonej do spożycia oraz 35 ocen dot. materiałów i wyrobów służących do kontaktu z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi

Głównym źródłem zaopatrzenia w wodę dla miasta są ujęcia powierzchniowe w Goczałkowicach, Dzieńkowicach i Czańcu. Pozostała część wody pochodzi z ujęć głębinowych własnych, zlokalizowanych w Żorach-Roju. W ramach zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia dostarczano w 2022 r. na terenie miasta Żory ogółem średnio ok. 7,2 tys. m³/d wody, co oznacza, że ilość ta kształtuje się na podobnym poziomie, co w roku poprzednim.

Na terenie miasta wyodrębnia się następujące strefy zaopatrzenia w wodę:

- ❖ **strefa zaopatrzenia w wodę** zasilana ze stref "Goczałkowice" i „Mikołów” – **5125,0 m³/d.**
- ❖ **strefa zaopatrzenia w wodę** pochodząca z ujęcia głębinowego w Żorach-Roju – **2111,0 m³/d.**

Podmiotami realizującymi zbiorowe zaopatrzenie w wodę dla miasta Żory są:

- Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. 44-026 Katowice, ul. Wojewódzka 19 - producent i dostawca wody pochodzącej z ujęć powierzchniowych, zlokalizowanych poza terenem miasta,
- Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. 44-240 Żory, ul. Wodociągowa 10 (właściciel ujęcia głębinowego w Żorach-Roju, wyłączny dystrybutor wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie miasta),

Dodatkowo ujęcie indywidualne posiadają Miejskie Zakłady Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. – Szpital Miejski w Żorach, ul. Dąbrowskiego 20.

W ramach kontroli wewnętrznej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, którą prowadziły w 2022 r. przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne i inne podmioty działające na terenie miasta Żory, tj. Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Żorach, a także Miejskie Zakłady Opieki Zdrowotnej Sp. z o.o. w Żorach – Szpital Miejski w Żorach, ul. Dąbrowskiego 20 (posiadający indywidualne ujęcie wody), zostały wykonane badania 60 próbek wody w zakresie monitoringu parametrów grupy A oraz 7 próbek w zakresie monitoringu parametrów grupy B. Próbkę w badanym zakresie spełniały obowiązujące wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W ramach własnego planu działania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku w 2022 r. przeprowadził 3 kontrole sanitarną mającą na celu ocenę jakości wody w poszczególnych strefach, w trakcie których do badań laboratoryjnych zostało pobranych 8 próbek.

Szpital Miejski w Żorach, ul. Dąbrowskiego 20, w 2022 r. przez większość czasu był zasilany z wodociągu miejskiego z powodu zbyt dużych kosztów utrzymania indywidualnego ujęcia wody.

Odsetek kwestionowanych próbek wody do spożycia w latach 2019-2022

ROK	2019	2020	2021	2022
Odsetek próbek wody	7,0%	6,0%	4,0%	0 %

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku systematycznie otrzymywał informacje o wszelkich awariach wodociągowych na terenie miasta.

W 2022 r. nie odnotowano interwencji dotyczących jakości wody na terenie miasta Żory.

Na przestrzeni całego roku otrzymywano też na bieżąco powiadomienia o zamiarze odcięcia dostaw wody osobom fizycznym lub firmom w związku z nieregulowaniem rachunków za wodę, zawierające propozycję, zgodnie z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, zastępczego punktu poboru wody.

Zarówno wyniki badań własnych wynikających z planu działania, o których mowa wyżej, jak i wyniki kontroli wewnętrznej przedsiębiorstw wod-kan i innych podmiotów, umieszczane były, jak co roku, w bazie danych EXCEL WODA prowadzonej przez tut. organ, służącej zarówno ich raportowaniu do Unii Europejskiej, jak i wykorzystywaniu do sporządzania bieżących sprawozdań, raportów czy ocen.

W 2022 roku podobnie jak rok wcześniej konsumentom dostarczano wodę w ramach zbiorowego zaopatrzenia, zgodną z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Ciepła woda użytkowa

W 2022 roku kontynuowano zadanie polegające na pełnieniu nadzoru nad ciepłą wodą użytkową w zakresie obecności pałeczek Legionella sp. w budynkach zamieszkania zbiorowego.

Pałeczki Legionella, jeśli występują w instalacji wody ciepłej, mogą spowodować u ludzi, szczególnie o obniżonej odporności, groźne zapalenie płuc lub tzw. gorączkę Pontiac.

Na terenie miasta Żor dokonano poboru ciepłej wody użytkowej w 5 obiektach.

Przeprowadzono łącznie 5 kontroli i pobrano 21 próbek, w tym:

- ✓ w 3 podmiotach leczniczych (szpitale): 3 kontrole, pobrano 15 próbek wody do badań laboratoryjnych,
- ✓ w 1 hotelu: 1 kontrola, pobrano 3 próbki wody do badań laboratoryjnych,
- ✓ -1 Domu Pomocy Społecznej: 1 kontrola, 3 próbki wody do badań laboratoryjnych.

W kontrolowanych obiektach, ciepła woda użytkowa spełniała obowiązujące wymagania Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r., poz. 2294).

Woda na pływalniach

Jakość wody wykorzystywanej do kąpieli, na terenie miasta Żory, kontrolowana była na przestrzeni minionego roku w jednej funkcjonującej na terenie miasta pływalni krytej (Park Wodny Aquarion).

Zarządzający pływalnią, zgodnie z harmonogramem na 2022 r., uzgodnionym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Rybniku, zbadał 301 próbek wody w akredytowanym laboratorium, z którym wcześniej zawarł umowę.

Z przeprowadzonej przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku analizy otrzymanych na bieżąco od zarządzających pływalniami wyników badań pobieranych próbek wody wynika, iż badania wykonywane były zgodnie z przyjętymi harmonogramami, a uzyskane wyniki świadczyły o poprawnym funkcjonowaniu systemów cyrkulacji. Nie mniej jednak nie oznacza to, że systemy te zawsze funkcjonowały bez problemów - stwierdzono pojedyncze przypadki przekroczeń dla Legionella sp., i utlenialności. W przypadku wystąpienia nieprawidłowości zarządzający pływalnią informował o dokonanych działaniach naprawczych, a kolejne wyniki wskazywały na poprawę funkcjonowania systemów uzdatniania wody. W przypadku przekroczenia pałeczek Legionella sp. w jacuzzi nr 3 i w wodzie doprowadzanej do jacuzzi nr 2 z cyrkulacją, zastosowano dezynfekcję szokową i wymianę wody w niecce oraz wyłączono nieckę z użytkowania, do czasu otrzymania wyników potwierdzających skuteczność działań naprawczych.

W ramach nadzoru sanitarnego nad pływalniami przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną obejmującą również pobór próbek wody do badań laboratoryjnych - pobrane zostały 22 próbki wody.

Stwierdzone przekroczenia dotyczyły następujących parametrów:

- mętność,
- chlor związany,
- chlor wolny,
- potencjał redox.

Podczas przeprowadzonej przez przedstawicieli Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku kontroli w ww. obiekcie, w zakresie wypełniania przez zarządcę pływalni obowiązku informowania osób korzystających z pływalni o jakości wody stwierdzono, że w przypadku przedmiotowej pływalni zamieszczano stosowny komunikat.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Zgodnie z przepisami krajowymi Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku dokonuje zbiorczej rocznej oceny, czy woda na pływalni odpowiada wymaganiom, poprzez analizę:

- parametrów jakości wody na pływalni ocenionych na podstawie wymagań określonych w przepisach krajowych,
- wyników badań wody na pływalni wykonanych przez zarządzającego pływalnią,
- zakresu i częstotliwości wykonywania badań wody przez zarządzającego pływalnią oraz zastosowanych metodyk referencyjnych analiz,
- wyników badań wody na pływalni wykonywanych przez właściwego państwowego inspektora sanitarnego w roku kalendarzowym, którego dotyczy ocena.

Zgodnie z przepisami krajowymi zbiorcza roczna ocena za poprzedni rok kalendarzowy jest dokonywana do dnia 31 marca kolejnego roku. W 2022r. wydano jedną ocenę roczną.

Woda w kąpieliskach i w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli

Woda w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli jest elementem środowiska i jej jakość jest bezpośrednio uzależniona od stanu tego środowiska. Systematyczne monitorowanie, zarządzanie jakością oraz nadzór nad jakością wody w kąpieliskach, wprowadzone przepisami krajowymi w oparciu o przepisy dyrektywy 2006/7/WE, poprzez m.in. podejmowanie działań mających na celu rozpoznawanie zagrożeń, poprawę jakości wody, wprowadzanie ograniczeń w kąpeli, nadzór sprawowany przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, skutkuje minimalizacją ryzyka dla kąpiących się.

Zapewnienie wysokiego poziomu ochrony wody w kąpieliskach jest możliwe poprzez ocenę realnych zagrożeń, analizę wskaźników mikrobiologicznych i przede wszystkim poprzez zarządzanie jakością wody w kąpieliskach przez: organizatora, wójta, burmistrza lub prezydenta miasta oraz organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, które pozwalają na wykrycie zanieczyszczeń stanowiących niebezpieczeństwo dla osób kąpiących się.

Zgodnie z przepisami prawa krajowego środki zarządzania polegają na: określeniu i regularnej aktualizacji profilu wody w kąpielisku, określeniu harmonogramu kontroli wody, kontroli i ocenie jakości wody w kąpielisku, klasyfikowaniu jakości wody, określeniu oraz ocenie przyczyn zanieczyszczenia, które mogłyby mieć wpływ na wodę w kąpielisku oraz niekorzystnie wpływać na zdrowie kąpiących się, informowaniu społeczeństwa, w tym aktywne rozpowszechnianie i niezwłoczne udostępnianie informacji o klasyfikacji wody

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

w kąpielisku oraz zakazie kąpieli przez oznakowanie kąpieliska, podejmowaniu działań mających na celu zapobieganie narażeniu kąpiących się na kontakt z czynnikami zagrażającymi ich życiu lub zdrowiu.

Na terenie miasta Żory w 2022 r. funkcjonowało jedno kąpielisko „*Śmieszek*” (sezon kąpielowy 25.06.2022 r. - 31.08.2022 r.). Wykonano 1 kontrolę urzędową przed sezonem i 3 kontrole wewnętrzne w trakcie trwania sezonu, które wykonał organizator (MOSiR Żory). Na podstawie wyników pobranych próbek i ocen wizualnych, dokonywano bieżących ocen jakości wody w kąpielisku, które przekazywano Prezydentowi Miasta Żory. Dokonano także oceny sezonowej. Woda w przedmiotowym kąpielisku była przydatna do kąpieli w trakcie całego sezonu.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) poza kąpieliskami mogą być również tworzone miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli, które mogą funkcjonować przez okres nie dłuższy niż 30 dni w kalendarzowym. Utworzenie miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odbywa się za zgodą rady gminy w drodze uchwały (po złożeniu odpowiedniego wniosku przez organizatora takiego miejsca). Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpieli mają zabezpieczyć wyjątkowe sytuacje, w których występuje konieczność zorganizowania formy rekreacji związanej z kąpielą. Sytuacje te to przypadki, w których nie dało się wcześniej przewidzieć konieczności utworzenia miejsca do kąpieli zgodnie z wymaganiami i procedurą przewidzianą dla kąpielisk. Mogą one być związane z koniecznością np. zorganizowania zawodów, obozu czy też wydarzeń kulturalnych połączonych z wypoczynkiem (kąpielą).

W 2022r. mieście Żory brak było miejsc wykorzystywanych do kąpieli.

Informacje dot. kąpieliska, w tym wyniki badań były zamieszczane przez tut. Organ oraz organizatora w ogólnopolskim Serwisie Kąpieliskowym.

Serwis kąpieliskowy zgodnie z art. 347 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (Dz. U z 2022r. poz. 2625) to serwis internetowy, w którym prezentowane są dane o kąpieliskach w Polsce, wraz z informacjami o jakości wody w kąpieliskach.

Celem *Serwisu kąpieliskowego* jest natychmiastowe prezentowanie aktualnych informacji o jakości wody w kąpieliskach podczas trwania sezonu kąpielowego, tak aby minimalizować ryzyko zdrowotne osób kąpiących się.

W *Serwisie kąpieliskowym* w trakcie trwania sezonu kąpielowego publikowane były m.in. na mapie Polski wszystkie wyznaczone kąpieliska, wraz z danymi o jakości wody w kąpieliskach, podstawowymi informacjami o ich lokalizacji i dostępnej infrastrukturze oraz danymi kontaktowymi do organizatorów kąpielisk.

Serwis kąpieliskowy zawiera informacje dotyczące kąpielisk, a w szczególności:

- ❖ wykaz kąpielisk i bieżącą ocenę jakości wody w kąpielisku,
- ❖ informacje o zakazie kąpeli wraz ze wskazaniem przyczyn zakazu oraz informacje o innych zaleceniach dotyczących jakości wody,
- ❖ ogólny opis wody w kąpielisku, sporządzony w oparciu o profil wody w kąpielisku, przedstawiony w języku nietechnicznym,
- ❖ informacje o: możliwości występowania krótkotrwałych zanieczyszczeń, liczbie dni, w których kąpiel była zakazana w czasie poprzedniego sezonu kąpielowego, z uwagi na takie zanieczyszczenie,
- ❖ ostrzeżeniu o każdym takim występującym lub przewidywanym zanieczyszczeniu,
- ❖ dane o rodzaju oraz spodziewanym czasie trwania sytuacji wyjątkowej, której występowania nie przewiduje się przeciętnie częściej niż raz na cztery lata.

Badania wody wykonywane przez Oddział Laboratoryjny PSSE w Rybniku

W 2022r. Oddział Laboratoryjny, w skład którego wchodzi : Sekcja Badań Mikrobiologicznych Higieny Komunalnej i Środowiska oraz Sekcja Badań Fizykochemicznych Higieny komunalnej i Środowiska, wykonał badania ogółem 53 prób w ramach nadzoru sanitarnego na terenie miasta Rybnika.

Rodzaj wody - prób	Liczba prób	Liczba oznaczeń-fizycznych	Liczba oznaczeń-chemicznych	Liczba oznaczeń-mikrobiologicznych
Woda do spożycia	8	48	25	36
Pływalnie	23	45	63	63
Kąpieliska	1	0	0	2
Woda ciepła (Legionella sp.)	21	0	0	21

Oddział Laboratoryjny wykonuje również badania na zlecenie Klienta zewnętrznego w ramach: monitoringu prowadzonego przez podmioty zajmujące się produkcją i dystrybucją wody do spożycia; prowadzonego systemu HACCP; przydatności do spożycia wody wodociągowej oraz w studniach przydomowych ; oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli oraz inne zleczone przez Klienta. Ogółem przebadano **575** próbek wody Klienta zewnętrznego i wykonano: 1793 oznaczenia fizyczne, 978 oznaczeń chemicznych , 1864 oznaczeń mikrobiologicznych.

STAN SANITARNY URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ

Pod nadzorem Sekcji HKiŚ w 2022 roku na terenie miasta Żory znajdowało się 306 obiektów. W 2022 roku skontrolowano ogółem 46 obiektów, w których przeprowadzono łącznie 48 kontroli. Została wydana 1 decyzja wygaszająca i jedna decyzja zmieniająca termin wykonania obowiązku. Ponadto przeprowadzono 8 kontroli w związku z ekshumacją zwłok i szczątków oraz wywozem zwłok u 3 podmiotów.

Ponadto w 2022 roku w związku z pełnionym nadzorem sanitarnym wydano:

- ✓ 3 opinie dotyczące warunków organizacji imprez masowych,
- ✓ 1 opinia sanitarna dotycząca regulaminów utrzymania czystości i porządku na terenie miasta.
- ✓ 6 decyzji dotyczących ekshumacji zwłok i szczątków ludzkich,
- ✓ 1 decyzję na wywóz szczątków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- ✓ 12 postanowień dotyczących warunków sprowadzenia zwłok i szczątków ludzkich do Polski,
- ✓ 1 postanowienie dotyczące opinii o spełnieniu przesłanek konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów niebezpiecznych.

Rodzaje obiektów będących pod nadzorem PPIS w Rybniku na terenie miasta Żory i skontrolowanych w 2022 r.:

- ✓ ***Ustępy publiczne i ogólnodostępne*** - w ewidencji 6 ustępów, skontrolowano 3 obiekty, liczba kontroli 3; stan sanitarno-techniczny wszystkich obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ ***Pływalnie kryte, odkryte i mieszane*** - w ewidencji 1 obiekt (1 park wodny - Aquarion), brak kontroli w 2022 r.
- ✓ ***Domy pomocy społecznej i placówki zapewniające całodobową opiekę*** - w ewidencji 1 obiekt, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące ciepłej wody.
- ✓ ***Noclegownie i domy dla bezdomnych*** - w ewidencji 2 obiekty, brak kontroli w 2022 r.
- ✓ ***Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie*** - w ewidencji 7 obiektów, 3 zaregowane do kategorii hotele oraz 4 do innych obiektów świadczących ww. usługi; skontrolowano 5 obiektów liczba przeprowadzonych kontroli 6 (5 kontroli dotyczących stanu higieniczno-sanitarnego obiektów, 1 kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne dotyczące ciepłej wody użytkowej). W obiektach stan sanitarno-porządkowy i techniczny dobry, brak mandatów.
- ✓ ***Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, zakłady odnowy biologicznej, tatuażu i solaria oraz zakłady, w których świadczone są łącznie więcej niż jedna z wymienionych usług*** - w ewidencji łącznie 141 obiekty, skontrolowano łącznie 13 obiektów, ilość kontroli łącznie 13; (tj. 63 zakłady fryzjerskie: ilość obiektów skontrolowanych 5, liczba kontroli 5; 51 zakładów kosmetycznych: ilość obiektów skontrolowanych 4, liczba kontroli 4; 2 zakłady tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1; 9 zakładów odnowy biologicznej: ilość obiektów skontrolowanych 2, liczba kontroli 2 oraz 16 innych zakładów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej i tatuażu: ilość obiektów skontrolowanych 1, liczba kontroli 1).

Brak decyzji/mandatów. Stan sanitarno-porządkowy i techniczny skontrolowanych obiektów bez uwag. W obiektach, w których wykonywane są zabiegi, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, są wdrożone i stosowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi. Procedury zawierały sposób postępowania przy wykonywaniu czynności,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zasady stosowania sprzętu poddawanego sterylizacji oraz sposoby przeprowadzenia dezynfekcji skóry i błon śluzowych oraz dekontaminacji pomieszczeń i urządzeń.

- ✓ **Dworce autobusowe** - w ewidencji 1 obiekt, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę, stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ **Dworce, stacje kolejowe** - w ewidencji brak obiektów.
- ✓ **Tereny rekreacyjne** - aktualnie w ewidencji 10 obiektów, głównie ogólnodostępne place zabaw, wyposażone w urządzenia zabawowe i piaskownice, w tym również 1 plaża przy kąpielisku; skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę. Stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ **Cmentarze** - w ewidencji: 8 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę, stan sanitarno-techniczny obiektu dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ **Domy pogrzebowe** - w ewidencji 5 obiektów, brak kontroli w 2022r.
- ✓ **Inne obiekty** - w ewidencji 58 obiekty, w tym parkingi, stacje paliw, obiekty kulturalno-rozrywkowe, obiekty sportowe, apteki, targowiska, gabinety rehabilitacji, sklepy zielarsko-medyczne itd; skontrolowano 17 obiektów; liczba kontroli 17 podczas których nie stwierdzono nieprawidłowości, stan sanitarno-techniczny obiektów dobry; brak decyzji/mandatów.
- ✓ **Podmioty lecznicze, szpitale** - w ewidencji 49 obiektów, skontrolowano 1 obiekt, przeprowadzono 1 kontrolę .
- ✓ **Filie podmiotów leczniczych** - w ewidencji 17 obiektów, brak kontroli w 2022r.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Tabelaryczne Zestawienie kontroli obiektów w roku 2021 i 2022

Wyszczególnienie	skontrolowanych							
	ogółem		ze stwierdzonym złym stanem					
			higieniczno-sanitarnym i technicznym		tylko higieniczno-sanitarnym		tylko technicznym	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Zakłady fryzjerskie	5	8	0	0	0	0	0	0
Zakłady kosmetyczne	4	4	0	0	0	0	0	0
Zakłady tatuażu	1	0	0	0	0	0	0	0
Zakłady odnowy biologicznej	2	1	0	0	0	0	0	0
Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu	1	4	0	0	0	0	0	0
Ustępy publiczne i ogólnodostępne	3	0	0	0	0	0	0	0
Pływalnie kryte, odkryte i mieszane	0	0	0	0	0	0	0	0
Noclegownie i domy dla bezdomnych	0	0	0	0	0	0	0	0
Hotele i inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie	5	3	0	0	0	0	0	0
Domy pomocy społecznej	1	0	0	0	0	0	0	0
Dworce autobusowe i kolejowe	1	1	0	0	0	0	0	0
Tereny rekreacyjne	1	1	0	0	0	0	0	0
Cmentarze	1	0	0	0	0	0	0	0

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Domy przedpogrzebowe	0	1	0	0	0	0	0	0
Podmioty lecznicze, szpitale	1	0	0	0	0	0	0	0
Inne obiekty (w tym obiekty nienadzorowane)	20	6	0	0	0	0	0	0
Ogółem	46	29	0	0	0	0	0	0

W 2022r. w obiekcie sportowym w Żorach, w którym stwierdzono nieprawidłowości w 2019r i nakazano do doprowadzenia do należytego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń znajdujących się w kondygnacji piwnicznej budynku klubu sportowego, stwierdzono, iż pomieszczenia te zostały wyłączone z użytku. Ponadto wydano jedną decyzję zmieniającą termin wykonania obowiązków dla Miejskich Zakładów Opieki Zdrowotnej w Żorach Sp. z o. o. ul. Dąbrowskiego 20, 44-240 Żory, dotyczącą:

- Doposażenia w stacjonarne urządzenie chłodnicze w przedsiónek.
- Zapewnić dostęp przy stacjonarnym urządzeniu chłodniczym do:
 - umywalki z bieżącą wodą zimną i ciepłą zainstalowanej w sposób umożliwiający co najmniej umycie rąk bezpośrednio po wyjściu z urządzenia, wyposażonej w dozownik z mydłem i środkiem do dezynfekcji rąk oraz ręcznika jednorazowego użytku,
 - wody bieżącej ciepłej i zimnej do celów porządkowych
 - wydzielonych miejsc odpowiednio do przechowywania czystych oraz zbierania brudnych środków ochrony indywidualnej dla osób przebywających w miejscu przeznaczonym do wstępnego magazynowania odpadów medycznych.

W związku z opracowywaną co roku „Oceną stanu higieniczno-sanitarnego przygotowania do sezonu letniego wypoczynku oraz w trakcie jego trwania w odniesieniu do obiektów użyteczności publicznej oraz miejsc postojowych przy trasach komunikacyjnych miejscowościach turystyczno- wypoczynkowych”, Sekcja HKiŚ prowadzi nadzór nad wydzieloną grupą obiektów. Ocenie poddane są w szczególności obiekty takie jak: ustępy publiczne, obiegi noclegowe, obiekty rekreacyjno-wypoczynkowe, dworce autobusowe i kolejowe, parkingi oraz stacje paliw. W trakcie wykonywanych czynności kontrolnych stwierdzono, że stan sanitarno-porządkowy i sanitarno-techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń i utrzymuje się na dobrym poziomie. Nie nałożono żadnego mandatu karnego, nie wydano decyzji.

Interwencje

W 2022 roku do Sekcji HKiŚ PSSE w Rybniku wpłynęły 3 interwencje, spośród których 1 przekazano do załatwienia wg właściwości do innych organów, a 2 rozpatrzono bezpośrednio, dotyczące:

- uciążliwości powodowanych przez nieprawidłową gospodarkę odpadami komunalnymi: 1 interwencja, która okazała się bezzasadna.
- stanu sanitarno-porządkowego pomieszczeń wspólnych w budynkach mieszkalnych w Żorach, 1 interwencja, bezzasadna - przeprowadzona kontrola nie wykazała nieprawidłowości,
- prowadzenia działalności pn. „Rzęsy i paznokcie” w Żorach – sprawę przekazano do Urzędu Skarbowego w Żorach (1 interwencja).

BEZPIECZEŃSTWO ŻYWNOŚCI

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się 2482 obiektów z czego 653 na terenie miasta Żory.

Liczba i rodzaje obiektów objętych nadzorem

Rodzaj obiektów objętych nadzorem	Liczba
Zakłady produkcji żywności	36
Obiekty obrotu żywnością	345
Zakłady żywienia zbiorowego otwarte	192
Zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego	62
Zakłady produkcji i obrotu materiałami i wyrobami do kontaktu z żywnością	18
Razem	653

W 2022 roku skontrolowano 308 obiektów, w 25 obiektach stwierdzono nieprawidłowości.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 411 kontroli sanitarnych. Do badań laboratoryjnych pobrano 61 prób w tym: 49 próbek środków spożywczych, 12 prób wymazów sanitarnych. Nie zakwestionowano żadnej z nich, odnotowując tym samym poprawę w porównaniu z rokiem 2021.

W oparciu o ujednolicone arkusze oceniono 197 zakładów.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W porównaniu z rokiem 2021 odnotowano porównywalną liczbę nadzorowanych obiektów, przy skontrolowaniu ich większej ilości. Natomiast liczba obiektów z nieprawidłowościami znacząco zmalała.

Usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości higieniczno-sanitarnych egzekwowano w drodze postępowania administracyjnego i mandatowego. Ogółem wydano 17 decyzji administracyjnych represyjnych oraz 58 decyzji płatniczych za kontrole usterkowe i sprawdzające. Nie wydano żadnej decyzji unieruchomienia działalności zakładu, ani decyzji zakazującej wprowadzania żywności o niewłaściwej jakości zdrowotnej do obrotu. W wyniku stwierdzonych uchybień sanitarno-porządkowych osoby odpowiedzialne ukarano 19 mandatami karnymi na łączną kwotę 2.600 zł.

Oprócz decyzji represyjnych wydano łącznie 182 inne decyzje merytoryczne tj.: zatwierdzenia zakładu, wykreślenia z rejestru zakładu, zmieniających.

W porównaniu z rokiem 2021 odnotowano zdecydowanie mniejszą liczbę wydawanych decyzji represyjnych, nakazujących usunięcie nieprawidłowości oraz mniejszą liczbę i łączną kwotę nałożonych mandatów karnych.

Liczba nałożonych mandatów w latach 2018-2022

Rok	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba nałożonych mandatów	29	25	16	27	19
Kwota nałożonych mandatów (PL)	5050	4300	3000	4200	2600

Zakłady produkcji żywności

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 36 zakładów produkcyjne, z których skontrolowano 22, przeprowadzając 39 kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	2
Automaty do lodów	1
Piekarnie	10
Ciastkarnie	2
Przetwórnice owocowo-warzywne	1
Dostawcy bezpośredni	2
Produkcja pierwotna i RHD	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	1
Producenci żywności w warunkach domowych	8
inne wytwórnice żywności	8
Ogółem	36

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były :

- zły stan ścian i sufitów (brudne, z zaciekami i/lub zakurzone z łuszczącą się odpadającą farbą (piekarnie),
- nieprawidłowe znakowanie wyrobów gotowych.

W 2022r. wydano 6 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień. Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń tj. odnowienia ścian i sufitów, poprawy znakowania żywności.

Bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były: brudne posadzki w pomieszczeniach piekarni. Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono 1 mandat karny na kwotę 100 zł.

W zakładach produkujących żywność pobrano 13 prób do badań laboratoryjnych. Nie zdyskwalifikowano żadnej z pobranych prób.

Ponadto podczas kontroli, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 3 zakładach produkcyjnych (piekarnia i pączkarnia oraz inny zakład produkcyjny). Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu limitów zawartości ww. substancji.

Obiekty obrotu żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 345 zakładów obrotu żywnością, z których skontrolowano 155, przeprowadzając 217 kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze	182
Kioski spożywcze	37
Apteki	18
Magazyny hurtowe	14
Obiekty ruchome i tymczasowe	10
Środki transportu	13
Inne obiekty obrotu	71
Ogółem	345

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- brudne ściany i sufity (sklepy)
- brak zapewnienia ciepłej wody przy zlewozmywaku (kioski).

Wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych uchybień.

Wydawane decyzje dotyczyły głównie poprawy stanu technicznego pomieszczeń tj. odnowienia ścian i sufitów, zapewnienia ciepłej wody.

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- ✓ sprzedaż żywności po upływie terminu przydatności do spożycia (sklepy),
- ✓ brak czystości i porządku na zapleczu sklepów (brudne, urządzenia chłodnicze, posadzki),
- ✓ brak zapewnienia chłodniczej temperatury dla żywności łatwo psującej się.

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono 9 mandatów karnych na kwotę 1.200 zł.

W zakładach wprowadzających do obrotu żywność pobrano 31 prób do badań laboratoryjnych. Nie zdyskwalifikowano żadnej z nich.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Z uwagi na stwierdzone także podczas kontroli w jednym ze sklepów nieprawidłowości tj. poszerzenie działalności o wprowadzanie do obrotu lodów w opakowaniach jednostkowych bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i o wpis do rejestru zakładów, do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w oparciu o art. 103 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006r. *o bezpieczeństwie żywności i żywienia*, wystosowano wniosek o ukaranie w drodze decyzji administracyjnej.

Zakłady żywienia zbiorowego

W 2022 roku w ewidencji znajdowały się 254 zakłady żywienia zbiorowego żywnością, z których skontrolowano 127, przeprowadzając 151 kontroli sanitarnych.

Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego – typ otwarty	57
Zakłady małej gastronomii	135
Stołówki pracownicze	2
Bufety przy zakładach pracy	1
Bloki żywienia w szpitalach	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	2
Stołówki w żłobkach i małego dziecka	10
Stołówki szkolne	15
Stołówki przedszkolne	25
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	2
Inne zakłady	1
Zakłady usług cateringowych	2
Ogółem	254

Podczas kontroli najczęściej występującymi nieprawidłowościami sanitarno-technicznymi były:

- ✓ zły stan ścian, sufitów i posadzki na zapleczu – brudne, z ubytkami (mała gastronomia),
- ✓ brak zapewnienia szkoleń dla personelu z podstawowych zagadnień dotyczących higieny żywności,
- ✓ brak zapewnienia klientom wykazu alergenów dla podawanej żywności.

Wydano 2 decyzje administracyjne celem uzyskania poprawy stanu sanitarnego, oraz zapewniania szkolenia personelu i opracowania wykazu alergenów występujących w serwowanej żywności.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Najczęściej stwierdzanymi bieżącymi nieprawidłowościami sanitarnymi były:

- ✓ brudne urządzenia chłodnicze,
- ✓ brudne posadzki w pomieszczeniu obróbki wstępnej, nieuporządkowane zaplecza szatni (restauracje),
- ✓ w magazynach żywność po terminie przydatności do spożycia,
- ✓ brak zapewnieni identyfikowalności żywności stosowanej do przygotowywania potraw.

Stąd też w związku z ich stwierdzeniem nałożono 8 mandatów karnych na kwotę 1.200 zł.

Ogółem w zakładach żywienia zbiorowego do badań laboratoryjnych pobrano 17 prób, nie zakwestionowano żadnej z nich.

Ponadto podczas kontroli, w ramach badań przesiewowych tłuszczu smaźalniczego przeprowadzono sprawdzenie zawartości związków polarnych w tłuszczu smaźalniczym używanym w 1 lokalu gastronomicznym. Badane próbki nie wykazały przekroczenia w tłuszczu limitów zawartości w/w substancji.

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby do kontaktu z żywnością

W 2022 roku w ewidencji znajdowało się 18 zakładów z tej grupy (2 produkcji 16 obrotu), z których skontrolowano 4 przeprowadzając 4 kontrole sanitarne. W jednym sklepie stwierdzono prowadzenie działalności gospodarczej polegającej na wprowadzaniu do obrotu wyrobów do kontaktu z żywnością bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów nadzorowanych przez PIS, stąd też nałożono mandat karny w wysokości 100 zł.

Nadzór nad importem/eksportem

W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i przedmiotów użytku przeznaczonych do kontaktu z żywnością, wywożonych zagranicę przeprowadzono 1451 kontroli dokonując sprawdzenia dokumentacji 4207 partii środków spożywczych o łącznej masie: 29.035.718,45 kg i wydano 1451 świadectw eksportowych.

Przeprowadzono także 1 kontrolę żywności przywożonej z zagranicy oraz wystawiono 1 świadectwo potwierdzające jakość zdrowotną sprowadzanej żywności.

Wydano 339 decyzji płaćniczych za przeprowadzone kontrole.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono także kontrole „akcyjne” ukierunkowane na wykonywanie poleceń Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego lub związane z realizacją zaplanowanych zamierzeń:

❖ **Ocena realizacji zamierzenia z nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety za 2022 r.**

W ramach realizacji zamierzenia z nadzoru nad sprzedażą internetową suplementów diety przeprowadzono 1 kontrolę tematyczną, podczas której skontrolowano oznakowanie 2 suplementów diety. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

❖ **Ocena małej gastronomii i żywienia zbiorowego zamkniętego w okresie letnim 2022r.**

W okresie letnim 2022r. tj. w okresie od 20 czerwca do 30 września bieżącego roku skontrolowano łącznie 29 obiektów (w tym 26 obiektów małej gastronomii oraz 3 zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego) przeprowadzając łącznie 31 kontroli (w tym 28 w obiektach małej gastronomii i 3 w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego). Nieprawidłowości stwierdzono w 2 zakładach małej gastronomii. Stwierdzono:

- brudne urządzenia chłodnicze, dlatego też został nałożony mandat karny w wysokości 100zł.
- brak szkoleń pracowników,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- brak prawidłowego dostępnego dla klientów wykazu alergenów występujących w podawanych potrawach zostały wydane 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości.

Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakładach żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

- ❖ Akcja kontrolna dotycząca nadzoru nad warunkami sanitarno-higienicznymi w supermarketach, a w szczególności stanu higienicznego koszyków i wózków zakupowych, regałów, urządzeń chłodniczych, posadzek oraz warunków przechowywania żywności (w tym tj. przechowywania ziemi i nawozów w pobliżu regałów z żywnością).

W ramach realizacji tej akcji kontrolą objęto 6 obiektów (super i hipermarkety), w których przeprowadzono 6 kontroli. W 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości tj: nieprawidłowy stan sanitarno-techniczny ścian i sufitów, dlatego też wydano 1 decyzję administracyjną nakazującą usunięcie tych nieprawidłowości. Podczas przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono natomiast przechowywania żywności w nieprawidłowej temperaturze czy też w pobliżu opakowań z ziemią czy nawozami.

- ❖ Akcja dot. występowania w Polsce przypadków afrykańskiego pomoru świń (ASF)

W ramach realizacji tej akcji dokonano wzmożonego nadzoru nad legalnością wprowadzanej do obrotu żywności pochodzenia zwierzęcego oraz zagospodarowania odpadów pochodzenia zwierzęcego. Kontrolą objęto targowiska, sklepy, zakłady żywienia zbiorowego. Przeprowadzono 33 kontrole, w 1 obiekcie stwierdzono nieprawidłowości tj. zły stan sanitarno-porządkowy obiektu, dlatego też nałożono 1 mandat karny w wysokości 100 zł. Nie stwierdzono przypadków brak zapewnienia identyfikowalności wprowadzanych do obrotu wyrobów mięsnych.

- ❖ Akcja dotycząca kontynuacji nadzoru nad przestrzeganiem przez kontrolowane zakłady wymagań dot. żywności bezglutenowej.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 7 kontroli sanitarnych w zakładach produkcji i obrotu żywnością. W zakładach produkcyjnych sprawdzono dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu procedur kontroli wewnętrznej GHP/HACCP. W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ❖ Akcja dotycząca wzmożonego nadzoru nad miejscami obrotu ryb w związku z przypadkami śnięcia ryb w Odrze.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 12 kontroli sanitarnych w placówkach handlowych i zakładach żywienia zbiorowego. Podczas przeprowadzonych działań kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości, nie stwierdzono w obrocie ryb niewiadomego pochodzenia.

- ❖ Akcja dot. sprawdzenia pochodzenia surowców (w szczególności oleje) stosowanych przez zakłady produkcyjne.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 2 kontrole w zakładach produkcyjnych. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono nieprawidłowości (w tym nie stwierdzono nielegalnych praktyk na stosowaniu produktów nieprzeznaczonych do produkcji żywności).

- ❖ Akcja dot. sprawdzenia składu oraz znakowania suplementów diety w kontekście spełnienia wymagania zawartego w Rozp. 1925/2006 PEiR w odniesieniu do monakolin ze sfermentowanego ryżu.

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 1 kontrolę stoiska z suplementami diety w aptekach. Podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych nie stwierdzono suplementów diety zawierających na opakowaniu jednostkowym informacji niezgodnych z Rozporządzeniem Komisji Europejskiej (UE) 2022/860 z dnia 01.06.2022 r. (Dz.Urz.UE L 151/370), dot. substancji podlegającej ograniczeniom tj. monakolina ze sfermentowanego czerwonego ryżu.

- ❖ Akcja kontrolna dotycząca oceny poprawności przekazywania konsumentom informacji na temat żywności (w szczególności nieopakowanej) w zakresie wyróżnienia alergenów

W ramach realizacji tej akcji przeprowadzono 16 kontroli sanitarnych. Sprawdzone dostępne stosowane surowce, faktury dostaw oraz dokumentację z zakresu GHP/HACCP. W dwóch zakładach piekarniczym i ciastkarskim stwierdzono nieprawidłowości dotyczące braku wykazu składników z prawidłowo zaznaczonymi alergenami dla produkowanej żywności, stąd wystosowano 2 decyzje administracyjne nakazujące usunięcie tych nieprawidłowości.

RASFF - System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Środkach Żywnienia Zwierząt

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (ang. Rapid Alert System for Food and Feed, w skrócie RASFF) służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów.

Członkami sieci RASFF są punkty kontaktowe RASFF, które reprezentują: Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA), kraje członkowskie UE, kraje członkowskie EFTA (Islandia, Lichtenstein, Norwegia, Szwajcaria).

W sytuacji gdy wykryte zostaje zagrożenie związane z żywnością, paszą lub wyrobem/materiałem do kontaktu z żywnością krajowy punkt kontaktowy danego członka sieci ma za zadanie przekazać bezzwłocznie do punktu kontaktowego Komisji Europejskiej tzw. powiadomienie na specjalnie dla tego celu stworzonym formularzu powiadomienia w elektronicznym systemie iRASFF.

Każdy członek sieci RASFF wyznacza jeden punkt kontaktowy, reprezentujący dany kraj lub organizację międzynarodową.

W Polsce zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia Główny Inspektor Sanitarny kieruje siecią systemu RASFF oraz:

Organy urzędowej kontroli żywności i pasz w Polsce przekazują informacje o stwierdzonych na terenie Polski przypadkach niebezpiecznej żywności, pasz lub materiałów do kontaktu z żywnością zgodnie z zakresem systemu RASFF do KPK RASFF w GIS, obecnie SCP, oraz podejmują odpowiednie działania na podstawie powiadomień RASFF i raportują o wynikach tych działań.

W związku z otrzymanymi w 2022r. w ramach funkcjonującego na terenie państw Unii Europejskiej, systemu RASFF, powiadomieniami alarmowymi oraz informacyjnymi przeprowadzono 54 kontrole w celu monitorowania występowania w obrocie kwestionowanych produktów żywnościowych tj.:

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- owoce – 5 produktów: rodzyunki: przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (1); grapefruit , cytryny, banany - przekroczenie dopuszczalnego poziomu pestycydów (3); Ananas w syropie przekroczenie dopuszczalnego poziomu cyny (1),
- warzywa : 4 produkty: cukinia, pomidory - przekroczenie dopuszczalnego pestycydu (2); Marchewka – przekroczenie dopuszczalnego poziomu kadmu (1); Mix sałat – stwierdzenie genu shigatoksyny (1),
- suplementy diety: 1 produkt : przekroczenie dopuszczalnego poziomu estrów glicydowych kwasów tłuszczowych,
- wyroby cukiernicze : 5 produktów – nieprawidłowe oznakowanie w języku polskim (1); w związku z międzynarodowym ogniskiem Salmonella Typhimurium (1); zanieczyszczenie surowca użytego do produkcji fragmentami szkła (1); obecność estrów 3-MCPD kwasów tłuszczowych oraz estrów glicydowych kwasów tłuszczowych (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu barwnika (1),
- produkty zbożowe: 3 produkty: przekroczenie dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu ochratoksyny A (1); możliwe zanieczyszczenie ciałem obcym ze stali (1),
- wyroby do kontaktu z żywnością : 4 produkty – ryzyko pęknięć szkła (1); migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych (1); przekroczenie limitu migracji formaldehydu (1); przekroczenie migracji kadmu i ołowiu (1),
- wyroby mięsne: 2 produkty - wykrycie bakterii Salmonella Typhimurium (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu substancji farmakologicznie czynnej (1),
- produkty mleczne: 1 produkt – możliwa obecność metalowych ciał obcych
- przekąski: 4 produkty - obecność niezadeklarowanego alergenu (2); zawartość alkaloidów tropanowych (1); przekroczenie dopuszczalnego poziomu fumonizyny (1),
- pozostałe przetwory: 6 produktów - obecność ciał obcych pochodzenia nieorganicznego (1); - obecność tlenku etylenu (1); stwierdzenie napromieniania próbki (1), obecność Salmonella Enteritidis (1), stwierdzenie niedozwolonego pestycydu (1), przekroczenie zawartości benzoesu sodu i sorbinianu potasu, obecność niezadeklarowanej substancji słodzącej- acesulfamu K, zastosowanie niedopuszczonej substancji słodzącej- cyklaminianów i niewłaściwe oznakowanie produktu (1).

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Podczas tych działań nie stwierdzono kwestionowanej żywności, która została wycofana z obrotu. Nie stwierdzono również kwestionowanych materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

Interwencje

W roku 2022 r. zgłoszono 12 wniosków o interwencję, które dotyczyły:

- niewłaściwej jakości wprowadzanych do obrotu artykułów spożywczych, zgłaszano między innymi: obcy smak i zapach oraz zanieczyszczenia w napoju niegazowanym; szkło w hamburgerze podawanym w lokalu; zepsute mięso sprzedawane w supermarkecie; niedopieczone mięso podawane w lokalu gastronomicznym; zmieniony organoleptycznie sok dla dzieci sprzedawany w supermarkecie; obecność karalucha w tortilli zakupionej na wynos,
- wprowadzania do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia,
- zalegania odpadów w miejscu ich składowania (lokale gastronomiczne),
- braku czystości w obiekcie , występowania myszy (sklepy).

Przeprowadzono 12 kontroli. Na podstawie przeprowadzonych działań kontrolnych 4 ze złożonych wniosków uznano za zasadne. Nałożono 4 mandaty karne na łączną kwotę 800 zł, także za dodatkowo stwierdzone inne nieprawidłowości. Ponadto wydano polecenia doraźne.

Do badań laboratoryjnych pobrano 4 próby, nie zakwestionowano żadnej z nich.

Działania edukacyjno - informacyjne w zakresie bezpieczeństwa żywności oraz zapobiegające zatruciom grzybami

Działania w zakresie bezpieczeństwa żywności, prewencji zatruc pokarmowych i profilaktyki układu pokarmowego w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców Miasta Żory prowadzone były wielowymiarowo.

- ❖ Prowadzono działania profilaktyczne skierowane do ogółu społeczeństwa w ramach kampanii informacyjnej „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood. Działania te objęły głównie publikację materiałów informacyjno-edukacyjnych w mediach społecznościowych, przeprowadzenie webinarium skierowanego do intendentów szkolnych, dystrybucję materiałów w wersji tradycyjnej oraz elektronicznej, ekspozycję materiałów informacyjno-edukacyjnych podczas eventów, akcji, happeningów organizowanych w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- ❖ Zamieszczanie w mediach społecznościowych ostrzeżeń publicznych dotyczących żywności. ostrzeżeń publicznych dotyczących wyrobu do kontaktu z żywnością, innych ostrzeżeń związanych z czynnikiem fizycznym, chemicznym lub biologicznym stwarzającym zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi.

- ❖ Podejmowanie interwencji w sytuacji zgłoszenia ogniska zakażenia poprzez wdrożenie działań edukacyjnych, informacyjnych, kontrolnych i naprawczych.
- ❖ Łącznie akcją objęto 16934 osób w 154 działaniach.

W PSSE w Rybniku, jak co roku osoby, które zebrały grzyby dziko rosnące i miały wątpliwości czy zebrane grzyby są jadalne mogły uzyskać bezpłatną konsultację zebranych grzybów.

W 2022 r. pracownik posiadający posiadającej uprawnienia grzyboznawcy, przeprowadzili 68 takich konsultacji. Największe wątpliwości osób, co do tego czy zebrany grzyby są jadalne budziły zebrane czubajki kanie, mleczaje rydze, borowiki ceglastopore, opieńki miodowe, maślaki, purchawica olbrzymia. Zdarzały się pojedyncze przypadki niejadalnych czy trujących grzybów wśród ocenianych grzybów np. goryczak żółciowy, mleczaj wełnianka, krowiak podwinięty, pieczarka karbolowa (żółtawa) i inne.

WARUNKI HIGIENICZNO-SANITARNE PLACÓWEK OŚWIATOWYCH, WYCHOWAWCZYCH I WYPOCZYNKU

W 2022 r. w ramach działań Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży realizowano zadania z zakresu ochrony zdrowia dzieci i młodzieży w związku z ich pobytem w placówkach nauczania, wychowania, opieki i wypoczynku. W związku z trwaniem stanu epidemii sprawowany nadzór nad placówkami dotyczył oceny realizacji wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki dla placówek oświatowo-wychowawczych w czasie trwania epidemii. Restrykcje dotyczyły obszarów: organizacji opieki, higieny, czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i powierzchni. Ponadto, pracownicy sekcji brali czynny udział w działaniach mających na celu zapobieganie szerzeniu się koronawirusa SARS-COV-2, takich jak przeprowadzanie dochodzeń epidemiologicznych oraz objęcie osób z kontaktu kwarantanną domową lub nadzorem epidemiologicznym.

W roku 2022 w ewidencji znajdowało się 62 obiekty, przeprowadzono 30 kontroli sanitarnych w placówkach stałych oraz 5 kontroli na placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży.

Dokonując oceny stanu sanitarnego placówek, kierowano się następującymi kryteriami:

- ✓ stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia oraz bieżącej czystości i porządku,
- ✓ warunki do utrzymania higieny osobistej (w tym przestrzegania wynikającego z epidemii reżimu sanitarnego),
- ✓ warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach,
- ✓ ergonomia stanowiska pracy ucznia (a więc dostosowanie mebli do wzrostu użytkowników),
- ✓ higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych (w tym organizacja przerw),

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ możliwość pozostawiania w szkołach części podręczników i przyborów szkolnych,
- ✓ sytuacja w zakresie prowadzonego dożywiania w szkołach,
- ✓ warunki profilaktycznej opieki nad uczniami w szkołach,
- ✓ nadzór nad gospodarką preparatami i substancjami chemicznymi w pracowniach szkolnych,

Wydano ogółem 10 decyzji administracyjnych, w tym 1 decyzję nakazującą usunięcia nieprawidłowości, 7 decyzji płatniczych, 1 decyzję zmieniającą termin wykonania zaleceń oraz 1 decyzję na żłobek w zakresie spełnienia warunków sanitarno-lokalowych wraz z określeniem maksymalnej liczby miejsc.

Ponadto na wniosek strony wydano 6 opinii o spełnieniu warunków sanitarno-lokalowych dla placówek oświatowych (2 szkoły, 4 przedszkola).

Działania kontrolne w latach 2021-2022

Rodzaj placówki	Liczba placówek w ewidencji		Liczba placówek skontrolowanych		Liczba kontroli		Liczba obiektów, w których stwierdzono nieprawidłowości	
Rok	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Żłobki	10	10	4	6	4	6	0	0
Przedszkola/punkty przedszkolne	17	20	12	8	13	8	0	0
Szkoły Podstawowe-samodzielne	12	10	7	4	7	4	1	0
Zespoły Szkół	16	12	7	7	7	7	0	1
Licea ogólnokształcące-samodzielne	0	0	0	0	0	0	0	0
Technikum- samodzielne	0	1	0	1	0	1	0	0
Szkoły zawodowe/branżowe	0	0	0	0	0	0	0	0
Inne placówki pozaszkolne	4	9	3	4	3	4	0	0
Ogółem	59	62	33	30	34	30	1	1

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W wyniku przeprowadzonych kontroli sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 1 obiekcie, tj. w Zespole Szkół Nr 3 w Żorach, Os. gen. Wł. Sikorskiego 52, 44-240 Żory dot. budynek Liceum Ogólnokształcącego Nr III w Żorach, Os. gen. Wł. Sikorskiego 52 - stwierdzono zły stan sanitarno-higieniczny ścian i sufitów oraz podłogi w dużej sali gimnastycznej.

W 2022 roku w ramach nadzoru przeprowadzono kontrole pod kątem przestrzegania przepisów określających wymogi w stosunku do mebli oraz sprzętu sportowego używanego w szkołach i przedszkolach. Dokonano oceny posiadania przez placówki certyfikatów w 21 obiektach. W skontrolowanych placówkach stwierdzono, iż wyposażenia posiadają odpowiednie certyfikaty.

Liczba placówek oświatowych skontrolowanych w ramach posiadania certyfikatów dla wyposażenia w 2022r.

Rodzaj placówki	Liczba skontrolowanych placówek
Przedszkola	8
Szkoły Podstawowe	4
Zespoły	7
Technikum	1
Specjalne	1

W ramach sprawowanego nadzoru nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych skontrolowano 2 obiekty posiadające place zabaw. Stan techniczny oraz bezpieczeństwo użytkowanych obiektów małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej był wystarczający, nie stwierdzono w tym zakresie nieprawidłowości.

Dodatkowo, w trakcie przeprowadzanych czynności monitorowano kwestię związaną z odpoczynkiem ucznia w czasie trwania przerw międzylekcyjnych w aspekcie m.in. zapewnienia odpowiedniego (wystarczającego) czasu na odpoczynek lub zjedzenie posiłku, jak również możliwości spędzenia przerw na świeżym powietrzu. Na 9 placówek szkolnych skontrolowanych w 2022r. wszystkie placówki zapewniają przerwy krótsze niż 10 minut, ale

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

zapewniają co najmniej jedną przerwę 15-20 minutową. Wszystkie placówki zapewniają uczniom możliwość spędzania przerw na świeżym powietrzu oraz dostęp do wody pitnej.

Podczas kontroli sanitarnych, sprawowano nadzór nad przestrzeganiem przez dyrekcję placówek oświatowych wymogów w zakresie zapewnienia odpowiedniego natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, w szczególności w salach zabaw, w salach zajęć oraz salach lekcyjnych. W 10 placówkach wydano zalecenia pokontrolne w zakresie zapewnienia odpowiedniego oświetlenia w pomieszczeniach - przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia.

Liczba skontrolowanych placówek w zakresie pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach

Rodzaje placówek	Oświetlenie sztuczne	
	Liczba skontrolowanych placówek	Liczba placówek, w których stwierdzono oświetlenie niezgodne z normą lub brak przeprowadzonych pomiarów natężenia oświetlenia
Żłobki	6	1
Przedszkola/ punkty przedszkolne	8	2
Szkoły podstawowe- samodzielnie	4	2
Zespoły szkół	7	4
Technikum- samodzielnie	1	1
Inne placówki pozaszkolne	4	0
RAZEM	30	10*

**Uwaga - dotyczy placówek, w których stwierdzono brak przeprowadzenia pomiarów natężenia oświetlenia w pomieszczeniach zgodnie z normą.*

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Na podstawie przedstawionych sprawozdań z pomiarów natężenia oświetlenia stwierdzono, iż w 20 placówkach zapewniono prawidłowe natężenie oświetlenia, a w 33% skontrolowanych obiektach nie przeprowadzono natężenia oświetlenia w pomieszczeniach, szczególnie w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt dzieci i młodzieży.

W związku z likwidacją gimnazjum, istniejące pracownie chemiczne zostały przejęte przez Szkoły Podstawowe funkcjonujące samodzielnie oraz Zespoły Szkół. W 2022r. w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami chemicznymi w placówkach oświatowych skontrolowano 3 placówki (Zespoły Szkół). W trakcie kontroli sprawdzano oznakowanie miejsc, w których przechowywane są substancje i mieszaniny chemiczne, posiadania przez placówki aktualnych spisów posiadanych substancji i mieszanin chemicznych, zapewnienia dostępu do kart charakterystyki substancji i mieszanin chemicznych, środków ochrony. Nieprawidłowości ww. zakresie nie stwierdzono.

Przeprowadzone kontrole sanitarne wykazały, iż skontrolowane szkoły podstawowe zarówno samodzielne jak i w zespołach zapewniły uczniom miejsce na pozostawienie części podręczników. Szkoły zapewniają możliwość pozostawienia podręczników i przyborów szkolnych w szafkach indywidualnych, wydzielonych półkach. Najczęściej z możliwości pozostawienia przyborów szkolnych korzystają uczniowie klas I-III.

W wyniku przeprowadzonych kontroli sprawdzających stwierdzono częściowe wykonanie decyzji z 2021 roku w 1 placówce szkolnej, tj.:

- ✓ doprowadzono do należytego stanu technicznego ściany i sufity w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla dziewcząt na parterze, I i II piętrze oraz dla chłopców na parterze,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ doprowadzono do należytego stanu technicznego armaturę sanitarną w pomieszczeniach higieniczno-sanitarnych dla dziewcząt na I piętrze i II piętrze oraz dla chłopców na parterze, I i II piętrze.

Wyniki kontroli wykazują, że warunki sanitarne w placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie miasta Żor w porównaniu do lat ubiegłych ulegają systematycznej poprawie. Konsekwentne egzekwowanie stwierdzonych nieprawidłowości przyczyniło się do poprawy warunków nauczania, a także stanu sanitarno-technicznego obiektów. Odnotowuje się także poprawę w zakresie wyposażenia placówek w nowy i bezpieczny sprzęt sportowy, meble edukacyjne oraz sprzęt multimedialny. Placówki posiadają odpowiednie certyfikaty i atesty.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W ramach sprawowania nadzoru nad przebiegiem wypoczynku zimowego oraz letniego skontrolowano 5 placówek (w okresie wypoczynku zimowego - 1, w okresie wypoczynku letniego - 4), w których uczestniczyło ogółem 105 dzieci i młodzieży. Przygotowanie placówek pod względem bezpieczeństwa i warunków higienicznych nie budziło zastrzeżeń. Wypoczynek w miejscu zamieszkania organizowany był w placówkach oświatowych, obiektach użyteczności publicznej oraz innych obiektach sportowych, natomiast wypoczynek w formie wyjazdowej organizowano w hotelach bądź ośrodkach sportowych. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że organizatorzy wypoczynku zapewnili uczestnikom właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej oraz opiekę medyczną. Placówki funkcjonowały zgodnie z wytycznymi przeciwepidemicznymi. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Kontrole warunków wypoczynku dla dzieci i młodzieży były wzmocnione działaniami edukacyjno-informacyjnymi pod hasłami „**Bezpieczne ferie 2022**” oraz „**Bezpieczne wakacje 2022**”.

„Bezpieczne Ferie 2022” – do wszystkich placówek

oświatowych, sportowo-rekreacyjnych, kulturalnych, samorządów lokalnych, organizatorów zimowych form wypoczynku rozesłano w wersji elektronicznej materiały edukacyjno-informacyjne z prośbą o ich rozpropagowanie. Wszystkie materiały oraz informacje zamieszczono również na portalach społecznościowych PSSE w Rybniku.

Ponadto pracownicy SOZ i ONS/HDiM w czasie kontroli sanitarnych na placówkach organizujących zimowe formy wypoczynku spotykali się z dziećmi i młodzieżą.

W trakcie spotkań pracownicy PSSE w Rybniku przekazali materiały i wytyczne dot. szerokopojętego bezpieczeństwa w czasie wolnym, poruszali temat rozwagi dotyczącej przyjmowania substancji niewiadomego składu czy pochodzenia, profilaktyki środków psychoaktywnych, profilaktyki chorób grypopodobnych w tym szczególnie wytycznych i zaleceń dot. koronawirusa, antybiotykooporności i innych tematów prozdrowotnych. Przypominali dzieciom, jak unikać zagrożeń i bezpiecznie poruszać się. Przypominali o konieczności noszenia odblasków, jazdy samochodem w foteliku z zapiętymi pasami bezpieczeństwa, a także o konieczności przestrzegania zasad bezpieczeństwa podczas zabaw na podwórku, w górach, na śniegu w domu i w kontaktach z obcymi. Pracownicy PSSE w Rybniku przygotowali dla dzieci zagadki, krzyżówki i rebusy prozdrowotne.

„Bezpieczne Wakacje 2022” Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

rozpoczęła 1 czerwca 2022 r. a zakończyła 31 sierpnia 2022 r.

W czerwcu przekazano materiały informacyjno-edukacyjne drogą elektroniczną do szkół przedszkoli, massmediów, domów kultury, ośrodków sportowych i rekreacyjnych oraz do ośrodków organizujących letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży.

W trakcie działań szczególną uwagę zwraca się na zasady bezpiecznej kąpielii, bezpiecznego opalania, dbałości o odpowiednie nawodnienie oraz higieniczne spożywanie pokarmów. Ponadto pracownicy PSSE w Rybniku zwracają uwagę na profilaktykę środków psychoaktywnych szczególnie w kontekście przyjmowania/spożywania substancji niewiadomego pochodzenia czy składu, niebezpiecznych roślin (barszcz Sosnowskiego), pajęczaków (kleszcze), bezpieczeństwa ruchu drogowego, korzystania z kąpielisk wodnych, korzystania z pomocy odpowiednich służb w razie wypadku i wiele innych.

Działania prowadzone są samodzielnie oraz z pracownikami ONS/HDiM.

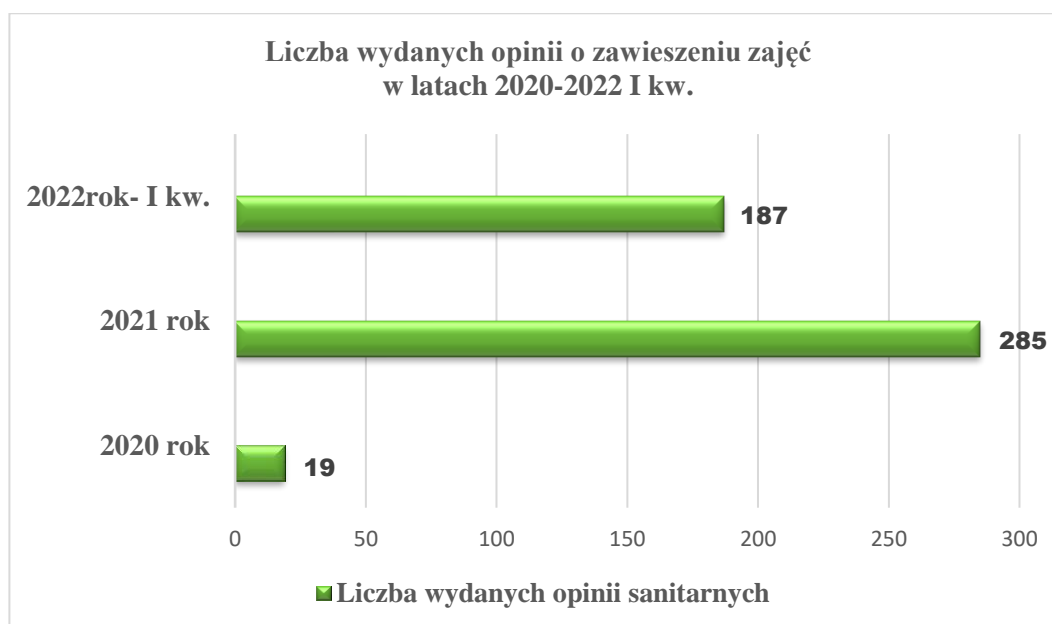
Wraz z Policją, Strażą Miejską, Ochotniczą Strażą Pożarną zorganizowano eventy, happeningi dla społeczeństwa. Działania miały na celu promowanie hasła wakacji „*Kręci mnie bezpieczeństwo... w wakacje*”. W punkcie informacyjno-konsultacyjnym odwiedzający uzyskiwali informację głównie nt. bezpiecznego opalania oraz chorób związanych z niewłaściwym korzystaniem z promieniowania UV w tym szczególnie groźnego CZERNIAKA, bezpiecznego spędzania czasu wolnego bez używek (w tym bez palenia również w wersji elektronicznej), promocje szczepień ochronnych do których zachęcał miś SZCZEPAN, profilaktyki wielu chorób szczególnie uwydatniających się w okresie letnim itd. Największym zainteresowaniem cieszyły się konkursy wiedzy dot. bezpieczeństwa oraz konkurs strącania przeszkód przy pomocy strażackiego węża gaśniczego, w których uczestnicy otrzymywali nagrody takie jak odblaski, smycze, kolorowanki itd. Podczas akcji rozdawane były ulotki informacyjno-edukacyjne.

Interwencje

W 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną w placówce oświatowej na terenie miasta Żor. Interwencja wpłynęła drogą e-mailową, w związku z brakiem bieżącej wody w Przedszkolu Nr 16 w Żorach. Interwencja była bezzasadna.

Działania w związku z epidemią SARS-CoV-2 w placówkach oświatowych

W związku z trwającym stanem epidemii w I kwartale 2022r. (od 28 marca 2022r. odstąpiono od obejmowania kwarantanną na osoby z kontaktu) wydano ogółem 187 pozytywnych opinii o zawieszeniu zajęć stacjonarnych i przejście na zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość dla różnego typu szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, w tym 7 opinii dla żłobków, 44 opinii dla przedszkoli oraz 136 dla szkół. W trakcie kontroli sanitarnych sprawdzano, czy nadzorowane placówki odpowiednio wdrożyły wytyczne przeciwepidemiczne Głównego Inspektora Sanitarnego, Ministra Zdrowia i Ministra Edukacji i Nauki. Kontynuowano współpracę z wydziałami edukacji celem przekazywania bieżących informacji na temat wprowadzanych wytycznych dla szkół, przedszkoli i innych form wychowania oraz zaleceń dla organizatorów uroczystości szkolnych (studniówki). Na bieżąco monitorowano sytuacje w placówkach oświatowych oraz podejmowano decyzje stosownie do zmieniającej się sytuacji i rozwoju epidemii.

Działania w zakresie profilaktyki wad postawy

Działania w zakresie profilaktyki wad postawy w PSSE w Rybniku skierowane do mieszkańców Miasta Żory prowadzone były wielowymiarowo.

- ❖ Prowadzono działania profilaktyczne skierowane do szkół:
 - Akcja informacyjno-edukacyjna „Lekki tornister”.
 - Prowadzono ocenę dostosowania mebli szkolnych do wzrostu dzieci.
- ❖ Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych np. dni sportu.
- ❖ Opracowano i zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- ❖ Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- ❖ Łącznie działaniami objęto 10516 osób w czasie 94 przedsięwzięć.

NADZÓR NAD WARUNKAMI HIGIENY PRACY

W roku 2022 na terenie miasta Żory objętych nadzorem było 176 zakładów. W ramach nadzoru nad warunkami pracy skontrolowano 36 zakładów pracy, tj. 20,66 % obiektów objętych nadzorem na terenie miasta Żory, w tym w ramach kontroli sprawdzającej skontrolowano 14 zakładów. Ogółem przeprowadzono 47 kontroli, w tym 19 kontroli sprawdzających. Wydano ogółem 43 decyzje, w tym 12 decyzji zmieniających termin wykonania nakazów i 1 decyzję wygaszającą oraz 15 decyzji płatniczych.

W 2022 r. skontrolowano 12 zakładów, w których w narażeniu na czynniki rakotwórcze pracują ogółem 102 osoby. Przeprowadzono ogółem 13 kontroli. Wydano 3 decyzje nakazujące oraz 1 decyzję zmieniającą. Stwierdzone nieprawidłowości:

- ✓ brak przeszkolenia pracowników w zakresie występowania w środowisku pracy czynnika rakotwórczego,
- ✓ brak oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej narażenia na czynnik rakotwórczy,
- ✓ brak poinformowania pracowników o ryzyku wynikającym z narażenia na czynnik rakotwórczy w środowisku pracy,
- ✓ brak rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,
- ✓ brak rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ brak przekazania właściwemu Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu informacji o substancjach chemicznych i ich mieszaninach, czynnikach lub procesach technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym według obowiązującego wzoru.

Czynniki rakotwórcze występujące w skontrolowanych zakładach pracy w 2022 r.

Lp.	Nazwa czynnika rakotwórczego	Liczba zakładów pracy, w których stwierdzono występowanie czynnika rakotwórczego
1	promieniowanie jonizujące	1
2	krzemionka krystaliczna	2
3	związki chromu VI	1
4	formaldehyd	2
5	pyły drewna	6

Sekcja Higieny Pracy posiada w ewidencji 29 zakładów, w których stwierdzono przekroczenia czynników szkodliwych dla zdrowia dla 1054 osób, w tym w przekroczeniu NDS/NDN na:

- czynniki fizyczne **978** osób,
- pyły **674** osób,
- czynniki chemiczne **0** osób.

W 2022 r. skontrolowano ogółem 7 zakładów, w których w przekroczeniu czynników szkodliwych dla zdrowia pracuje ogółem **69** osób. Przeprowadzono 7 kontroli. Wydano 4 decyzje, w tym 3 decyzje zmieniające termin wykonania obowiązków i 1 decyzję wygaszającą.

W 2022r. poprawiono warunki pracy dla 44 osób na czynniki fizyczne.

W 2022 roku ogółem skontrolowano 13 zakładów pracy, w których w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych pracuje 956 osób. Ogółem przeprowadzono 13 kontroli. Wydano 2 decyzje nakazujące w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, tj.:

- ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik biologiczny w środowisku pracy,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ brak procedur związanych z występowaniem w środowisku pracy czynników biologicznych,
- ✓ rejestr prac i pracowników zatrudnionych w kontakcie z czynnikami biologicznymi zaklasyfikowanymi do 3 lub 4 grupy zagrożenia.

W ramach realizacji wytycznych na lata 2021-2022 działaniami inspekcyjnymi objęto podmioty świadczące usługi pogrzebowe w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy. Pod nadzorem Sekcji Higieny Pracy w Rybniku znajduje się 3 podmioty świadczących usługi pogrzebowe. W 2022 roku przeprowadzono kontrole w 1 zakładzie pogrzebowym, w którym stwierdzono nieprawidłowości:

- ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik biologiczny w środowisku pracy,
- ✓ brak procedur związanych z występowaniem w środowisku pracy czynników biologicznych,
- ✓ rejestr prac i pracowników zatrudnionych w kontakcie z czynnikami biologicznymi zaklasyfikowanymi do 3 lub 4 grupy zagrożenia.
- ✓ brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik chemiczny w środowisku pracy.

Ponadto w 2022r. w wyniku przeprowadzonych kontroli w zakresie warunków higieny pracy stwierdzono następujące nieprawidłowości :

- ❖ w zakresie warunków higieniczno-sanitarnych stwierdzono nieprawidłowości w 11 zakładach:
- ✓ brak zapewnienia odpowiedniej temperatury w pomieszczeniu higieniczno-sanitarnym (jadalni),
- ✓ brak zapewnienia miejsc siedzących w pomieszczeniu szatni dla co najmniej 50% zatrudnionych na najliczniejszej zmianie,
- ✓ zły stan zaplecza higieniczno-sanitarnego,
- ✓ zły stan higieniczno-sanitarny pomieszczeń pracy,

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ brak zapewnienia pracownikom w jadalni indywidualnych zamykanych szafek przeznaczonych do przechowywania w higienicznych warunkach własnych posiłków pracowników,
- ❖ w zakresie zapewnienia środków ochrony indywidualnej stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak zapewnienia myjki do przemywania oczu w miejscach gdzie występuje niebezpieczeństwo oblania się pracownika substancjami i ich mieszaninami żrącymi.
- ❖ w zakresie oceny ryzyka zawodowego stwierdzono nieprawidłowości w 2 zakładach:
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego uwzględniającej informacje dotyczące narażenia na czynnik chemiczny w środowisku pracy,
 - ✓ brak dokonania i udokumentowania oceny ryzyka zawodowego.
- ❖ w zakresie badań i pomiarów stwierdzono nieprawidłowości w 5 zakładach:
 - ✓ brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- ❖ w zakresie badań lekarskich stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak badań lekarskich wstępnych pracownika.
- ❖ w zakresie instrukcji bhp stwierdzono nieprawidłowości w 1 zakładzie:
 - ✓ brak instrukcji bhp dotyczących magazynowania substancji chemicznych i ich mieszanin.

Ponadto skontrolowano 20 zakładów pracy stosujących w działalności zawodowej substancje chemiczne i ich mieszaniny. Przeprowadzono ogółem 22 kontrole, wydano 4 decyzje nakazujące, w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami tj. :

- ✓ brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak kart charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami pojemników służących do przechowywania substancji i ich mieszanin,
- ✓ brak oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami miejsca składowania substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2022 roku przeprowadzono 19 kontroli u stosujących w działalności zawodowej produkty biobójcze. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Radon w miejscu pracy

Radon występuje naturalnie w skałach i glebach i wodzie. Może on jednak przenikać i gromadzić się wewnątrz budynków. Także w miejscach pracy.

Wysoki poziom radonu może występować we wszystkich rodzajach miejsc pracy, w tym w fabrykach, magazynach, biurach, sklepach, szkołach, hotelach, domach opieki i ośrodkach zdrowia. Jednak miejscami pracy, w których pracownicy mogą być najbardziej narażeni na kontakt z radonem o podwyższonym stężeniu, są placówki zlokalizowane pod ziemią, słabo wentylowane przestrzenie usługowe dla przemysłu i użyteczności publicznej, miejsca podziemnych tras turystycznych i kopalnie (rud uranowych i metali, ale również węgla kamiennego).

Najwyższe poziomy radonu znajdują się zwykle w przestrzeniach podziemnych, takich jak piwnice, jaskinie i kopalnie.

Zgodnie z ustawą Prawo atomowe, poziom odniesienia dla średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu w miejscach pracy wewnątrz pomieszczeń wynosi **300 Bq/m³**.

Główny Inspektor Sanitarny, zgodnie z art. 23f ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. *Prawo atomowe* opracował projekt *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy*. Ze względu na wielowątkowość i interdyscyplinarny charakter *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy* (m.in. zagadnienia z obszaru pomiarów i kontroli stężenia radonu, prawa

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

pracy, narażenia zawodowego, przepisów budowlanych) projekt został wypracowany we współpracy z powołanym na wniosek Głównego Inspektora Sanitarnego przez Ministra Zdrowia Zespołem do spraw krajowego działania w przypadku narażenia na radon, w skład którego weszli przedstawiciele administracji rządowej oraz nauki (instytutów badawczych, uczelni wyższych). 12 lutego 2021 r. w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” zostało opublikowane obwieszczenie Ministra Zdrowia z dnia 22 stycznia 2021 r. w sprawie ogłoszenia *Krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy*.

Na terenie miasta Żory nie stwierdzono miejsc pracy, gdzie występowałoby narażenie na radon.

Wyznaczeni pracownicy PSSE w Rybniku udzielają porady i informacji związanych z narażeniem na radon zagrożeń dla zdrowia, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu czy dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu w budynku. Ponadto przekazano zakładom pracy materiały informacyjno-edukacyjne zawierające najważniejsze aspekty z zakresu zagadnień związanych z radonem skierowanych do pracodawców i pracowników, Dla ogółu społeczeństwa materiały zostały umieszczone w mediach społecznościowych i stronie internetowej.

Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Rybniku wpłynął 1 wniosek o interwencję, który dotyczył:

- niskiej temperatury powietrza w pomieszczeniach pracy oraz higieniczno-sanitarnych.

Kontrola potwierdziła zasadność wniosku o interwencję. Wydano 1 decyzję nakazującą wykonanie stwierdzonych nieprawidłowości – decyzja została wykonana w wyznaczonym terminie.

CHOROBY ZAWODOWE

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. do PPIS w Rybniku wpłynęło 5 zgłoszeń podejrzenia choroby zawodowej, u 1 pracownika zatrudnionego w zakładzie pracy zlokalizowanym na terenie miasta Żory stwierdzono chorobę zawodową, tj.:

- pylice płuc: pylica krzemowa – 1

Stwierdzone choroby zawodowe stanowią 12,5 % wszystkich chorób zawodowych stwierdzonych przez PPIS w Rybniku w okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r.

Ogółem w roku 2022 wydano 3 decyzje w sprawie chorób zawodowych. W ramach prowadzonych postępowań w sprawie chorób zawodowych przeprowadzono 15 ocen narażenia w kierunku choroby zawodowej.

NADZÓR NAD CHEMIKALIAMI

Sekcja Higieny Pracy prowadzi również nadzór nad przestrzeganiem przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. *o substancjach chemicznych i ich mieszaninach* obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich, tj:

- rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. *w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów*, poprzez kontrolę przepisów dotyczących rejestracji substancji, oceny informacji dotyczących substancji lub dokumentacji rejestracyjnej oraz wprowadzania ograniczeń produkcji, obrotu i stosowania niektórych substancji chemicznych,
- rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. *w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP)*, w aspekcie kontroli obowiązku klasyfikowania, oznakowania i pakowania przed wprowadzeniem ich do obrotu przez producentów, importerów i dalszych użytkowników substancji oraz mieszanin stwarzających zagrożenie.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022 roku w ramach nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami przeprowadzono u 1 formulatora 3 kontrole. Wydano 1 decyzję nakazującą – decyzja wykonana w terminie, dotycząca:

- ✓ braku dokumentacji z badań substancji chemicznych i ich mieszanin wprowadzanych do obrotu dotyczących potwierdzenia spełnienia ograniczenia dotyczącego udostępniania na rynku zgodnie z załącznikiem XVII rozporządzenia REACH,
- ✓ braku udostępniania prawidłowych kart charakterystyki wprowadzanych do obrotu mieszanin chemicznych.

Skontrolowano 5 dystrybutorów, ogółem przeprowadzono 6 kontroli. Wydano 1 decyzję nakazującą dotyczącą:

- ✓ brak spisu stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak zapewnienia pracownikom dostępu do informacji zawartych w kartach charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin,
- ✓ brak kart charakterystyk stosowanych substancji chemicznych i ich mieszanin.

Wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE-10 (REF-10)

W 2022r. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej przeprowadziły wspólnotowy projekt REACH-EN-FORCE 10 (REF-10). Jak dotąd Forum Wymiany Informacji o Egzekwowaniu Przepisów (Forum) przeprowadziło już w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) dziewięć koordynowanych projektów w sprawie egzekwowania przepisów w różnych obszarach tematycznych (projekty REF — REACH-EN-FORCE), a także kilka projektów pilotażowych dotyczących zarówno rozporządzenia REACH, jak i CLP.

Podczas XXXVI posiedzenia plenarnego Forum postanowiło na podstawie przyjętej metodologii selekcji projektów REF, że projekt REF-10 będzie dotyczył zintegrowanej kontroli produktów chemicznych. Zgodnie z decyzją Forum przedmiotem projektu REF-10 była zintegrowana kontrola produktów chemicznych.

Zakres projektu obejmował:

- zintegrowany program kontroli zgodności w zależności od rodzaju produktu i w odniesieniu do różnych substancji i obowiązków (ograniczenia wynikające z REACH i TZO, obowiązki dotyczące substancji w wyrobach);
- egzekwowanie ograniczeń zawartych w załączniku XVII do REACH dla mieszanin i wyrobów, z priorytetem przyznanym nowo przyjętym ograniczeniom;
- egzekwowanie obowiązków dotyczących substancji w wyrobach;
- egzekwowanie ograniczeń dotyczących TZO;
- wszystkich dostawców i dalszych użytkowników (np. wytwórców lub podmiotów sporządzających mieszaniny, ale możliwa jest także kontrola producentów);
- współpracę pomiędzy różnymi organami nadzoru rynku oraz władzami celnymi i innymi stosownymi sieciami i instytucjami;
- opcjonalne włączenie dyrektyw RoHS i TSD w zakres projektu, aby umożliwić zintegrowaną kontrolę przestrzegania przepisów dotyczących chemikaliów.

Celem projektu była ocena, w jakim stopniu poszczególne rodzaje produktów wprowadzane na rynek w EOG spełniają wymogi prawne dotyczące szeroko rozumianych chemikaliów. Do zakresu projektu wchodziły substancje, mieszaniny i wyroby (wszystkie zwane „produktami”). Projekt nie ograniczał się do produktów konsumenckich i obejmował także produkty do zastosowań profesjonalnych.

W 2022 roku w ramach projektu REACH-EN-FORCE-10 (REF-10) przeprowadzono kontrolę u producenta – formulatora, na podstawie której sporządzono kwestionariusz służący do gromadzenia informacji z prowadzonych w ramach projektu kontroli. Kontroli poddano mieszaninę zawierającą substancję: chrom (VI) – cement, przeznaczoną do sprzedaży zarówno użytkownikom profesjonalnym jak i ogółowi społeczeństwa.

AKCJA „DENATURAT”

W związku z licznymi doniesieniami medialnymi oraz informacjami przekazanymi przez Konsultanta Krajowego w dziedzinie toksykologii klinicznej z dnia 1 kwietnia 2022 r. w sprawie serii zatruc metanolem w ośrodku w Sosnowcu do GIS, spożytym najprawdopodobniej w postaci produktu typu *denaturat*, Sekcja Higieny Pracy wraz z Sekcją Żywności Żywienia i Przedmiotów Użytku przeprowadziły kontrolę podmiotów udostępniających w sprzedaży dla konsumenta produkty typu *denaturat*.

Kompetencje organów PIS w tym zakresie, zawarte są w art. 4 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej tj. „*Art. 4. 1. Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących: 8) przestrzegania przez producentów, importerów, osoby wprowadzające do obrotu, stosujące lub eksportujące substancje chemiczne, ich mieszaniny lub wyroby w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. z 2020 r. poz. 2289) obowiązków wynikających z tej ustawy oraz z rozporządzeń Wspólnot Europejskich w niej wymienionych;*”

Obrót mieszaninami zawierającymi metanol uregulowany jest przepisami § 3 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie ograniczeń produkcji, obrotu lub stosowania substancji i mieszanin stwarzających zagrożenie oraz wprowadzania do obrotu lub stosowania wyrobów zawierających takie substancje lub mieszaniny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1419), zgodnie z którymi zakazuje się sprzedaży konsumentom na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej metanolu, substancji zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% masowo oraz mieszanin zawierających metanol w stężeniach większych niż 3% masowo.

W ramach powyższych działań przeprowadzono na terenie miasta Żory ogółem 4 kontrole u 4 podmiotów (sklepy, hurtownie). Nie stwierdzono w obrocie udostępniania *denaturatu*.

Produkty biobójcze

Produkty biobójcze stanowią substancję lub mieszaninę, składającą się z jednej lub kilku substancji czynnych, której przeznaczeniem jest niszczenie, odstraszanie, unieszkodliwianie organizmów szkodliwych, zapobieganie ich działaniu lub zwalczanie ich w jakikolwiek sposób inny niż działanie czysto fizyczne lub mechaniczne.

Substancja czynna oznacza substancję działającą na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim lub mikroorganizm działający na organizmy szkodliwe lub przeciwko nim.

W 2022 roku przeprowadzono 2 kontrole w 2 zakładach w zakresie wprowadzania produktów biobójczych, w tym 2 kontrole u dystrybutorów. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad produktami kosmetycznymi

Produkt kosmetyczny to każda substancja lub mieszanina przeznaczona do kontaktu z zewnętrznymi częściami ciała ludzkiego (naskórkiem, owłosieniem, paznokciami, wargami oraz zewnętrznymi narządami płciowymi) lub z zębami oraz błonami śluzowymi jamy ustnej, której wyłącznym lub głównym celem jest utrzymywanie ich w czystości, perfumowanie, zmiana ich wyglądu, ochrona, utrzymywanie w dobrej kondycji lub korygowanie zapachu ciała.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów w zakresie produktów kosmetycznych sprawowany jest zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi tj.:

- ustawą z dnia 4 października 2018 r. o *produktach kosmetycznych*,
- rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) z dnia 30 listopada 2009 r. nr 1223/2009 *dotyczącym produktów kosmetycznych*.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

W 2022 roku w ramach nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono kontrolę w 1 zakładzie u 1 dystrybutora. Przeprowadzono 1 kontrolę. Nieprawidłowości nie stwierdzono.

Nadzór nad prekursorami kat 2 i 4 oraz środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi

Prekursory narkotyków to substancje chemiczne, które mogą być wykorzystywane do nielegalnego wytwarzania środków odurzających i substancji psychotropowych.

Nadzór nad obrotem prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 sprawowany jest poprzez kontrolę przepisów:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu narkomanii*,
- rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. *w sprawie prekursorów narkotykowych*,
- rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. *określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Wspólnotą a państwami trzecimi*,
- rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2015/1013 z dnia 25 czerwca 2015 r. *ustanawiające przepisy dotyczące rozporządzenia (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenia Rady (WE) nr 111/2005 określającego zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi*,
- rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2015/1011 z dnia 24 kwietnia 2015 r. *uzupełniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie prekursorów narkotykowych i rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 określające zasady nadzorowania handlu prekursorami narkotyków pomiędzy Unią a państwami trzecimi oraz uchylającym rozporządzenie Komisji (WE) nr 1277/2005*,
- rozporządzenia Delegowanego Komisji (UE) 2020/1737 z dnia 14 lipca 2020 r. *zmieniające rozporządzenie (WE) nr 273/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 111/2005 w odniesieniu do włączenia niektórych prekursorów narkotyków do wykazu substancji sklasyfikowanych*.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Prekursory narkotyków zostały podzielone na cztery kategorie w zależności od wielkości ryzyka związanego z wytworzeniem z nich substancji psychoaktywnej. Inspekcja Sanitarna sprawuje kontrolę nad obrotem substancji sklasyfikowanych do kategorii 2 i 3. Do **kategorii 2** należą: bezwodnik octowy, czerwony fosfor, kwas fenylooctowy, kwas antranilowy, piperydyna i nadmanganian potasu, przy czym bezwodnik octowy oraz czerwony fosfor należą do podkategorii 2A, a pozostałe do podkategorii 2B. Do **kategorii 3** należą: kwas chlorowodorowy, kwas siarkowy, toluen, eter etylu, aceton i keton metylowo-etylowy.

Pod nadzorem PSSE w Rybniku na terenie miasta Żory nie ma podmiotów wprowadzających do obrotu oraz podmiotów będących producentami prekursorów kat. 2. Na terenie miasta Żory znajduje się 11 podmiotów wprowadzających do obrotu prekursorsy narkotyków kat. 3. W 2022 roku przeprowadzono ogółem 5 kontroli, w tym 2 u wprowadzających do obrotu prekursorsy kat. 3 i 3 kontrole u stosujących prekursorsy kat. 3 w działalności zawodowej. Nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W 2022 r. na terenie miasta Żory przeprowadzono kontrolę w zakresie przestrzegania zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 2050 ze zm.). Przeprowadzono 1 kontrolę w sklepie wprowadzającym do obrotu produkty na bazie konopi. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W 2022r. odnotowano 3 przypadki podejrzeń zatrucia/zatruc środkówami zastępczymi (dopalaczami).

Interwencje

W 2022 r. do PSSE w Rybniku wpłynął 1 wniosek o interwencję, który dotyczył:

- wprowadzania na rynek produktów zawierających substancje zakazane.

Sprawa została przekazana do realizacji w 2023 roku.

ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

W ramach wykonywania zadań pion Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego realizował na bieżąco obowiązki wynikające z art. 3 Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz z przepisów szczególnych. Tutejszy organ sprawował w 2022r. zapobiegawczy nadzór sanitarny, polegający w szczególności na zajmowaniu stanowisk w zakresie sanitarno-higienicznym w sprawach: projektów planów zagospodarowania przestrzennego, w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, przedsięwzięć przed wydaniem dla nich decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przedsięwzięć na temat obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko oraz określenia ewentualnego zakresu raportu, czy też obiektów budowlanych przekazywanych do użytkowania. Sprawowanie tego nadzoru ma na celu zapewnienie na etapie planowania zagospodarowania przestrzennego oraz planowania i realizacji inwestycji właściwego stanu sanitarno–zdrowotnego w obiektach w taki sposób, aby w trakcie eksploatacji obiektów nie powodowały one zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia ludzi, zamieszkujących na obszarze właściwości miejscowej Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Rybniku. Wymienione działania przyczyniły się więc do ochrony zdrowia publicznego na terenie działania tutejszego Inspektora.

Strategiczne oceny oddziaływania na środowisko

W ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, tutejszy organ, dla Prezydenta Miasta Żory zaopiniował ogółem **1** projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczący zmiany dotychczasowego przeznaczenia terenu usługowego na teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej. Opinia sanitarna została wydana w ramach przeprowadzenia postępowania, dot. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Opiniowany plan zmienił sposób zagospodarowania terenu. Przy jego opiniowaniu zwracano szczególną uwagę na poprawę warunków życia mieszkańców.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko

W ramach procedury wynikającej z zapisów Ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst ustawy Dz. U. z 2022r., poz. 1029 z późn. zm.) wydano ogółem **12** opinii sanitarnych, na wnioski Prezydenta Miasta Żory i Prezydenta Miasta Jastrzębia-Zdroju oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w ramach prowadzonych przez nich postępowań, dotyczących oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, położonych na terenie Miasta Żory.

Były to, m.in. następujące inwestycje:

- ❖ „Budowa hali magazynowo-produkcyjnej wraz z zapleczem higieniczno-sanitarnym, drogami wewnętrznymi i niezbędną infrastrukturą towarzyszącą”, zlokalizowanej w Żorach przy ul. Przemysłowej na działkach nr 4456/39, 4447/39, 4448/39,
- ❖ „Budowa stacji paliw płynnych i LPG wraz z: budynkiem handlowym, wiatą dystrybutorową, myjnią ręczną, zbiornikami paliwowymi i LPG, pylonem cenowym, obiektami towarzyszącymi, infrastrukturą techniczną i technologiczną, wewnętrznym układem drogowym w Żorach przy skrzyżowaniu ulicy Malinowej i Alei Armii Krajowej, na części działek nr: 671/132 i 1042/132 (jedn. ewid. 247901_1, obręb: 0010, Żory).”

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Rybniku zaopiniował warunki realizacji 1 inwestycji, położonej na obszarze działania Prezydenta Miasta Żory, przed wydaniem dla niej przez organ ochrony środowiska decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, niezbędnej do wydania dla tej inwestycji pozwolenia na budowę na wniosek Prezydenta Miasta Żory.

Była to:

- ❖ „Budowa budynku produkcyjno-magazynowo-biurowo-socjalnego z budynkiem portierni, zbiornikiem wody p.poż., zbiornikiem retencyjnym wód opadowych, stacją Ing, murem oporowym, drogami, placami, parkingami (85 miejsc postojowych)” w Żorach na terenie Katowickiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej S.A., na dz. o nr ewid. 1194/31; 1195/31 oraz 1259/28.

Zaopiniowano w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych 1 projekt dot. **„Rozbudowy wraz z przebudową i remontem Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 7”**, położonego w Żorach przy ul. Szkolnej 8.

Stanowiska w ramach uczestniczenia w dopuszczeniu obiektu budowlanego do użytkowania

W 2022 roku przeprowadzono ogółem 31 kontroli oraz dopuszczono do użytkowania 31 zrealizowanych obiektów, na podstawie dokumentacji projektowych do pozwoleń na budowę lub zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania w organie administracji architektoniczno–budowlanej oraz projektów technologicznych uzgodnionych pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych, pod kątem ich wykonania z projektami.

Były to m.in. takie przedsięwzięcia jak:

- ❖ Budynek biurowy w Żorach przy ul. Bocznej 6,
- ❖ Restauracja w Żorach przy ul. Kościuszki 61.

Na terenie miasta Żory powstały w 2022r. głównie obiekty dla jednoosobowych działalności gospodarczych oraz duże zakłady pracy.

PROMOCJA ZDROWIA I KOMUNIKACJA SPOŁECZNA

W 2022 roku przeprowadzono 3 wizytacje, w trakcie których ocenie podlegała działalność oświatowo - zdrowotna prowadzona przez placówki nauczania i wychowania oraz dostosowanie się do obowiązujących przepisów i wytycznych w sprawie przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się pandemii SARS-CoV-2.

Wszystkie placówki znajdujące się na terenie podległym PSSE w Rybniku były na bieżąco informowane o aktualnej ofercie działalności oświatowo-edukacyjnej, zapraszane do udziału w programach/akcjach.

Interwencje programowe i nieprogramowe

Interwencje programowe to interwencje planowane, które zawierają opis problemu, cele, określenie grupy docelowej, ramy czasowe, strategię, metody, harmonogram działań, środki i nakłady oraz określenie sposobu sprawdzania jakości – monitoring i ewaluację.

Zestawienie interwencji programowych w 2022r.

Lp.	Nazwa programu	Liczba odbiorców	Liczba działań
21.	„Trzymaj Formę!”	-	-
22.	„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS”	2349	16
23.	„Bieg po zdrowie”	258	4
24.	„ARS, czyli jak dbać o miłość?”	127	3
25.	„Skąd się biorą produkty ekologiczne”	219	4
26.	„Czyste powietrze wokół nas”	1615	17
27.	„Podstępne WZW”- program profilaktyki WZW typu: A,B i C	210	4
28.	„Znamię! Znam je?”	339	4

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

29.	„Klub Zdrowego Przedszkolaka”	3043	17
30.	„Smak życia, czyli debata o dopalaczach”	640	8
31.	„Wybierz życie – Pierwszy krok”	120	3

Interwencje nieprogramowe są to interwencje planowane, w której pomija się etapy monitoringu i ewaluacji.

Zestawienie interwencji nieprogramowych

Lp.	Nazwa programu	Liczba działań	Liczba odbiorców
1	Profilaktyka palenia tytoniu, w tym: Światowy Dzień Bez tytoniu, Światowy Dzień Rzucania Palenia	48	6441
2	Profilaktyka używania alkoholu	28	5331
3	Światowy Dzień Zdrowia	8	854
4	Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania	154	14830
5	Profilaktyka cukrzycy	10	817
6	Profilaktyki chorób układu pokarmowego, w tym zatruc pokarmowych – salmonella i inne	23	1959
7	Profilaktyka zatruc grzybami (bezpieczne grzybobranie)	33	5804
8	Profilaktyka grypy	42	4019
9	Promocja higieny jamy ustnej, w tym profilaktyka próchnicy i chorób przyzębia	9	836
10	Promocja szczepień ochronnych (w tym „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”, „Europejski Tydzień Szczepień”)	108	12152
11	Profilaktyka chorób nowotworowych	53	4763
12	Profilaktyka wszawicy	17	2521
13	Profilaktyka chorób zakaźnych, w tym chorób odzwierzęcych— gruźlica, meningokoki, wirusowe zapalenia wątroby B,C, kleszczowe zapalenie mózgu i inne	83	12350

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

14	Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach; Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach	39	5837
15	Pierwsza pomoc przedmedyczna - ratownictwo medyczne	44	7195
16	Zapobiegania i eliminowanie negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi	107	13369
17	Promocja zdrowia psychicznego	23	2648
18	Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej	3	271
19	Akcja „Bezpieczne ferie 2022”	26	2549
20	Akcja „Bezpieczne wakacje 2022”	138	17484
21	Profilaktyka niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV - „Brązowo, ale czy zdrowo?”	41	6015
22	Profilaktyka uzależnień i przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu środków psychoaktywnych wśród młodzieży - <i>Dopalacze Wypalacze „groźne narkotyki”</i>	81	8958
23	Profilaktyka wad postawy ph. „Lekki tornister”	94	10516
24	Akcja informacyjno-edukacyjna „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny”	20	3778
25	Profilaktyka zakażeń wirusem SARS-CoV-2 (zapobieganie rozprzestrzenianiu się koronawirusa)	21	2395
26	Akcja informacyjno-edukacyjna „Wirusochrona”	142	31862
27	Kampania społeczna #Szczepimy się	37	2601
28	Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood	24	1606

Pozostałe działania wynikające z realizacji zadań zdrowia publicznego

❖ Działania antynikotynowe

Działania w zakresie profilaktyki tytoniowej w PSSE w Rybniku prowadzone są wielowymiarowo.

- Opracowujemy comiesięczny monitoring dotyczących sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych.
- Przeciwdziałanie uzależnieniom od tytoniu w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół:
 - **Program dla przedszkoli „Czyste powietrze wokół nas”** Do realizacji programu przystąpiło 17 przedszkoli, edukacją objęto 1615 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Bieg po zdrowie?”** Do realizacji programu przystąpiło 4 szkoły, edukacją objęto 258 uczniów.

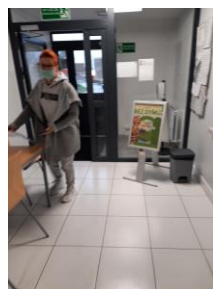
- **Światowy Dzień bez Tytoniu 31 maj 2022 r.**

Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna w Rybniku aktywnie włączyła się w obchody **Światowego Dnia Bez Tytoniu**. Tego dnia na Kąpielisku „Śmieszek” MOSiR Żory wraz z uczniami Zespołu Szkół Specjalnych w Żorach zorganizowaliśmy event „Dzień sportu i zdrowia”. W tym dniu oprócz zawodów sportowych duży nacisk organizatorzy położyli na profilaktykę antytytoniową, pracownik PSSE w Rybniku przeprowadził prelekcję oraz quiz prozdrowotny. Ponadto wszyscy uczestnicy mogli zmierzyć się z prostym testem przy użyciu alko i narko gogli, ukazującym jak środki psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia. W akcji uczestniczyło 125 osób.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

• Światowy Dzień Rzucania Palenia 17 listopada 2022 r.

W ramach listopadowych obchodów Światowego Dnia Rzucania Palenia w siedzibie Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Rybniku odwiedzający mogli skorzystać z punktu informacyjno-konsultacyjnego w zakresie rzucania palenia tytoniu oraz mogli zbadać zawartość karboksyhemoglobiny w wydychanym powietrzu.

❖ Działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych.

Działania w zakresie przeciwdziałaniu uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych w PSSE w Rybniku :

- ✓ Przeciwdziałanie uzależnieniom w ramach prowadzenia programów profilaktycznych skierowanych do szkół:
- **Program dla szkół ponadpodstawowych „ARS, czyli jak dbać o miłość?”** Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 3 szkoły, edukacją objęto 127 uczniów.
- **Program dla szkół podstawowych „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”** Do realizacji VIII edycji programu przystąpiło 8 szkół, edukacją objęto 640 uczniów.
- Uczestniczyliśmy w jednym eventie promujących zdrowie. Podczas akcji odwiedzający mogli skorzystać z poradnictwa, materiałów informacyjno-edukacyjnych oraz zmierzyć się z prostym testem przy użyciu alko i narko gogli, ukazującym jak środki psychoaktywne wpływają na postrzeganie najbliższego otoczenia, niosąc ogromne zagrożenie dla zdrowia i życia własnego i otoczenia.
- ✓ Realizacja wojewódzkiej kampanii **„Dopalacze wypalacze – groźne narkotyki”** w ramach której uczestniczono w eventach, happeningach, dystrybuowano materiały kampanijne, prowadzono pogadanki, prelekcje, zamieszczano informacje w mediach społecznościowych. W ramach działania przeprowadzono 81 działań, którymi objęto 8958 odbiorców.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Rybniku

- ✓ W ramach działań zapobiegających zatruciom metanolem podjęto działania profilaktyczne w tym zakresie, polegające głównie na prowadzeniu akcji informacyjno-edukacyjnej w mediach społecznościowych. Akcją objęto 5331 osób.

❖ Światowy Dzień Zdrowia

Hasło obchodów Światowego Dnia Zdrowia 7 kwietnia 2022r. brzmiało *Our planet, our health Nasza planeta, nasze zdrowie*. W PSSE Rybnik przygotowano materiały informacyjno-edukacyjne dot. zapobiegania i utrzymania dobrostanu oraz przedstawienie problemów zdrowotnych z jakimi się boryka ludzkość na całym świecie. Osoby odwiedzające naszą Stację otrzymały gotowe recepty jak zmienić złe nawyki a zastąpić zdrowym stylem życia i zadbać o własny organizm. Wszystkie informacje dotyczące obchodów Światowego Dnia Zdrowia rozdystrybuowano do pielęgniarek medycyny szkolnej oraz zamieszono w mediach społecznościowych.

❖ **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**

W ramach działań promujących zdrowy styl życia, aktywność fizyczną i prawidłowe odżywianie podjęto następujące tematy:

- ✓ **profilaktykę chorób metabolicznych ze szczególnym uwzględnieniem CUKRZYCY**
- ✓ **promocję higieny jamy ustnej, w tym profilaktykę próchnicy i chorób przyzębia,**
- ✓ **promocję zdrowia psychicznego,**
- ✓ **profilaktykę wszawicy,**
- ✓ **promocję pierwszej pomocy przedmedycznej.**
- Prowadzenie programów profilaktycznych skierowanych do przedszkoli i szkół podstawowych:
 - **Program do przedszkoli „Klub zdrowego przedszkolaka”** Do realizacji programu przystąpiło 17 przedszkoli, edukacją objęto 3043 osób.
 - **Program do przedszkoli „Skąd się biorą produkty ekologiczne?”** Do realizacji programu przystąpiło 4 przedszkola, edukacją objęto 219 osób.
 - **Program dla szkół podstawowych „Trzymaj Formę”** Pomimo że program z przyczyn organizatorów został zawieszony, wiele szkół realizowało zadania z zakresu promocji zdrowego odżywiania, aktywności fizycznej i edukacji konsumenckiej.
- Zamieszczanie w mediach społecznościowych informacji oraz materiałów edukacyjno-informacyjnych.
- Dystrybucja oraz ekspozycja materiałów edukacyjno-informacyjnych podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Udział w eventach, happeningach.

Łącznie w ramach promocji zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania przeprowadzono 257 działań, którymi objęto 28847 osób.

❖ Profilaktyka chorób nowotworowych

W ramach działań podjęto również tematy profilaktyki UV w tym niebezpieczeństw związanych z korzystaniem z solariów oraz promocji zdrowego stylu życia jako czynnika chroniącego:

- Prowadzono programy profilaktyczne skierowane do szkół:
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Wybierz życie – Pierwszy krok”** Celem głównym było zmniejszenie występowania i umieralności na raka szyjki macicy. Do realizacji programu przystąpiły 3 szkoły, edukacją objęto 120 uczniów.
 - **Program edukacyjny dla szkół ponadpodstawowych „Znamie! Znam je?”** Celem głównym było upowszechnienie wiedzy z zakresu profilaktyki czerniaka. Do realizacji programu przystąpiły 4 szkoły, edukacją objęto 339 uczniów.
- Realizowano kampanię niekorzystnych skutków zdrowotnych wynikających z nadmiernej ekspozycji na promieniowanie UV ph. **„Brązowo, ale czy zdrowo?”**. Akcją objęto 6015 osób podczas 41 działań.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Tematy profilaktyki nowotworowej poruszane były w trakcie eventów i happeningów.

❖ **Bezpieczeństwo**

PSSE w Rybniku prowadziła działania w zakresie szeroko pojętego bezpieczeństwa. Działania prowadzone były ze szczególnym uwzględnieniem akcji „*Bezpieczne ferie 2022*” oraz „*Bezpieczne Wakacje 2022*”.

- Przygotowano i rozesłano na placówki oświatowo-wychowawcze, rekreacyjno-sportowe, kulturalne materiały informacyjno-edukacyjne z prośbą o ich rozpowszechnienie oraz podjęcie działań o charakterze prewencyjnym.
- Wspomagano placówki oświatowo-wychowawcze w działaniach własnych.
- Zamieszczano w mediach społecznościowych informacje oraz materiały edukacyjno-informacyjne.
- Dystrybuowano w wersji elektronicznej i tradycyjnej oraz eksponowano materiały edukacyjno-informacyjne podczas działań w terenie oraz w siedzibie PSSE w Rybniku.
- Przeprowadzono pogadanki, prelekcje na obiektach prowadzących zimowe i letnie formy wypoczynku.
- Działaniami edukacyjno-informacyjnymi objęto wszystkich organizatorów zimowych i letnich form wypoczynku.
- Tematy szeroko pojętego bezpieczeństwa poruszane były w trakcie wszystkich eventów i happeningów przeprowadzanych w tym okresie.
- Działaniami łącznie objęto
 - „Bezpieczne Ferie 2022” 2549 osób podczas 26 działań
 - „Bezpieczne Wakacje 2022” 17484 osoby podczas 138 działań.

❖ Działalność szkoleniowa

W ramach działalności PSSE w Rybniku przeprowadzała szkolenia skierowane zarówno do koordynatorów programów edukacyjnych w placówkach oświatowych jak również skierowanych do uczniów czy ogółu społeczeństwa np.

- Szkolenie „Bezpieczna praca – bezpieczne wakacje – szkolenie dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
- Szkolenie dla koordynatorów programów profilaktycznych „Trzymaj Formę, „Bieg po zdrowie”, Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.

www.gov.pl/web/psse-rybnik